

B I B L I O T E K A K A R I Z M A

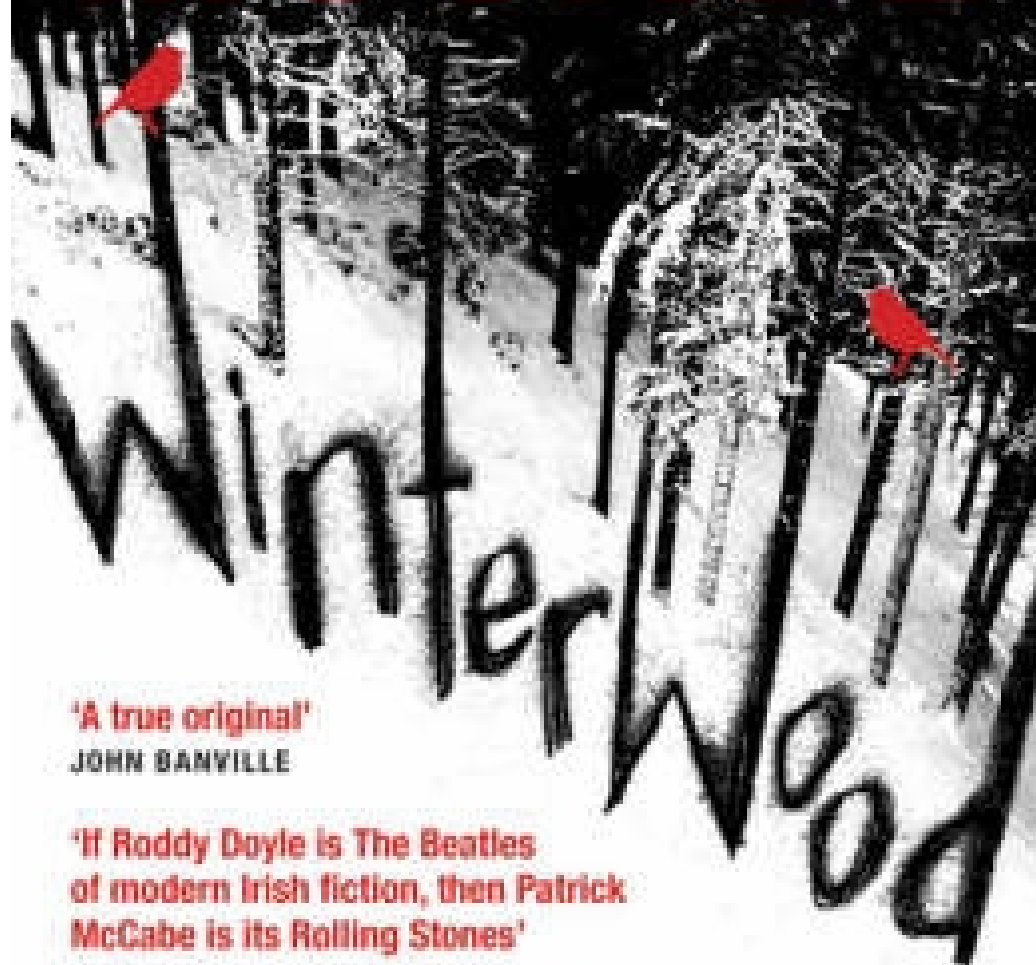
Patrick McCabe

Snježna šuma

S Y S P R I N T

PATRICK MCCABE

'A true original'
JOHN BANVILLE

**'If Roddy Doyle is The Beatles
of modern Irish fiction, then Patrick
McCabe is its Rolling Stones'**
IRVINE WELSH

WINNER OF THE IRISH NOVEL OF THE YEAR AWARD 2007

Patrick McCabe

**Snježna
šuma**

Patrick McCabe:
Winterwood
2006

Rane osamdesete

Prvo poglavlje:

Moje putovanje na zapad, moj stari dom u planini

Bilo je to ujesen 1981., kad me dnevnik za koji sam radio, *The Leinster News*, zamolio da napišem članak o kulturnoj baštini i preobrazbi narodnih običaja u Irskoj, što sam smjesta prihvatio ne bih li iskoristio prigodu da se vratim kući, u Slievenageehu, iz koje sam godinama izbivao.

Još mi je bilo draže kad sam posve neočekivano utvrdio da se vraćam točno na tjedan svetkovina, a jedna od njih, ceildh, upravo je počinjala dok sam automobilom ulazio u grad.

Na improviziranoj pozornici na trgu uvelike je prašio orkestar kontrabasa, dok je neka starina s velikim zaliscima guslala po violini i, pokušavajući ga nadglasati, snažno toptala o tlo. Mogao je imati sedamdesetak godina, kosa mu je bila gusta, kovrčava i crvenkasta, a brada raskuštrana, zapuštena i prošarana sjedinama. Pljeskao se po bokovima, vikao, zviždao i poticao sve koji znaju napjev da ga, kao što nalaže tradicija, otpjevaju zajedno.

Takvih po svemu sudeći nije bilo mnogo - zapravo, činilo se da nitko ne zna riječi. Po svoj prilici zato što je blagostanje već polako zavladao dolinom i takve su se balade sada smatrale pomalo zastarjelima. No nije manjkalo vatrenih poklika odobravanja: "Bravo, Nede! Još si u formi! Dobar je Tatica, nema šta!"

Dok su članovi orkestra klicali i veselo udarali u žice, riječi napjeva lebdjele su nad visokim borovima:

*Gledaj nas samo, kakva smo slika
Pod hladnom ilovačom poput zaručnika
Samo moj partner i ja do vijeka
Od prve zrake sunca pa do mraka.*

U skladu s temom proslave svi su, kao u dobra stara vremena, bili u kratkim hlačama i kožnim cipelama, a na vidiku nije bilo nijednog modernog vozila, ničega osim šarolikog mnoštva najrazličitijih zaprežnih kola. Održavale su se izložbe i dražbe stoke, nadmetanja konjskih zaprega i natjecanja peradara. Neka žena u šeširu ponudila mi je najprobranija prirodno uzgojena jaja. Srdačno sam joj se zahvalio i pristojno odbio, ali moram reći da mi je kasnije, kad je spomenula mog oca, bilo žao zbog toga.

"Ah, da, Tatica Hatch! " rekla je. " Naravno da smo se u to vrijeme svi vrlo dobro poznavali! "

Starog violinista slučajno sam sreo kasnije. Promatrao sam njegovo blijedo-crvenkasto lice kad je s neprikrivenim prezirom tresnuo instrumentom o stol. Rekao mi je da pije već cijeli dan. Upitao sam ga bi li pristao na razgovor za novine. Pristao je - pod jednim uvjetom. Da ga, dok priča, častim pićem.

Bez oklijevanja sam se složio, a on me pažljivo promotrio, sumnjičavo suzivši oči. Kad sam otišao naručiti piće, pipničar mi je pružio ruku i srdačno mi poželio dobrodošlicu u Slievenageehu. Rekao sam mu da sam ovdje rođen i da sam presretan što sam se vratio.

" Uvijek je lijepo pozdraviti domaćeg čovjeka " rekao je veselo, pa dodao:

" A vidim da ste već sreli i Taticu - divljeg, čupavog lupeža s planine! "

" Bome jesam, " rekao sam, " a kakav je tek svirač!" Pružio mi je piće i nasmijao se.

" O da, strašan je svirač pa, naravno, njemu je struganje po violini u krvi! Ha ha! "

Kad sam ga upitao što time misli, zabacio je glavu i rekao da se samo šalio. Zatim mi je, baš kad sam naumio otići, urotnički namignuo i dodao:

" Samo budite oprezni s njegovim pričama. Nikad se ne zna je li im za vjerovati. Postane grozan kad se zaleti. Svima govori kako je proveo godine u Americi. Ali jedno je sigurno - jadna stara budaletina nikad nije napustila dolinu. Noga mu nikad nije kročila izvan Slievenageehe. Nego, izvolite piće, dobrodošli kući i hvala vam lijepa! "

Vrativši se s pićem, ostao sam zatečen kada sam shvatio da je stari čuo svaku izgovorenu riječ.

" Zajebi barmena, " frknuo je kad sam sjeo, " budaletna trkelja. On opće nije brđanin. Nije jedan od nas. Zajebi njega i zajaši mu ženu, Redmonde. Ha, ha. Slainte mhaith, a mhic og an chnoic! Failte abhaile. "

U tvoje zdravlje, sine planine. Dobrodošao kući.

Ostali smo u gostionici dugo nakon zatvaranja, a zatim me pozvao svojoj kući - ako se to tako može nazvati. Dotamo nam je trebalo gotovo pola sata vijuganja krševitim brdskim stazama, kroz nasade jela, gustu šikaru i zelene bezdane paprati. Naposljetku smo stigli do ruševne kolibe, očito izgrađene od svega što se našlo nadohvat. Iz krova su tu i tamo nicali buseni divlje trave.

Kada smo ušli, zapalio je svijeću i utisnuo je nasred stola. Na zidu se polako počela ocrtavati njegova silueta. Zubima je otvorio bocu viskija, ispljunuo čep i ponovno mi uputio onaj čudni pogled, a zatim mu je dosta trebalo da pronađe dvije prljave šalice.

" Onda, ti si sin Tatice Hatcha. Bogami, svaka čas! " rekao je zapalivši tanku, jeftinu cigaru i zavalivši se u škripavu stolicu za ljuljanje.

" Bome je znao s kartama taj tvoj otac. I on i brat mu, Florian. Ko i sve muškarce iz doline, i njih dvojicu bilo je teško razlikovat jednog od drugoga. Stranci su teško razaznavali naše bradurne i crvene čupave glave. Neki su govorili da to namjerno radimo, da se skrivamo u svojem plemenu, da se držimo skupa jer tako ne mogu nikoga okrivt - za gadarije koje smo znali napraviti. Evo tvoj otac, na primjer, Bog mu dušu prosti, jednoj ti je majci znao priuštiti pravi pako. Vidjo sam jedne večeri kako je udara. Mlatno ju je čizmom u guzcu, jer mu je presporo donjela piće, a Florian nije učinio ništa, samo se grohotom nasmijao. A onda je, ko za vruga, umrla, onako mlada! A on, đavo ga odnio, jel se od toga promijenio i nekako skrenuo? Jok! Pretvrdi smo mi za to. Otad je mogo sve vrijeme potrošiti na karte. Jel tako, gospodine Hatch? "

Potapšao se po stopalu, trepnuo, a zatim me pogledao. Nisam mu odgovorio. Previše me osupnula njegova izravnost.

" Vidčeš da su se mnoge stvari promijenile, Redmonde, " rekao je. " Nije to više onaj negdašnji grad. "

Zakašljao sam, komično nastojeći zadržati pristojnost. Djelomično, moram priznati, ne bih li prikrivio vlastitu nedoraslost situaciji. Tako sam dugo izbivao da mi je bilo teško pronaći prikladan odgovor.

" Mnoge stvari se svakako mijenjaju, " složio sam se, " sada kad ulazimo u moderno doba. "

Kimnuo je, i dalje se ljuljajući naprijed-natrag. Zatim dugo vremena nije rekao ništa. Naposljetku je pridigao svoje zdepasto tijelo i rekao:

" Nešt ću reć i oću da to upamtiš, Redmonde, prijatelju." Zagledao se ravno u mene.

" Planina niđe nejde. Ne odlazi, čuješ me? " Iznenada se ukočio, nervozno se namrštivši.

" Es čuo? " ponovio je. " Teb govorim, šta je, jes gluh? " Otresao je pepeo s cigare i nastavio, kao opsjednut:

" Jednom davno, Redmonde. Bila je ta žena. Starca. I što je radla starca? Sjedla u svojoj kolbi. Kasno jedne noći sjedla je u svojoj kolbi. U običnoj, maloj, seoskoj kućici, evo baš ko ova, plete i sjedi. Ljulja se u svojoj stolci baš ko i ja sad. A onda, najednom, nešto začuje. Šum neki. I najprije misli: nije to ništa, pusti to. Ali onda ga opet čuje. Opet ga čuje, Redmonde. Pa pogleda uvis i vidi ga pred sobom. Najprije mu vidi sjenu, a onda polako podiže pogled i vidi ga kako stoji pred njom. Stoji pred njom i zija u nju. Zija u nju mrtvim očma. I nema u njima osjećaja, Redmonde. Mrtve su. Znaš kako izgledaju? Ko dvije crne rupe. Ko dvije crne rupe izdubljene mu u lubanji. Nije to ljudsko biće, Redmonde. Nego stvorenje nekakvo. Prikaza koja je onamo dopuzala te noći. Teška su to vremena bila, Redmonde. Tako je bilo na selu - i znaš ti to. Sjećanja ne ustanu i odu samo tako. Misliš da sjećanja mogu samo ustati i otići? "

Nisam znao što odgovoriti. Samo sam odmahnuo glavom i tupo buljio u pod, preokrećući bezbojnu tekućinu po šalici.

" Ne " odgovorio sam.

"E baš tako, Redmonde, " nastavio je, " ne odlaze. Trajat će koliko i ovi jebeni borovi. Ostat će tu sve dok se pako ne zaledi, Redmonde. Jes me čuo danas kako pjevam? "

Prije no što sam uspio odgovoriti, u ruci mu se kao čarolijom stvorila violina i već je počeo gudalom strugati gore-dolje po njoj:

*" Bože, hoćeš li nas skoro odavde odvesti?
Prije će vrhunce pakla bijeli snijeg zamesti
Prije će vrhunce pakla bijeli snijeg zamesti! "*

Gurnuo je instrument ustranu i prezirno pljunuo.

" Baš tako. Eto koliko će trajat. Tolko, ne zaboravi! Ne zaboravi to, Redmonde Hatch! "

Jedna svinuta grana lagano je lupkala po prozoru. Sjedili smo tako u tišini dok se duhanski dim širio na sve strane, a prolazeći kraj crnog prozorskog stakla stvarao je dojam da smo okruženi rojem sjena koje su se čas zalijetale prema naprijed, čas povlačile unatrag, kao u nekoj zlokobnoj igri iz podzemnog svijeta.

Rekao je da će mi ispričati sve što me zanima. Nema toga što on ne zna o dolini - pojasnio je.

" Zna dobro Ned povijest ovog mjesta, " nastavio je, " jer živi u njemu dulje od svih ovih kurvinih sinova. Od pamtivijeka " nasmijao se. " Išo sam u školu s tvojim ocem i stricem Florianom. Florian je mislio da mu nema ravna u kraju. A onda su se potegli noževi. Odatle mu ožiljak na obrazu. Znaš tko mu ga je napravio, a? Znaš tko mu je priuštio taj ožiljak, Rede? " Upro je prstom u svoje grudi.

" Moja malenkost, " frknuo je, nadimajući se od veselja. Upotrebljavao je mnoge izraze koji su me podsjećali na djetinjstvo.

" Moja jebena malenkost, " ponovno se nasmijao, a zatim ustao i nadvio se nada me.

" Ove junačke ruke djelo, " rekao je i slavodobitnim pokretom ponovno napunio šalice domaćom slievenageehaškom žesticom, *planinskom suzom*. " Tako smo je zvali tvoj čaća i ja. Jebeš me ako sam vidio baždarenijeg čovjeka. Taj bi ovo loko dok mu na uši ne izađe. No, natoči si još kap, Redmonde! Kad se nas dvojica nalijemo sijevat će jače nego onomad kad sam se popišo po električnoj ogradi! "

Poslušao sam ga. I još kako je imao pravo. Ta stara žestica itekako nam je dobro sjela. Kao što je primijetio, teturajući natrag od kuhinjskog ormara: "Iz grla zove još! Zove još, Redmonde! "

Još je toliko pozvala da uopće nisam dospio do kuće. Sve čega se sjećam je da stojimo ispred kolibe, pogleda netremice uprtih prema dolini ispod nas, u kojoj su se nosive grede novog trgovačkog centra bez obzira na sve gušći mrak i dalje nesmiljeno ocrtavale na noćnom nebu. Rekao mi je da planiraju izgraditi prometnicu.

" Spominju čak i kockarnicu, " rekao je, " zvat će se *The Gold Club*. Al ja ti kažem da su već davno premašli proračun, stari moj. Ništ od toga neće bit. "

" Ha! " graknuo je, " Ha! " i odalamio me po leđima da je sve odjeknulo.

Sav u magli, ali zadovoljan, oteturao sam vijugavom stazom natrag do grada, iz jedne telefonske govornice nazvao Catherine i promućao neku smiješnu ispriku. Kasnije sam, naravno, shvatio da si uopće nisam trebao previše razbijati glavu oko toga. Nije bilo ama baš nikakve potrebo da smišljani isprike. Ne tih dana. Jer Catherine i ja bili smo kao prst i nokat. Po glasu joj se moglo razaznati da nije nimalo uzrujana. "Samo se ti zabavljaj," rekla je. Drugo joj nije bilo važno.

" Drago mi je što si otišao, " rekla je, " uvijek sam smatrala da to trebaš napraviti, vratiti se u Slievenageehu, svoj planininski zavičaj. "

" Hvala ti, medena, " rekao sam, šaljući joj poljubac žicom. Medena je bilo jedno od naših uzajamnih tepanja. Znam da zvuči otrcano, ali mi smo to voljeli.

Kad sam se vratio u kolibu, Ned je već stajao s gudačom u ruci.

" Ponos Irske!" uzviknuo je i začas su mu prsti počeli prebirati po violini u živahnom ritmu dok je ushićeno izvikivao: "Pruži korak i sve nek se trese! "

" Još suze? " upitao sam s idiotskim osmijehom na licu, u potpuno neuvjerljivom pokušaju oponašanja domaće ležernosti.

Stajao sam kraj njega s bocom u ruci, jedva se održavajući na nogama.

" Nek se ruka ranteljca nikad ne pokoleba - pravi gospodin i intelektualac, to si ti, Redmonde! Pravi ćaćin sin, pljunuti ćaća! "

Kad sam ponovno otvorio oči mjesec je već bio nestao, prepustivši mjesto blistavom, srebrnom suncu.

* * *

Nakon toga počeo sam redovito posjećivati dolinu. Jedva sam čekao petak da mogu otići iz grada i čuti nove Nedove priče o životu u dolini i o davnim vremenima. Njegove pripovijesti bile su bez kraja i konca i svaka nova bila je nevjerojatnija od prethodne. Priče o kartaškim pustolovinama, pijančevanjima, ženama, pljačkama stoke i ceilidhima* koji su znali trajati tjednima. Katkad se doista činilo da ih izmišlja u hodu.

Uvijek bih ga zatekao kako hrani kokoši. U kokošinjcu je držao deset ili jedanaest žućkastih kokoši vrste Orpington. Djeci s okolnih imanja nije bilo ništa draže no slušati beskrajne priče dobrog starog *Tatice* i praviti mu društvo dok hrani perad. Osobito malom Michaelu, bezbrižnom pjegavom dječarcu, koji je uvijek nešto pjevušio.

" Ja sam Nedov najdobriji prijatelj, " znao bi mi reći. Roditelji su bili oduševljeni Nedom. "Razvaljivao" ih je, tako su govorili. Posebno majke, kojima je bio "genijalan" i "super s djecom". Netko koga je sjajno imati u blizini.

Posljednja novost bili su satovi violine koje je davao. Svi s kojima sam o tome razgovarao bili su oduševljeni. Nekoliko majki reklo mi je da, što se njih tiče, ljudi poput Neda mogu njihovu djecu mnogo naučiti o onoj Irskoj koja nestaje, ako već zapravo nije i nestala.

Moglo ga se vidjeti kako šeće gradićem smijući se, otpozdravljajući roditeljima kimanjem glave i zviždučući neku veselu melodiju. Ili kako s njima čavrlja, pripovijeda im jednu od svojih maštovitih priča kada bi mu doveli djecu na Nedov dječji ceilidh. Sada ih je svakog vikenda održavao u školskoj zgradi. On je, naravno, poznavao većinu starih obitelji. Bio je u stanju iz rukava istresti sva imena. Oni su obožavali slušati uzrečice iz starih vremena. Gotovo zaboravljene poslovice. Bilo je dovoljno da Ned kaže: "Ide nekidan ulicom stari Quirke, moje gospoje, s licem ko koza što brsti čičak! "

I svi bi se, bez iznimke, skoro upišali od smijeha. Nikad se ne bi zasitili razgovora s Nedom Strangeom.

" Nitko nije ravan Tatice, " govorili bi, " tu nema spora. Što bi Slievenageeha bila bez njega? Dosadno, strašno dosadno mjesto, što god nam u budućnosti donio napredak. "

* Ceilidh: tradicionalna keltska svetkovina s plesom

Uvijek bi mu u prolazu mahnuli iz auta.

" Evo našeg Tatice! "

Ned bi podigao pogled sa svojih kokoši i nasmiješio se. Doista mu je priličio taj nadimak: Tatice.

I tako je Ned hranio kokoši i zviždukao svoje poskočice - eto savršene slike radosne starosti.

Na neki je način i sam bio svojevrsna planina - plemenita, nepomična, dostojanstvena planina koja postoji već stoljećima. Iz doba kad još nije postojao nikakav napredak.

"Još od vremena kad je protjeran prvi anđeo iz raja, " ili, kako bi on to zacijelo rekao, "još od vremena kad su prvog anđela odjebali iz raja. "

S vremena na vrijeme, ono što bi rekao ili način na koji bi to rekao nekako mi se nije uklapalo. Učinilo bi mi se da se previše trudi impresionirati me. Katkad bi oponašao moj naglasak. Drugi put bi mi uputio onaj svoj pogled koji mi se nije sviđao. Izazivao je nelagodu.

Osobito mi je mučno - ponižavajuće - sjećanje na jednu večer. Položio je glavu na dlan i privukao stolicu do moje. Zatim se nacerio.

" Otišli jednom tvoj otac i ja na ceolidh u Athleague. I tvoj stric Florian je bio. Jebeš me, koliko smo te noći popili tamnog piva! A onda smo plesali. Florian je skino lače i počeo plesat nasred dvorane. A tvoj stari i ja udri u smijeh. Jer znaš i sam da je Florian pleso ko vrag. Nije to bio baš hornpipe* po svim propisima, ali čovjek je znao poso. A i tvoj ćaća je imo svoji dana. O da, sinko, cjela je dolna znala za Tatice Hacha i brata mu Floriana. Trebo bi se ponost s njima. Slušla je na čast planini ta tvoja krasna i brižna obitelj. Iako te ostavlja u sirotištu - ha, ha! "

Nije ni trepnuo. Obrazi su mi gorjeli. Sav je blistao i gledao me bez riječi. Taman sam pomislio prosvjedovati, kad je iznenada podigao nogu, uvukao ramena i veselo ispustio vjetar.

" Bogami solidan - najbolji danas! "

Prije no što sam uspio išta reći otvorio je novu bocu viskija. Kad sam sljedeći put podigao pogled, bljedunjavo sunčevo svjetlo već se širilo nebom.

Po završetku naše "sesije" vlastitu suzdržanost bio sam sklon pripisati svom predvidljivom, sitničavom, novopečenom gradskom mentalitetu. Jednostavno me predugo nije bilo, razmišljao sam, pokidao sam manje-više sve sponse, otuđio se od života koji sam nekoć poznavao, zaboravio kako se nekad živjelo na ovoj goloj i pustoj planini, u uspavanom gradiću kojeg se nije moglo naći na zemljovidima. Izgubio sam vještine ophođenja. Nisam ih više imao u sebi. Previše sam se skanjivao bilo kakvih neugodnih situacija. A on je to znao. Znao je da bih učinio gotovo sve da izbjegnem sukob. A to se sjajno, gotovo savršeno uklapalo u njegove namjere. Omiljena razbibriga bila mu je poigravati se s ljudima.

Jednostavno rečeno, bio sam njegova igračka - ne mogu to bolje nazvati.

Tješio sam se mislju da ako me moja uljuđenost na neki način osakatila i ako sam se udaljio od svojih sugrađana i svojeg podrijetla, barem u tome nisam bio usamljen, jer svi u dolini činili su upravo to - ako je suditi prema kućama kričavih boja koje su sve nalikovale jedna drugoj, a da se i ne govori o naglascima koji su dolazili s druge strane Atlantika ili novim naseljima koja su nicala uokolo i čija su imena bila primjerenija Surreyu nego Slievenageehi: *Travnata dolina*, *Imanje jaglaca*, *Kapelice*.

Zato je Ned, neopterećen bilo kakvim novim i uvezenim naucima, prema općoj suglasnosti utjelovljavao istinski duh baštine i tradicije. Kao da su se svi složili da je njegova nazočnost sama po sebi dovoljna. Ona im je trebala jamčiti doticaj s vlastitom prošlošću i običajima koji su ubrzano nestajali.

* Hornpipe - vrsta mornarskog plesa

Redovito su praskali u smijeh prepričavajući još jednu od Nedovih priča.

" I moja majka je držala kokoši, znate, " načuo sam jednog dana, " u našem dvorištu, u ono doba kad je sve bilo mnogo jednostavnije. "

" Nije li sjajno što imamo Neda? Kako bi inače naša djeca išta naučila o našoj povijesti? "

" Ponekad mi se čini da gubimo dušu, gospođo. "

" Ne dok je Ned s nama da nas na nju podsjeti. On pazi da ne zaboravimo svoje običaje. "

" Dobro kažete. *Ponos Irske i Jennyne kokoši*. "

Jennyne kokoši zvala se još jedna od njegovih omiljenih poskočica.

" Ha, ha! " odjekivalo bi.

" Ha, ha, ha! "

" Ha, ha, ha, hvala Bogu na Nedu Strangeu! "

A zatim sam prvi put svjedočio njegovu bijesu i bezdanu u koji je bio spreman potonuti. Nije mi se žurilo ponoviti to iskustvo. Još i sad zadrhtim kad se toga sjetim. Posve slučajno nabasao je na tu knjigu. Bio je to jedan stari, pohabani svezak, odvratno pljesniv. Glas mu je podrhtavao dok je okretao njegove gnjecave stranice. Ispod njegova palca jedva sam razabrao naslov izvezen već izbljedjelim zlatnim slovima. *Čarolija srca*, pisalo je.

" *Gledaj!* " pljunuo je, " njegovo jebeno ime je na knjizi. John Olson. Darovao ju je toj jebenoj kurvi. Znao sam da ne griješim dušu. Znao sam da imam pravo o Annamarie Gordon! "

Bilo je to prvi put da spominje Olsonovo ime preda mnom. John Olson je mještаниn koji se obogatio u SAD-u.

" Smatro se gospodarom svega u ovom kraju, " nastavio je Ned. " Voziko se u toj svojoj otmjenoj limuzini s pokretnim krovom. Trebo si mu vidjet naduto lice. Ko da je govorio: odlučio sam te počastit svojom pojavom. Pa se zato mož smatrat sretnim. Mož se smatrati sretnim, bijedno kopile. Tako je Olson razmišljao. To mu se moglo pročitati na licu, Redmonde. *Gledajte me* - i šta kažete? Jesam li gazda planine ili nisam? Jeste li sretni da me imate ili niste? O, narode Slievenageehe, mislim da jesi. Mislim da si zbilja jako sretan. A ja to valjda najbolje znam. Na kraju krajeva, ja sam g. John. Ja sam g. *John jebeni Olson!* "

Zgnječio je cigaru potplatom čizme.

" Kurva, rekao je. Kurva i bludnica; kako bi joj rado bio grkljan prerezo. Baš ko što sad stojim u ovoj jebenoj kuhinji. Čuješ me, Redmonde? Jel slušaš šta ti govorim, dječaće? "

Pokušavao sam se nadati da će mu se, kao što se često znalo događati, iznenada promijeniti raspoloženje. Da će, ničim izazvan, prasnuti u smijeh i reći da je sve to samo šala.

Međutim, to se nije dogodilo. Samo je u tišini stajao, prebirući po vlažnoj knjizi koja se raspadala u njegovim rukama. Sa žestokom i duboko uznemirujućom odlučnošću buljio je u izbljedjelu posvetu ispisanu kosim slovima: *Za Annamare s ljubavlju, John Olson, Slievenageeha 1963.*

Ime John Olson počelo me ispunjavati užasom. No ta činjenica Nedu kao da nije značila ama baš ništa.

" Ne kajem se zbog onoga što sam mu učinio, " uzviknuo je. " Zato sam otišo u Ameriku, Redmonde. Oni misle da nisam. Misle da nisam tamo ni primiriso. Tako govore. To će ti reći u gostionci. To ti je birtaš reko prve večeri. Znam. Čuo sam ga. Stari Ned nikad ne bi bio u stanju učiniti takvo što. Nikad ne bi pomolio nos dalje od ovih brda. Ova brda su njegov dom, jedini koji poznaje. "

Prosiktao je:

" Ali tu se varaju. Jer Ned jest lutao. *Bio* je u Americi. I na mnogim drugim mjestima. Ali te jadne budaletne to nikad neće saznat. "

Pokušao sam se dosjetiti nekakvog izgovora koji bi mi omogućio da jednostavno ustanem i odem. Ali on kao da je jedva čekao upravo to. Nastavio je monolog. Nikada dotad

nisam čuo ništa tako pakosno, čak ni iz njegovih usta. Uzrujano sam se vrpolio po stolici. Pogledao me optužujućim pogledom.

" Hoćeš mi nešto reći. Što mi to hoćeš reći, Redmonde? "

" Rekao si da si nešto učinio Johnu Olsonu, " rekao sam. "Što si mu učinio, Nede? "

" Gadno sam ga ozljedio. Razrezo sam ga. Ne, nisam. Prebio sam ga. Prebio sam ga ko vola u kupusu. Eto što sam učinio toj zmiji od Olsona, Redmonde. "

Pogled mu je bio pun prezira. Krajičkom oka ugledao sam odraz svog pepeljastog lica u prozorskom staklu.

" Zašto si to učinio? " upitao sam ga.

Bilo je to glupo. Sad mi je to jasno. Nisam trebao reći ništa. Prošao je prstima kroz bradu, a zatim iznenada odbrusio:

" *Zašto?* Pitaš *zašto*, Redmonde? Jer je to zaslužio, idiote! Zaslužio je to zbog njega i moje Annamarie! "

A zatim kao da su se sve sjene u sobi iznenada sjatile prema mojoj stolici. Kao da su me sve zajedno odlučile pitati jednu te istu stvar: Zašto postavljaš glupa pitanja, Redmonde?

Neoprezno sam prolio malo viskija po jakni. Bilo je očito da mu to nije promaklo, ali odlučio je progledati mi kroz prste. Preokrenuo je šalicu i zamišljeno nastavio:

" Neki kažu da ako te žena povrijedi, ako počne švrljat izvan bračne postelje, da je tada ono što moraš učiniti, da je tada tvoja dužnost, zavirit u srce i pronać barem malo oprosta za ono što je učinila. Al vidiš, ja ne vjerujem u to, Redmonde. Zavirio sam u svoje srce i nisam pronašao ništa od koristi. Baš ništa. Pokušao sam i s Isusom i s njegovim dobrotornim prijanim. Ali ni od njih nikakve pomoći. Ništa. Nikakve koristi, dragi moj. Ne vrijede ni pišljiva boba. Razočaran si, Redmonde? Ako jesi, žao mi je. Zapravo, to me toliko potreslo da sam je moro još jednom pitat. Annamarie, draga, zašto si to učinila? Zašto si pustila Olsona da u tebe gurne svoju kitu? Ali nije htjela reć. Samo je ponavljala da mu to nije dopustila. Sve dok, kunem se, prijatelju Redmonde, sve dok to više nisam mogao trpiti, pa sam joj reko, Annamarie, ti znaš šta će se sad dogoditi. Ne znam, rekla je, što? Annamarie, reko sam, podrum. O, ne, rekla je, samo ne podrum. O da, baš podrum, reko sam. Al znaš što je najžalosnije, Redmonde? Nikad se nije pokajala. Ni trunke. Svaki put kad sam je pogledao u oči vidio sam da još uvijek razmišlja o njemu. Ta stara zmija još uvijek joj je bila u mislima. Jebeš me ako mi nije slomila srce. "

" I što si zatim učinio? " upitao sam. U grlu mi se stvorio veliki, odvratni čvor sline.

Spustio je pogled prema podu. Zatim ga je ponovno podigao, a u tami su mu zabljesnuli oćnjaci. Od njegovog pogleda sledila mi se krv u žilama.

" Zanima te, ha? Ko zna, možda ti i kažem. Možda ti jednog dana i kažem kako je skončalo među nama. Sa mnom i s lijepom Annamarie Gordon. "

Posljednje o čemu sam tada želio slušati bili su nesretni svršeci sretnih ljubavi. Jer moj brak s Catherine u to vrijeme bio je gotovo savršen. Zajednica bez mane. Savez o kakvome drugi sanjaju. Sreli smo se na plesu u srpnju 1980., u gradiću u okrugu Cork, iz kojeg sam tada izvještavao o nekakvu mjesnom događaju. Više se ni ne sjećam što je to bilo. Pripadala je Courtneyevima, u tom kraju poznatoj obitelji trgovaca. Krasila ju je doista iznimna ljepota: to je činjenica. Ne vidi se često da netko poput nje radi u baru, sjećam se da sam joj rekao. Nasmijala se i rekla da je studirala povijest i filozofiju, ali nakon što je pala na završnim ispitima više joj se nije dalo ponovno izlaziti na njih.

" Takve se stvari događaju, " ustvrdio sam pomalo tupo, pomno izbjegavajući susret s njenim prekrasnim zeleno-plavim očima.

Ukratko, počeli smo izlaziti i mogu reći da sam nakon tri ili četiri tjedna štošta naučio o tajnama srca. Da ne ulazim u suviše pojedinosti, do ušiju sam se zaljubio u Catherine Courtney. Povjeravao sam joj stvari koje nikome nikada ne bih povjerio. Na moju veliku žalost, kako će se kasnije pokazati.

Kad god sam mogao, dolazio bih je posjetiti iz Dublina. Obožavao sam sjediti s njom u gostionici dok bi ručala. Jednom mi je rekla da jako voli glazbenika Johna Martyna, za kojeg dotad nisam čuo. Smjesta sam ispravio tu pogrešku i idući put joj donio njegov album po imenu *Grace and Danger*. Jedna od pjesama na njemu kasnije joj je jako prirasla srcu. Zvala se *Sweet Little Mystery*, i svaki put kad bih je čuo iznova bi me opčarala. Kao da je John Martyn na neki način slutio. Ako to ne zvuči previše glupo. Mnogo šta od onog o čemu je govorila uopće nije dopiralo do mene - previše sam bio obuzet zurenjem u njezine usne ili kosu. I tada sam se jednog dana začuo kako govorim:

" Catherine Courtney, hoćeš li se udati za mene? " Bilo je to kao grom iz vedra neba.

" Hoću, Redmonde " rekla je, nagnula se prema meni i uhvatila me za ruku.

Mojoj sreći nije bilo kraja. Sjedio sam ondje poput maloumnika, ne mogavši prozboriti ni riječi. A zatim se nasmijala i poljubila me u obraz. Nosila je srebrnu ogrlicu i pomalo nervozno je prevrtala među prstima, zamišljeno se poigravajući s privjeskom na kojem je blistalo slovo "C", početno slovo njenog imena i prezimena.

" Ma vidi ga! " rekla je i ponovno se nasmijala, a obrazi su joj se zarumenjeli.

Vjenčali smo se 1981., točno šest mjeseci kasnije. Ja sam imao četrdeset godina, a ona dvadeset i dvije, ali razlika u godinama nije bila nimalo važna. Ona je to rekla i ja sam to znao.

Bio je to najsretniji dan u mom životu. Bez ikakve sumnje.

Unajmili smo stan u podrumu glomazne, zapuštene kuće izgrađene u džordžijanskom stilu, koja se nalazila u Cowper Roadu, u južnom dablinskom predgrađu Rathmines, poznatom po svojem zelenilu. Nije bio bogzna što, ali jedino tako nešto smo si u tom trenutku mogli priuštiti. Jedno drugom govorili smo da nije važno, da nećemo zauvijek ondje stanovati. Prije ili kasnije i nama će granuti sunce.

" A tko zna, možda ćemo si jednom moći priuštiti i palaču, " rekla bi i zabacila šal, vragolasto i obijesno se smijući. Vikendom bismo obilazili kuće na prodaju iz čiste zabave, samo da nam nekako prođe vrijeme. Jedna joj se osobito svidjela. Nalazila se u predgrađu Rathfarnham, u Ballvroan Roadu. Iza kuće bio je krasan mali jabučnjak. Po izrazu lica bilo mi je jasno koliko joj se kuća sviđa.

" Možda jednog dana, ljubavi, " sjećam se da sam rekao, držeći je čvrsto za ruku dok smo hodali prema autobusnoj postaji.

Kad god bi pjevušila, duša bi se napunila toplinom. Tog dana je pjevušila u autobusu na povratku kući.

Te slatke male tajne u srcu tvome

Te slatke male tajne srce mi lome.

Nastavio sam pisati za *Leinster News* i posjećivati Neda. Rathmines je u to vrijeme bilo prekrasno mjesto za život i Catherine je nalazila posao u barovima koje su uglavnom posjećivali studenti. Nakon posla znali bismo se naći u *Sunset Grillu*, omalenom baru blizu knjižnice. Omiljena poslastica bili su nam voćni kupovi. Bilo je to glupo, znam. Ali ljubav te čini takvim.

Ostali smo živjeti u Cowper Roadu. Naše prvo dijete, djevojčica, stiglo je dvije godine kasnije, u ožujku 1983. Odlučili smo je nazvati Imogen, po Catherininj baki. Bila je doista čudesna. Bilo je divno gledati je, slušati, bilo što raditi s njom. Svakog dana kad bih se budio ispunjavala bi mi srce ponosom. Catherine Courtney poslana mi je na dar. A sada sam imao i Imogen. Bila je na majku - imala je plavozelene oči i smijala se na gotovo isti način. Uvečer bih gurao njezina kolica ulicama Rathminesa, a zatim bismo se našli s njezinom majkom u *Sunset Grillu*, kad bi joj završila smjena u gostionici.

Pogled na Imogenine kovrče ispunio bi me krivnjom - nisam znao čime sam zaslužio toliku sreću. Katkad bi mi isplatili premiju i tada bih neočekivano stigao kući s poklonom -

pločom ili knjigom za Catherine i nekom igračkom iz trgovine za predškolsku djecu za Immy. Tako sam je zvao. Koji put bismo Catherine i ja otišli na pivo, ako bi se djevojka s gornjeg kata ponudila da je pričuva. Ali većinom nam se nije dalo izlaziti. Iskreno, nije nam do toga bilo previše ni stalo. Bili smo sretni slušajući Johna Martyna ili gledajući Dallas na televiziji. Bili smo ljudi za Dallasom.

"Vaulim te, Jay-Aw! "* znala bi reći Catherine.

To nam je postalo nekom vrstom krilatice.

"Vaulim te, Jay-Aw! " govorili bismo smijući se, dok bi Immy gugutala, a Catherine sjedila uz kamin i vrtjela nožnim prstima veselo okrećući stranice knjige koju je čitala.

Odlazeći na posao katkad bih se prepuštao sanjarenju, ne shvaćajući čime sam to zaslužio tako darežljiv usud, toliku nepomućenu sreću. Ali, razumije se, ništa u životu nije tako jednostavno. Niti bi trebalo očekivati da bude.

Nakon četiri godine života u Rathminesu više nismo ni pomišljali na nešto drugo, ali u ožujku 1985. *The Leinster News* je neočekivano bankrotirao, i baš kad sam, nakon mjeseci manje-više neuspješne potrage za zaposlenjem u gradu, polako počeo postajati doista zabrinut, iznenada mi je ponuđen posao u malim londonskim novinama *The North London Chronicle*. Neću se pretvarati da sam ga objeručke prihvatio. Doimalo se kao velik korak s malim djetetom. A i detalji o plaći bili su u najmanju ruku nejasni. Ali nakon što smo porazgovarali o tome, Catherine mi je predložila da ga prihvatim. Već ju je neko vrijeme zaokupljala pomisao o povratku na fakultet. A London pruža toliko mogućnosti: možda je doista došlo vrijeme da proširimo horizonte.

Ukratko, nazvao sam ih i rekao da prihvaćam posao.

Nekoliko tjedana poslije preselili smo se u London i isprva je, moram reći, sve slutilo na dobro. No tada se, nažalost, umiješala sudbina, bacivši na nas grumen zle kobi. *The North London Chronicle* kupile su konkurentске novine i glavnina osoblja, uključujući i mene, otpuštena je bez otpremnine. Na početku je predstavnik sindikata u gostionici ratoborno zazivao osvetu. No naposljetku, baš kao što sam i očekivao, njegova strastvena borbenost ostala je bez rezultata.

Čak ni tada Catherine Courtney i ja nismo se dali pokolebati, već smo pokušavali doći do posla gdje god je to bilo moguće. Neko vrijeme proveo sam radeći za besplatne novine u Cricklewoodu, a Catherine u različitim kafićima i barovima. Tada smo otkrili da bi zapravo bilo bolje da jedno od nas dvoje ne radi, jer bismo tada stekli pravo i na socijalnu pomoć i na potporu za stanovanje. Nakon kraće rasprave odlučio sam ostati kod kuće i raditi kao slobodni novinar. Nije moglo ispasti bolje: svaki bih dan odveo Immy u vrtić i vratio se kući za svoj pisaći stroj. I tako smo, usprkos svemu, dosegli posve novu razinu sreće. Nešto o čemu nijedno od nas nije moglo ni sanjati. Ako uzmemo u obzir koliko smo već bili sretni jedno s drugim. Bilo je to doista izuzetno, i ispunjavalo me ponosom. Ponavlja sam si: čudesne stvari mogu se dogoditi običnom muškarcu i ženi usred nesreće! Samo ako su dovoljno sretni da su jedno u drugo zaljubljeni. Nema sreće i radosti koja se može mjeriti s takvim blaženstvom. Svaki dan u isto vrijeme dolazio bih po Imogen i čavrljao s njom cijelim putem kući. A u kakvu se tek brbljavicu ona pretvarala!

Uvijek smo se sjajno zabavljali prolazeći Queen's Parkom, ona ližući svoju lizalicu, a ja pjevušeći melodiju iz *Mog malog ponija* i uzvikujući *Kimono!* i *Pinky Pie!*, imena likova koje je voljela. Katkad bismo sjeli u park i ja bih joj pričao priče, ali to se često pokazalo lošom zamisli: čim bih završio pripovijedanje, ona bi me tražila da počnem ispočetka. Naravno da me to katkad uzrujavalo, osobito ako bi mi članak tog dana bio odbijen ili nešto slično. Ali unatoč svemu, uvijek bih joj udovoljio. Jednom smo sjedili u kafiću i ona je briznula u plač.

* J. R. - lik iz serije Dallas

" Zašto plačeš, zlato? " upitao sam je uzburjano. Pokazala je prema tlu na kojem je veliki kornjaš ležao na leđima, dok je kolona mrava raznosila njegove iznutrice.

" Ne daj da male beštije dođu po mene, tata! " zajecala je.

" Neću! " obećao sam i uzeo je u naručje. Još nije sasvim prestala jecati.

" Gospođa Greene kaže da su te male beštije naši prijatelji. Ali da jesu, ne bi ovo radile! "

" Mama! " vrištala bi kad bi Catherine bila s nama. " Tata priča *Snjegovića!* "

Nije se mogla zasititi te priče Raymonda Briggsa*. Gledala je taj animirani film mnogo puta. Uvijek bi sjedila jednako zaneseno, a ramena bi joj se uzbivala od napetosti svaki put kad bi snjegović započeo plesati po krovovima svijeta.

Novi stan u Kilburnu koji smo dobili od stambene zadruge sada je doista izgledao fantastično. Catherine je uistinu imala dara za unutrašnje uređenje, stubokom je promijenila njegov izgled. A Imogen je bila prava zvijezda u vrtiću. Svi su hvalili njezinu narav. Bila su to tako dobra vremena. Tim sam više bio nepripravan na to da ću jednog dana, vrativši se kući s darom za Imogenin rođendan, lutkama *Polly Pocket*, zateći Catherine s muškarcem u našoj spavaćoj sobi.

Nakon što su me jednom orobili ispred neke gostionice u Hackneyu, na svoje zaprepaštenje shvatio sam da nisam toliko ljutit koliko se moglo očekivati. Osjećaj ljutnje zamijenila je neka banalna i zbunjajuća *obamrlost*. Upravo tako sam se sad osjećao stojeći tu, prevrćući poklon između prstiju.

Nisam imao pojma tko je taj muškarac. Nikad ga prije nisam vidio. Sjećam se da mi je izgledao poput Grka, ili možda Turčina. Zapravo je bio Maltežanin.

Catherine je u vrtu posadila ružičaste ruže: splet ruža, tako nježnih i krhkih. Sve što sam vidio bile su te mlade, ružičaste ruže koje su se proširile preko svježe pokošenog travnjaka.

Nastavio sam pisati članke i redovito ih slati raznim časopisima. Na nesreću, bez uspjeha. Što i nije tako iznenađujuće. Kad ih se sada sjetim, beznadno su promašivali temu i bili su prilično loše napisani. Jednostavno se nisam mogao usredotočiti na predmet. Katkad bi mi olovka doslovno ispadala iz ruke. Jednom, dok sam sjedio za pisačim strojem, mogao bih se zakleti da sam vidio Imogen, голу i prozeblu, kako drhti od hladnoće i pokušava privući moju pozornost s druge strane prozora. Izgledalo je to toliko stvarno da sam zamalo kriknuo. U zadnji tren sjetio sam se da je na sigurnom gore u svojem krevetu, da spava pokrivena do brade svojim omiljenim poplunom s likovima Zippyja i Bunglea, njenih prijatelja iz *Duge**. Sve je to bilo zbog stresa. Bio sam uvjeren u to. Tako sam si govorio. Nije lako prolaziti kroz bračne teškoće, a da se pri tom vlastite tjeskobe ne očituju u nekim izvanjskim znakovima, razmišljao sam.

Odlučio sam uložiti još više napora da nas održim zajedno. Toliko smo toga prošli da je bilo šteta dopustiti da sve to propadne. Takvo je u osnovi bilo moje stanje duha u to vrijeme. Tako sam sagledavao našu situaciju.

A zatim sam se jednog dana vratio kući i nisam zatekao nikoga. Na kaminu je bila poruka da će mi se javiti Catherinin odvjetnik. Nikad vam se ne smije dogoditi da podignete ruku na suprugu. To je jednostavno pogrešno. Tako nešto učinio bi jedino primitivni brđanin i ništa, nikakve okolnosti, ne mogu opravdati takav postupak.

* **Raymond Briggs** - engleski crtač, ilustrator i autor knjiga za djecu. Prema njegovoj knjizi *Snjegović* (1978) snimljen je glasoviti animirani film (1982).

* **Rainbow** - britanska televizijska serija za predškolsku djecu, prikazivala se od 1972. do 1992.

Rasprava je održana krajem 1989., a one su se zatim trajno vratile u Dublin. Sada kad sam ostao sam, London mi je izgledao zastrašujuće i u njemu sam se osjećao izgubljeno. Kao da je sa sebe namjerno zbacio masku nekoć srdačnog grada, sada se hladno odričući vlastite dobrohotnosti. Bio sam osupnut. Nisam to očekivao. I duboko mu potreslo, ne mogu to zaniijekati.

Budio bih se usred noći, u željeznom stisku tjeskobe. Osjećajući tu jezivu prisutnost u sobi.

Osjećao bih kako nepomično stoji kraj mene. Bila su to grozna vremena.

Cjelodnevno opijanje tu nije moglo biti od prevelike koristi. Bio sam svjestan toga. No to me nije spriječilo da u njemu ustrajem. Obećavao bih sebi da ću se popraviti. Budio bih se s mišlju: Danas ću uložiti napor. A zatim, gotovo odmah po tom dobrodošlom i okrepljujućem naletu nove energije, potonuo bih u beznadnu misao: više ih nema.

I prije no što bih se snašao, zatekao bih se kako, kao i mnogo puta dotad, sjedim u nekoj bezličnoj, slabo osvjetljenoj krčmi. Bilo je to jedno od onih zaboravljenih mjesta koje su nekoć posjećivali irski radnici, u kojem zavjese nisu prane godinama, u kojem su se Enyine* pjesme vrtjele bez kraja i konca a po kutovima su venuti starci, svim silama se trudeći da što prije otupe. Privlačila su me takva mjesta jer sam boraveći u njima mogao izgraditi poprilično točnu sliku vlastite budućnosti. Bila je to vjerna kopija prošlosti kakvu su starci utapali, pustopoljina u kojoj nikakva nada ne pušta korijenje.

Samotna vjetrometina u kojoj ne cvatu ruže.

Razdoblje nakon toga proveo sam obavljajući razne poslove - ništa vezano uz novinarstvo, tek toliko da mogu nastaviti s opijanjem. Jedno vrijeme slagao sam police u trgovini, a zatim nekoliko mjeseci radio na gradilištu. Ali nisam ih prestao zamišljati kako šecu Dublinom, Imogenino lice koje je svakim danom još malo odrastalo. Uskoro će navršiti sedam godina, uhvatio bih se kako razmišljam dok mi je kiptjelo u želucu. Naposljetku to više nisam mogao trpjeti. Jednog sam se dana probudio i shvatio da nemam izbora - moram se vratiti. Ali prije toga otišao sam na more - do Bournemoutha, da budem precizniji.

Neka žena u autobusu sućutno me upitala:

" Zašto plačete? Mogu li vam ikako pomoći? "

Samo sam odmahnuo glavom i ispričao joj kako je to bilo onoga dana kad smo prvi put bili ondje. Povelili smo Imogen u Bournemouth na piknik.

" Na povratku kući bila je jako umorna, " rekao sam. " Ali rekla je da joj je to bio najljepši dan u životu. "

Odvratio sam pogled. Oči su mi bile crvene od plača. " Ne mogu više bez njih, " rekao sam.

Pobrinuo sam se da to kažem i pipničaru u hotelu, praveći se da sam pijaniji no što sam bio.

" Drago mi je što ste me zapamtili, " rekao sam mu, " jer me više nikad nećete vidjeti. Više nije vrijedno živjeti. "

Nisam se trudio biti iscrpniji. Dao sam mu točno onoliko informacija koliko je bilo dovoljno da me se sjeti kad se policija dođe raspitivati o meni.

Bilo je oko četiri i trideset ujutro kad sam sišao do obale. Oko mene nije bilo ni žive duše, samo velik, prazan, ravnodušan mjesec.

Položio sam svoju uredno posloženu odjeću sasvim uz vodu, okrenuo se i otišao. U mislima sam čuo barmena kako objašnjava, dirljivo suosjećajno:

" Rekao mi je da ga je upravo napustila žena. Prava šteta. A baš su izgledali kao sretan par. "

Znao sam da će vjerojatno pronaći i ženu iz autobusa. Osjećao sam da je to sve što mi treba.

* Enya - irska pjevačica popularna u drugoj polovici osamdesetih

Nisam se vratio u London. Sjeo sam u autobus za Wales. Krenuo sam za Holyhead* i na trajekt za Rosslare*, s nešto malo odjeće u torbi i svim onim što sam dotada skupio o gorštaku Nedu Strangeu.

Unajmio sam namještenu sobu u Portobellu, u južnom Dublinu, kraj kanala, iz praktičnih razloga koristeći se lažnim imenom, u slučaju da nešto pođe po zlu. Noću bih doteturio kući iz gostionice, nasumce odabrao telefonski broj i počeo nesuvislo blebetati nešto o *Snjegoviću*, potom spustio slušalicu začuvši glas neke zbunjene, izbezumljene kućanice. Bilo je to glupo. Svjestan sam toga. Ali kada vam nevjera ostavi ožiljke na srcu, svaka tetiva u vašem tijelu napne se poput strune.

Kao da ćete svakog trenutka eksplodirati.

Tako sam se osjećao kad mi je jednog dana, iznenada, pod ruku došao primjerak *The Sunday Independenta* i zatekao sam se kako buljim u zapanjujuće poznato lice. Bio je to Ned Strange. Njegova fotografija prekrivala je pola naslovnice. Nedovoljno je reći da me uznemirilo ono što sam pročitao. Po svemu sudeći objesio se pod tušem u zatvoru Arbour Hill gdje je bio pritvoren radi seksualnog zlostavljanja i umorstva nekog dječaka. Čim sam pročitao dječakovo ime obuzela me hladnoća po čitavom tijelu, dok su mi u sjećanje navirale njegove tople riječi:

" Ja sam Nedov najdobriji prijatelj. "

Bio je to pjegavi dječčić koji mu je pomagao hraniti kokoši: *Michael Gallagher!*

Usljedio je prikaz događaja, od kojeg mi je pozlilo. U toj mjeri da sam, pročitavši posljednju rečenicu, osjetio kako je s mene skinuto neko užasno breme. Kao da je zrak oko mene odjednom postao slađi. Samo zato što je ta stvar napokon skončala. Neki iracionalan nagon prisilio me da nazovem Catherine, koja je sada živjela u Rathfarnhamu, i da joj ispričam o užasnom članku iz novina. Kao da ću na taj način porasti u njezinim očima.

Međutim, što sam više razmišljao o tome, postajalo mi je sve neugodnije, pa sam samo ostao tupo stajati na stubištu, rastreseno stišćući u ruci bakelitnu slušalicu.

Te nedjelje popio sam nekoliko pića, a kad mi je ponestalo novca vratio sam se u sobu. Neću zaboraviti taj dan dok sam živ. Sjećam se da sam stajao na stubištu i smjesta osjetio kako nešto nije u redu. Miris vlage počeo mi je ispunjavati nosnice - poznati, zagušljivi miris Olsonove knjige *Čarolija srca*. Ispali su mi ključevi i smrznuo sam se do kostiju kad sam začuo njegov glas, najprigušeniji od svih šapata. Zatim sam se okrenuo i ugledao ga: njegovo robusno tijelo bilo je okupano sablasno blijedom svjetlošću dok je stajao uz prozor, pušio i bezizražajno promatrao grad. Polako je spustio cigaru i okrenuo se prema meni, napućivši usne s prepoznatljivim prezirom.

" Htio si je nazvat, jel? " zacerekao se.

Zatim je učinio nešto vrlo čudno: toplo i srdačno se nasmiješio rastvorivši šaku, u kojoj se ukazala pločica čokolade. Ispružio je ruku i ponudio mi je.

" Uvijek rado sa sobom nosim čokoladu, " prošaptao je podrugljivo odlomivši za sebe jednu kockicu. Gurnuo ju je među zube i rekao:

" Upravo si počinio veliku grešku, Redmonde. Ni sam još ne znaš koliku. "

Nekoliko komadića srebrnastog staniola odlepršalo je na pod, a zatim je udahnio i zacoktao hineći da mu je zbog nečega žao.

" U, kako je dobra, Redmonde. Trebao si je probati. Ali jednog dana ipak hoćeš. "

Nisam to više mogao podnijeti. Želio sam da ode. Čak sam bio spreman kukavno zavapiti:

" Molim te, Nede! "

* Holyhead - povijesni gradić i luka u Walesu

* Rosslare - luka u Irskoj Iz koje se odvija trajektni promet prema Velikoj Britaniji

Ali kad sam ponovno otvorio oči više ga nije bilo i kao da nikad ondje nije ni bio. Samo je zavjesa lagano podrhtavala na vjetru.

Nadimao ju je blagi, noćni povjetarac dok su posljednji ostaci tankog oblaka dima polako lebdjeli na mjesecini te se raspršivali negdje na noćnom nebu ponad grada.

Šećući uz kanal često sam razmišljao koliko me ta noć osakatila i emocionalno iscrpila. Ostavila je dubok trag u meni, jer si, ne samo danima, već tjednima nakon nje nisam prestajao predbacivati taj ponižavajući nedostatak odlučnosti. Riječi "Molim te, Nede!" neprestano su me proganjale, iako sam bio svjestan da nisu ništa do odraza mojih unutarnjih previranja. Zarekao sam se da se nikad više neću vratiti u tu sobu. Otišao sam ne javivši se nikome i ostavivši za sobom većinu onoga što sam posjedovao, osim bilježaka o folkloru koje su se odnosile na Neda.

Na svu sreću, našao sam jeftinu sobu u nekom konačištu nekoliko kilometara dalje, s druge strane rijeke, u Drumcondri. Znam da se možda čini nepromišljeno, ali nikada nisam požalio. To mi je pružilo malo prostora i vremena za razmišljanje. Sada mislim da je to bilo mudro. Čak od presudne važnosti. Realistički gledano, nisam mogao ništa drugo učiniti.

"Nema razloga za zabrinutost, " uvjeravao sam se, "takva priviđenja su česta, čak i vjerojatna u trenucima snažne emocionalne uznemirenosti." Hrabrio sam se: to je tek simptom.

Nisam si mogao priuštiti da bude išta drugo.

Moja nova soba pokazala se daleko boljom od one u Portobellu - bila je svijetla i prozirna, a i znatno jeftinija. Nije se moglo ni zamisliti da bih ostao napet kao struna u ovako mirnoj i ugodnoj sredini, tako primjerenom mojim potrebama. Bez ikakve sumnje, tako je izgledala. Osjećao sam da sam napokon donio hvalevrijednu odluku.

Zato sam gotovo briznuo u plač kad me, nekoliko noći kasnije, nešto iznenada probudilo. Ponovno sam osjetio onaj isti vlažan i odvratan miris u sobi. On je stajao s druge strane kreveta i promatrao me, a zatim polako podigao cigaru prema usnama.

" Rede, " prošaptao je. " Došao sam te nešto pitati. Sjećaš se pjesme koju sam svirao onog dana kad si stigao u Slivenageehu? "

" Sjećam se, " rekao sam.

" Jesi li shvatio o čemu govori? "

Nisam ga razumio. Odmahnuo sam glavom. Osjećao sam kako mi tijelo oblijeva hladan znoj.

" Ne, " odgovorio sam.

" Ne, " oponašao je moj glas poprilično ogorčeno. Udahnuo je, pa izdahnuo.

" Sjećaš se uopće o kojoj je pjesmi riječ? "

Morao sam priznati da se ne sjećam. Nisam bio u stanju trezveno razmišljati. Potpuno me obuzela tjeskoba.

" Ne, " ponovio sam gotovo posramljeno.

Iz tišine i tame izronio je njegov glas u "high lonesome" stilu*. Iz pjesme je izvirala neka beznadna tuga, očajnička samoća.

*Ležimo zauvijek u sjeni krošanja
Samo nas dvoje, moja ljubav i ja
O Bože, hoćeš li nas skoro odavde odvesti?
Prije će vrhunce pakla bijeli snijeg zamesti.*

Dugo nakon toga nije prozborio ni riječi. Zatim me upitao:

" Još uvijek ti ništa ne govori, Redmonde? Baš ništa? " Lagano se pomaknuo ustranu i istodobno zavukao drugu ruku duboko u džep.

" Želim leći kraj tebe, Redmonde, " rekao je.

* High lonesome - stil pjevanja koji se veže uz utemeljitelja američke bluegrass glazbe Billa Monroea

Počeo se približavati krevetu.

" Hoćeš li čokolade, Redmonde? Evo, uzmi pločicu. "

Nasnurio je na mene, a ja mu se nikako nisam mogao oduprijeti. Te užasne noći učinio je sa mnom što je htio. Očnjaci su mu bljesnuli u tami dok mi je gurao čokoladu u šaku.

" Dobar dečko, " rekao je. " Pojedi čokoladu koju ti daje striko Ned. "

Komadići staniola odlepršali su na pod dok su se suze srama slijevale niz moje obraze.

Nakon toga mi je dao do znanja da svemu tome ne pridaje ni trunke važnosti. Nemarno je obrisao znoj s čela zakopčavajući hlače, a vlažna cigara visjela mu je s usana.

" Sad ćeš imati o čemu razmišljati, prijatelju moj. I nemoj da ti padne na pamet nekome prijaviti. Mislit će da je sve to samo plod tvoje mašte. Reći će da izmišljaš priče. Čudnovate priče kakve se čuju u brdima. Prema tome, nemoj gubiti vrijeme. Neka ostane među nama. To ćemo znati samo ti i ja. "

Oči su mu vragolasto sijevale dok je govorio:

" Uzmi, ovo ti može pomoći. Pripremiti te za ono žto slijedi. "

Nešto je bacio na stol i bežumno nestao. Ustao sam iz kreveta drhteći. Bila je to fotografija snimljena jednom od onih starih kamera: izbljedjela fotografija na kojoj jednoga sunčanog dana neki dječarac stoji usred pokošena sijena, a iza njega se naziru tamni obrisi planine obrasle visokim borovima. Osmjehuje se od uha do uha, a na lice mu padaju guste crvene kovrče. Okrenuo sam je i gotovo zadržtao kad sam na poleđini pročitao sljedeće riječi:

" Malenom Redu, najdivnijem od svih dječaka. "

Odjednom sam se zatekao kako zurim u vlastite oči. Fotografija je davno snimljena u planinama i na njoj sam imao tek nešto više od osam godina. Nakon toliko vremena rukopis mog strica Floriana bio je jedva čitljiv. Nisam mogao odvratiti pogled od nje. Ukaljana nevinost i nada u tim očima podsjetili su upravo na Michaela Gallaghera, dječaka koji je vjerovao Nedu i cijenio ga kao prijatelja, da bi ga za to snašla najstrašnija moguća nagnula seksualno zlostavljanje i na kraju brutalno umorstvo. Ned je to, naravno, znao. Poželio sam da nikad nisam upoznao Neda Strangea. Da se nikada nisam našao kraj njega niti imao išta s njim.

Danima nisam izašao iz sobe. Čekao sam ga - znajući da će se prije ili kasnije vratiti. Ali nije. Čulo se samo klepetanje prozora i žamor glasova na ulici.

Otada sam fotografiju uvijek nosio sa sobom. Očekivao sam da ću ga svaki čas sresti kako čeka iza nekog ugla, strpljivo prinoseći cigaru usnama. Kao onda kad me ni ne trepnuvši pogledao i pogladio bradu s onom svojom jezovitom, podrugljivom strpljivošću.

" Dogodit će se nešto strašno, Redmonde, nešto istinski strašno. A kad se dogodi, vjeruj mi, *znat ćeš*. "

Ulice su bile zakrčene ljudima na hoduljama i žonglerima - radilo se o nekakvom prosvjedu vezanom uz političke zatvorenike. Treštali su bubnjevi, ječali rogovi, a ogromna zelenožuta gusjenica od papirmažeza odvijugala je kraj mene u smjeru Mount Streeta.

Katkad, dok bih sjedio u nekoj kavani ili polupraznoj gostionici, iznenada me znao obuzeti osjećaj duboke uzbunjenosti, nešto poput slutnje da je u zraku neki fatalan događaj. A on je uskoro dobio svoje ime za vječnost: *nestanak fotografije!*

Ta očevidno nelogična pomisao pokazala bi se ludošću kada bih, obamro od straha, posegnuo u džep i pronašao je među njegovim naborima, na sigurnom, gdje je i bila od jutra.

Ni izdaleka ne mogu opisati koliko je neizmjeran bio osjećaj olakšanja i trijumfa koji bi prostrujao mojim tijelom nakon takvih iskušenja.

Pa ipak, počeo sam strepiti da bi se takvi doživljaji - koliko god neutemeljeni bili - uskoro mogli proširiti i na svakojaka druga područja mojeg života. Da ću, naposljetku, možda morati početi učiti cijeli svijet iznova, jer će mi u tolikoj mjeri sve postati strano. A doimalo se da mi na raspolaganju ne stoje nikakva sredstva kojima bih mogao primjereno odgovoriti na to. Glavinjajući među svojim preuveličanim pretpostavkama, na kraju bih se nagnuo nad zahodsku školjku i još jednom povratio. Zatim bih ponavljao poput besmislene mantre:

" Sebe nazivam Dominic Tiernan, ali ime mi je zapravo Redmond Hatch. Ja sam Redmond Hatch i živim u Drumcondri. Drumcondra je u Dublinu. Bio sam oženjen i imao sam kćer. Moja kći zvala se Imogen, a moja supruga Catherine. Catherine i Imogen žive u Dublinu. Žive u Dublinu, u Irskoj, u Europi. Ulica u kojoj žive zove se Ballyroan Road, u četvrti Rathfarnham. "

Saznao sam to kada sam nazvao njenu sestru i rekao joj da je Catherine osvojila putovanje u nekoj nagradnoj igri. Bilo je to podlo, znam, takvo što moglo se očekivati od Neda Strangea i njemu sličnih. Ali nešto sam morao *učiniti*.

Nešto sam morao *učiniti*.

Nisam mogao vjerovati očima kad sam prvi put otišao u Ballyroan, osobito kad sam vidio mali voćnjak straga. Čekao sam da vidim hoće li Immy izaći iz kuće. Nije izašla. Otišao sam taksijem do Rathminesa i satima sjedio u Sunset Grillu, pokušavajući pojesti voćni kup. Nisam uspio. Zatim sam otišao u Cowper Road. Bilo je užasno stajati ondje, blesavo viriti kroz prozor i zamišljati Catherine kako čita uz kamin i bezbrižno okreće stranice slušajući Johna Martyna.

Kad smo se Catherine i ja preselili u London, život nam je uistinu nalikovao na bajku. Stvari se uvijek promijene s prvim djetetom. Barem tako kažu ljudi. Ja to ne mogu komentirati jer - kako da saznam je li to uistinu tako?

Nikada to neću saznati, jer nikada nismo imali prilike dobiti drugo dijete. Često smo razgovarali o sinu. Čak smo dosta raspravljali o njegovu imenu. Zvao bi se Owen. Da se ikada uspio roditi. Rekla je da su se stvari među nama promijenile. Da su se s izostankom uspjeha promijenila i moja raspoloženja. Da je donijeti dijete na svijet u jednoj tako nestabilnoj situaciji smatrala rizikom. Ne samo financijskim, već i emotivnim, rekla je. Uputila mi je onaj svoj poznati pogled. Onaj pogled koji je nekoć govorio:

" Volim te. "

Ali sada je značio:

" Više nisam sigurna. "

Božića 1987. sjećam se kao uistinu posebnog. Catherine nikad nije bila ljepša. U cvijetu mladosti, kao što je jednom Ned rekao o Annamarie Gordon, pričajući priču o njih dvoje uz obalu rijeke. Tog neprocjenjivog dana kad se dogodila *Čarolija srca*.

Neke stvari koje je govorio mogle su vas doista zavarati - pridobiti i prepustiti njegovoj milosti i nemilosti.

" *Čarolija srca*, " rekao bi rastreseno, " bio je taj jedan jedini dan kad sam se zagledao u njene oči, a ona u moje. I kada smo znali da ćemo zauvijek biti zajedno. "

U ranim danima braka, kao da se radi o najjednostavnijoj stvari na svijetu, sve one mogu vam srce posve ispuniti ljubavlju. Nakon početnog debakla s *The North London Chronicleom*, Catherine je lako počinjala gundati, prigovarati i stvari činiti još mnogo težima. Ali nijednom nisam čuo tu ženu da se žali. U posebnim prigodama katkad bi joj u Victoria Wineu dali šampanjac ili cigare.

" Živimo poput kraljeva, " sjećam se kako je rekla baš u ono vrijeme kad sam pomislio da nam napokon sviće, jer sam uspio dobiti nekoliko poslića kao slobodni novinar. Pokazat će se da je to premalo i prekasno, ali tada je izgledalo sjajno.

Nakon nekog vremena polako se činilo da će sve naše teškoće, kakve god dotada bile, ubrzo sasvim nestati.

Još uvijek najradije pamtim te rane dane - izraz Imogeninog lica kad sam je tog Badnjaka podigao na vrtuljak. Imala je četiri godine. Bio je to najraskošniji vrtuljak koje su moje oči ikada vidjele: izrađen u ruskom ili istočnoeuropskom stilu, pomno oličen u prekrasne boje od kakvih vam se zavrti u glavi, s krdom konja koji su poskakivali gore-dolje, divlje i ekstatično keseći pocakljene zube.

Promatrajući je kako se vrti činilo mi se da se cijeli svijet vratio na svoj početak: žarulje na vrtuljku plesale su valcer Trgom Leicester, a Djed Mraz je tjerao svoje sobove sve više i više, i njegove su saonice trijumfalno svjetlucale nad šeširovom admirala Nelsona.

Sljedeći čaroban trenutak dogodio se jedne subote kad smo sa zaprepaštenjem otkrili da mi je na račun sjeo povrat poreza u iznosu od ništa manje no dvije tisuće funti. Znam samo da sam stajao pred bankomatom s karticom u ruci, zabezegnuto zureći u zaslon.

Kad sam napokon došao k sebi, bez oklijevanja smo odjurili s Imogen na dječji odjel robne kuće Harrods i kupili prekrasan kaputić s ovratnikom od krzna i zelenom dugmadi. Obožavala ga je. Kunem se da nikad u životu nisam vidio ništa usporedivo s njom u tom trenutku.

Bila je lijepa kao slika.

ZEMLJA OPLAKUJE SMRT NEDUŽNOG DJEČAKA: SAMOTNA SMRT MICHAELA GALLAGHERA

Vijest u *The Sunday Independentu* od listopada 89. bila je uistinu nepodnošljiva. Članak je opisivao kako je Ned namamio dječaka iz Slievenageehe i zlorabio njegovo povjerenje na najodvratniji mogući način. Podrobno je opisano kako je dječak smatran Nedovim "malim pomoćnikom", a na fotografiji je izgledao poput anđela, potpuno nesvjestan prave prirode svojeg "mentora".

Po svemu sudeći, prije no što ga je odvezao na osamljeno mjesto u dablinskom predgrađu, negdje kod Blanchardstowna, Strange je dječaka namamio pločicom čokolade. Zatim ga je odveo do potoka kraj tvornice i do borovog šumarka. U njegovom okrilju naumio je izvršiti svoj bešćutni čin.

U pozadini fotografije vidjela se tvornica - sablasna, siva, hladna zgrada na kojoj je pisalo SLATKIŠI ROHAN. Slijedio je opis brežuljka i gustog borovog šumarka iza tvornice, kao i potoka koji je vijugao kraj nje. Posebna je pozornost posvećena činjenici da su otpadne vode iz tvornice potok obojile u ružičasto, dok se zrakom širio miris mentola koji je izazivao mučninu, baš kao da je posebno izabran za neku zlu nakanu.

Pognuo sam glavu i tiho se počeo moliti za Michaela Gallaghera, čiji je dragocjeni život ugasio prijetvorni, koristoljubivi pervertit.

Čovjek kojeg sam nekoć poznavao kao Neda Strangea.

U meni se ponovno probudilo gnušanje od pomisli da sam i ja bio tako podmuklo prevaren. I da sam se zapravo *pomirio s time!*

Od samog početka poigravao se sa mnom, forsirao je gorštački naglasak i izmišljao glupe priče pune tobožnjih uzrečica iz davnina koje vjerojatno nikad nisu ni bile u uporabi. Postupno je u mojim očima počeo predstavljati sve ono zbog čega sam mrzio planinu, podsjećajući me zašto sam odande pobjegao čim mi se ukazala prva prigoda.

I sama pomisao na to izazivala mi je nelagodu. Pomisao da sam rođen u Slievenageehi ili bilo gdje blizu tog gradića.

Gradića u kojem, kao što se često zna reći o sličnim mjestima, stanovnici nikad jedni druge ne gledaju u oči, a sve što čine je lukavo i proračunato. Ned Strange kao da je utjelovljivao sve što se nalazilo i u njima samima: istina, bili su gostoljubivi, ali im se nikad, ni u kakvim okolnostima, nije smjelo pokloniti povjerenje.

S razlogom se moglo sumnjati da sve čine iz koristoljublja, iz neke okorjele sebičnosti, sveprisutne u njihovim mračnim, jadnim, sumnjičavim, zaostalim srcima.

* * *

Sad sam žalio što sam se onamo bio vratio, radi prikupljanja građe za članak o narodnim običajima ili zbog ičega drugog. Riječima se ne može iskazati koliko mi je bilo neugodno što sam nekoć to mjesto prikazao u pozitivnom svjetlu, kukavno zaveden njegovim slatkim riječima i vlastitim neiskrenim, ružičasto obojenim sjećanjima. Mnoga sam od njih pohranio u fasciklu koji je ostao u hostelu, uključujući i rukopis onoga što je trebala postati "priča o njegovu životu".

Sada mi je nepodnošljivo bilo o tome razmišljati.

Čarobni dani: udvaranje u negdašnjoj Irskoj, napisao Redmond Hatch (objavljeno u The Leinster Newsu), 9. travnja 1982.

Kada je Ned Strange, ili Tatica, kako ga od milja zovu u njegovu rodnom gradu Slievenageehi, bio mladić u svojim ranim dvadesetima, sreo je djevojku po imenu Annamarie Gordon i zaljubio se u nju. Živjela je samo s majkom, na farmi s nekoliko grla stoke, jer joj otac već odavna nije bio živ. Dvoje mladih srelo se posve slučajno jednoga dana na sajmu. Ned je bio sramežljiv mladić i trebalo mu je dosta vremena da je izvede u šetnju, kao što je u to vrijeme nalagao običaj. Ubrzo su postali nerazdvojni. Rijetko bi prošao dan a da nisu tumarali dolinom ili šetali uz rijeku. Razmjenjivali bi rečenice poput ovih:

" Voljet ću te do sudnjeg dana. " I: " Ti si moje srce, zauvijek moja ljubav. "

Ned Strange je virtuozan violinist čije su legendarne izvedbe *Ponosna Irske* i *Skini korotu* bez premca u ovom dijelu svijeta. Biti u njegovu društvu je dragocjeno iskustvo jer se radi o nenadmašnom pripovjedaču i bogatoj riznici mjesne povijesti. Veliko je zadovoljstvo razgovarati s njime, a njegove prisne uspomene pravi su melem za dušu u doba koje je izgleda zaboravilo na vještinu pripovijedanja, ako je nije i potpuno napustilo. Dok je god g. Strange s nama, posve sam siguran da duh ceilidha, pri čemu mislim na zajedništvo i bratstvo koje su naši očevi i djedovi tako dobro poznavali, nikad neće biti izgubljen.

Dug život njemu i njegovu plemenitom naraštaju!

Rane devedesete (1990)

Drugo poglavlje: U divljini

Jednog dana šetao sam kraj Royal Canala. Često onuda prolazim. Nisam bio zaposlen od one užasne noći kad me posjetio u Portobellu. Još uvijek razmišljam o njegovim očima: tim gnusnim, pohotnim, koristoljubivim očima. O tom podmuklom osmijehu.

Neko vrijeme trudio sam se zadržati posao - radio sam u Super-macu, restoranu brze hrane u Ulici Drumcondra. Ali tako bih se često zabunio uzvraćajući novac gostima da mi je rečeno kako nemaju drugog izbora no otpustiti me.

Nije to bilo ništa osobno - jednostavno je tako išlo. Na neki način mi je i laknulo: imao sam više vremena za razmišljanje, više vremena da u mislima pokušam iskorijeniti sve moguće smetnje i prepreke koje su mi stajale na putu prema boljoj budućnosti, a - uz malo sreće - i prema posve novom životu.

Šetao sam, dakle, jednog dana uz kanal, kad su mi dvojica, nazovimo ih beskućnicima, ili je točnije narkomana, prišla i zauzela napadački stav.

Neizravno su mi dali do znanja što će mi se dogoditi ako im ne dam različite predmete. Sat, novac i druge stvari. Dao sam im ono što sam imao, a to, lako je pogoditi, nije bilo mnogo. Odmah su me opomenuli da dobiveno ne smatraju dovoljnim.

Naložili su mi da izvrnem džepove.

Prethodne noći nisam oka sklopio zamišljajući Imogen na vrtuljku. Pa sam rekao:

" Ne, ne mogu to učiniti. "

Još uvijek sam imao fotografiju u džepu. A nipošto nisam želio ostati bez nje. Bila je to jedina neukaljana stvar koja mi je preostala iz tog doba. Bila je sve što sam imao. Pokušao sam im to objasniti najbolje što sam mogao.

Ali to im je, očigledno, samo pružilo dodatni izvor zabave. Jedan od njih glasno se nasmijao, a zatim me grubo odgurnuo.

" Vadi sve što imaš, " rekao je, sad već otvoreno prijeteći, " nemoj da još i najebeš. "

Život je tako okrutan - prepun slučajnih, nepredvidivih događaja.

O izgredima sam čitao u večernjim novinama idućeg dana. Viši od dvojice nosio je kapuljaču, pokušavajući sakriti lice od kamera dok je pričao svoju verziju. Jedva se nazirao zavoj preko duboke rane koju sam ostavio na njegovu licu. A on je krenuo nadugo i naširoko objašnjavati kako sam mu učinio ovo, te kako sam mu učinio ono...

Stvari koje nisam učinio, ni pomislio učiniti.

Članak nisam pročitao do kraja.

* * *

Catherine se oduvijek željela vratiti u Irsku i pronaći kuću s voćnjakom. Kuću s voćnjakom i malom ljuljačkom za Immy. Koliko smo samo puta zamišljali Imogen na ljuljačci, uronjenu u svoj vlastiti svijet.

Bio je to naš san kad smo se vratili kući.

Kao što sam već spomenuo, one sada žive u Rathfarnhamu. Poput mnogih drugih dablinskih četvrti i ova je doživjela temeljite promjene: sada je prošivena betonskim petljama autocesta po kojima nemilosrdno, beskonačno tutnje vozila. Grad kao da boluje od zaraze koja je izmakla kontroli: krvoproliće na cestama neumorno traje poput nekog značajnog, zabavnog karnevala. Po trgovinama vas neprestano prate prijeteći pogledi zaštitara podbuhlih od steroida. Stariji ljudi vrzmaju se predgrađima bojeći se prodrijeti dublje u grad da ih ne bi napali mladi - mlade se za to vrijeme izvodi pred sud. Moje simpatije su na strani starijih kad god se zaputim na neko od svojih lutanja. Recimo, kad provedem sate i sate vozeći se u autobusu. U njegovoj svijetloj, izoliranoj unutrašnjosti osjećam se kao kod kuće. Kao da predstavlja nekakvu poveznicu s prošlim, manje kompliciranim vremenima. Uglavnom se smucam uokolo bez nekog posebnog cilja. Katkad odem u Cowper Road, ili, kao što sam već rekao, sjedim u Sunset Grillu.

Prije no što me odnese struja i otkotrljam se poput čelične kuglice glatkim i kričavo obojenim kanalima ovoga novog grada-flipera, u ušima mi odzvanjaju sirene, motori, pneumatske bušilice, dizalice koje mašu po nebu, i nova lingua franca što se odiže s pločnika, njezin preookeanski ritam u kojem su stopljeni žargoni klinaca i poslovnih ljudi, i evo me nosi dalje, kraj non-stop trgovačkih centara, betonskih rešetki i višetažnih javnih parkirališta, trgovina delikatesama, hotela namijenjenih kongresima, stakleno-mesinganih vrata banaka i multipleks kina, sve se to kotrlja prema nekoj bezobličnoj, slučajnoj budućnosti.

To više uopće nije grad kakav sam poznao. Mladi ga slobodno mogu zadržati. Ja više nisam mlad. Već dugo se takvim ne osjećam. Znam da će mnogi pomisliti kako je od velikog značaja to što sam se rodio 1941., te sam dvadeset godina stariji od Catherine. Ali svi oni koji tako misle - neka me pažljivo saslušaju.

Varaju se. To nije imalo nikakve veze. Pitao sam je.

" Nisam ni primijetila, " rekla je. " Sve što sam primijetila su tvoje slatke, bakrenaste kovrče. "

Uostalom, zahvaljujući Imogen osjećao sam se mladim. Jednom sam uhvatio pogled starice koja je zurila u nas i s negodovanjem odmahivala glavom dok smo se igrali u Queen's Parku praveći se da je cijeli grad Ponyville iz *Mog malog ponija*. Mislim da je gospođa

smatrala kako smo preglasni. Ali nimalo me nije bilo briga. Eto, tako sam se osjećao uz Imogen. Zanjistao sam i starica se trznula.

"Điha!" viknula je Imogen pritežući zamišljene uzde. "Hajde, Kimono!"

"Krećemo, Pinkie Pie!"

Pinkie Pie bio je medeni i umiljat poni koji je volio isprobavati nove i zabavne stvari, ali povremeno bi postao zericu osjetljiv. Immy je katkad voljela glumiti njega jer sam je mogao tješiti kad bi se dogodile "strašljive" stvari. Ovaj put na vidiku nije bilo ničega što bi je moglo prestrašiti. Nije bilo "strašljivih" stvari, pa je pritegla Kimonove uzde.

"Rekla sam điha! Kimono, ti jedan zločesti poni!"

Nakon igre otišli bismo do Burger Kinga i oboje naručili dvostruki hamburger sa slaninom, koji smo toliko voljeli. Uvijek bismo naručili isto, iako smo obećali da nećemo reći Catherine jer ona je tvrdila da to nije nikakva hrana. Da je puna škroba, aditiva i koječega. Sada, dok besciljno lutam dablinskim ulicama, sve bih dao za jedan od onih koje rade u Burger Kingu u Kilburnu.

S druge strane ulice je gostionica iz koje se vidi njihova kuća. Uspio sam ugledati samo Catherine, mnogo puta. Prvi put je bilo teško. Zapravo, iskreno govoreći, bilo je nepodnošljivo. Imogen sada pohađa školu samostana Holy Faith. Godina je 1992. - sljedeći rođendan bit će joj deveti.

Nedugo nakon što se upisala na Willesden College, Catherine je zapodijevala svađu oko svake sitnice kojom sam je živcirao. Osobito ako je bila pripita ili pod utjecajem drugih opijata. Tada bi jednostavno eksplodirala.

"Nije ti nikad palo na pamet da možda imaš problem sa ženama, Redmonde? Nekavu starinsku, čak zadrtu sklonost da ih pomalo idealiziraš u vlastitom umu? Pa ih smatraš ili anđelima ili..."

Koliko se sjećam, nije završila rečenicu. Nije ni bilo potrebno - znao sam na što cilja. Bilo mi je jasno da je neke stvari mogu uzrujati, ali ovo nikako nisam mogao shvatiti. Jer, kad god bih pogledao u nju ili u Imogen, vidio sam upravo to.

Najljepše anđele u cijelom kršćanskom svijetu.

Nije završila rečenicu, ali htjela je reći "kurve". Htjela je reći da na druge žene gledam kao na kurve. Da je kojim slučajem izgovorila rečenicu do kraja, moj odgovor bio bi "ne".

Jer znajte da uopće nisam razmišljao o drugim ženama. Nisu mi ni na tren padale na um. Sve žene za kojima sam žudio imao sam kod kuće. Iako bi, kako je Ned to često isticao, bilo lijepo imati sina. Bilo bi lijepo da mi se pružila prilika. Ali to nije nikakva isprika da dignete ruku na vlastitu suprugu. Kao što je to učinio Ned.

Znam to jer mi je rekao.

Catherinin suprug bavi se financijama. Radi u Centru za novčarske usluge u središtu grada. Kad se osjećam potišteno, nešto me tjera da zamišljam kako je Catherine izgubila svoje draži. Ali to nije istina.

Čuje se da neke žene uspijevaju s godinama postati sve privlačnije. Nekako profinjenije... otmjenije, ili tako nešto. Ne znam. Nisam siguran. Ali ako netko posjeduje takvu osobitost, to je zasigurno Catherine Courtney. Ona nije ostala sa svojim malteškim prijateljem. Nije mi poznat razlog. Nisu mi poznate nikakve pojedinosti. Znam samo da su prekinuli nedugo nakon dolaska u Dublin. Mislim da mu se nije sviđala Irska. A nakon nekog vremena Catherine je upoznala drugog muškarca.

Pitam se spominje li ga ikada svojem novom partneru?

Pitam se je li mu ikad rekla da su ona i Maltežanin vodili ljubav svake srijede?

I to dok sam se ja vucarao londonskim ulicama skupljajući odbijene članke, dok sam sanjao o drugom djetetu s njom i razbijao si glavu ne bih li smislio temu za članak koji bi nam donio kakvu-takvu zaradu.

Owen, uzdisao bih hodajući gradom. Za to vrijeme ona bi pohađala predavanja iz "Ženskih studija" na Wilesdenu koja su se održavala navečer tri puta tjedno. Nakon čega bi pohađala "malteška" predavanja.

Pitam se govori li Ivanu o *tome*?

Pitam se spominje li mu ikada *mene*?

Grad je opustio, po tko zna koji put obuzet nogometnom groznicom. Na radiju su rekli da Irska igra protiv Albanije u kvalifikacijama za svjetsko prvenstvo. Papirići su lijeno lebdjeli zrakom kojim je odjekivao monoton zvuk alarma na automobilima. Pokušao sam ne misliti na Strangea.

Na ono što je *učinio*.

Jer kad god sam pomislio na to, gotovo bih povratio.

A zatim bih, nakon nekoliko pića, shvatio kako sve to nema veze sa zdravim razumom - sjediti u gostionici i razmatrati ono što su bili tek puki simptomi, nusproizvodi stresa. Ma kakvi duhovi! Nasmijao bih se.

U modernu gradu, usred bijela dana. Smiješno.

" Ned! " začuo bih se kako se slavodobitno smijem. " Za ime Božje, Redmonde - hoću reći, Dominiče - kakve pizdarije ti padaju na pamet! "

I to bi postiglo svrhu. Gotovo da bih osjetio kako se sve vratilo u normalu. Kao kad sam počinjao raditi i bio sretan i bezbrižan mladić u ranim dvadesetima, pun vjere i nade u svijet, u mogućnost da se u njemu dogode mnoge prekrasne i užasne stvari. Katkad bih se priključio skupini nogometnih navijača i proveo se s njima. Jednom sam se napio sa skupinom njih i toliko se otkačio da sam vitlao irskim šalom po zraku i vikao Ole, ole, ole! jednako drsko i ushićeno kao i ostali. Sjećam se da sam se usred svega prezirno podsmjehnuo:

" Jebeni lažljivi pervertit, to je oduvijek bio! I samo je idiot kao što sam ja mogao podnositi i njega i njegove odvratne manipulacije! "

Da se pojavio u tom trenutku, sjećam se kako sam razmišljao, bio bih i više no sposoban suprotstaviti mu se. I čak ga otvoreno prezreti, nasmijati mu se u lice i natjerati ga da se pokunjeno povuče i tako otkrije svoju pravu prirodu.

Jer Ned Strange je uvijek bio i ostao kukavica. Sada sam u to bio siguran i više na njega ne bih ni pljunuo. Iskreno, tako sam prestao misliti na njega.

" On je običan nusproizvod stresa! " uzviknuo sam na radost ostalih sudionika pijanke. " Stresa, dečki, i to je sve! "

U sitne sate sljedećeg jutra to, međutim, više nije izgledalo tako. Probudio sam se drščući od hladnoće, a zavjese na prozoru su tiho treperile. Tek sam minutu kasnije shvatio da je to zato što je prozor razbijen. Krhotine stakla ležale su posvuda po podu. Znao sam da moram pozvati pazikuću da to popravi, ali sav onaj alkohol od prethodne noći dotukao me, i što sam više o tome razmišljao to sam manje bio spreman s time se suočiti.

Naposljetku sam pokrio prozor kartonom i svim silama pokušao ponovno zaspati. Nije uspjelo.

Ustao sam i cijeli sat hodao gore-dolje po sobi. Zatim sam prolistao neki stari časopis. U njemu se nalazio članak koji je opisivao ljepote Jugoslavije u davnim pedesetim godinama. Nalikovalo je zemaljskom raju i nemate pojma koliko sam za vidio sićušnim figurama na plaži, koje su se očito dobro zabavljale u tom snu za svakog fotografa. Svojski sam se upinjao da se i ja u njemu izgubim, ali moj pogled je, unatoč najboljoj volji, svako malo odlutao prema vratima. Zbog uvjerenosti da sam nešto čuo na stubištu. Na kraju sam se, srećom, osvjedočio da je to besmisleno.

Zvučalo je to tako *glupo*.

Podigao sam glavu i samouvjerenom udahnuo zrak kroz nos. Ni traga mirisu plijesni, vlage ili bilo čega drugoga. Ni znaka od Neda Strangea u zgradi ili bilo gdje blizu. Što ti sve ne pada na pamet, pomislio sam.

Sada kada o tome razmišljam, teško je ne nasmijati se koliko čovjek može postati iracionalan u teškim životnim razdobljima. Nakon one silne uznemirenosti, zaspao sam kao top. Probudio sam se dobrano iza podneva.

Bez obzira na sve, tek toliko da se osiguram, otišao sam liječniku i on mi je prepisao tablete za spavanje.

"Dat ću vam Diphenhydramine HCL, 25 mg. Svake večeri uzmite dvije."

"Hvala lijepa," rekao sam, razmišljajući o *Jednorogu*. To je bio restoran kamo su odlazili ona i Ivan. Mnogo puta sam ih vidio kako odlaze tamo.

Liječnik mi se pokroviteljski nasmiješio i ja sam otišao za svojim poslom. Počeo sam uzimati tablete, ali nisu mi pomogle. Izgubio sam osjećaj za vrijeme i postao, ako je to moguće, još bojažljiviji i dezorijentiraniji. To je glavni razlog zbog kojeg sam potražio utočište u vjeri. Jednostavno to više nisam mogao podnijeti. Znao sam za jednu crkvu u Harold's Crossu. Počeo sam tamo odlaziti svaki dan. Tražio sam nekoga, bilo koga, tko bi uspio ono što tablete nisu uspjele učiniti. Urediti mi život, rastjerati tu sveprožimajuću, razdiruću nesigurnost. Utješiti me u svojem naručju. Mislio sam da to može Isus. Ali ubrzo mi je postalo jasno da sam se prevario. Isus je lijen. Stvari uzima zdravo za gotovo. Kao da smatra da je dovoljno biti prisutan. Da je dovoljno visjeti na križu i dijeliti sućutne poglede. Dok vi obavljate cijeli posao. Bojim se da to nije dovoljno. Nažalost, za mene to jednostavno nije bilo dovoljno.

Nitko više ne mari za vjeru. Male, zbijene skupine spodoba umorno izlaze iz crnih dubina samostana i lijeno šeću kraj granitnih zabata koji ne pružaju zaštitu od kiše, gegajući se kao da su već mrtvi. Psi mješanci besciljno se smucaju kraj zahrđalih vrata crkvenog groblja, mahovina se klonulo privija uz dravno, oronulo marijansko svetište. Svećenici razdrti krivnjom ponizno se vucaraju ulicama puni srama. Mnogi od njih osuđeni su za isti zločin kao i Strange.

Svećenik kojem sam se obratio bio je ljubazan i obziran. Ali izgledao mi je iscrpljen i nevjerojatno umoran. Pomalo rastreseno izvijestio me da je upornost sve što mi je potrebno. Upornost i vrijeme, uvjeravao me neuvjerljivo se osmjehujući. Bilo mi ga je žao, ali svejedno sam otišao prije no što je uspio dovršiti svoju prodiku.

Bio je vjetrovit dan na Harold's Cross Koadu. Kiša je u valovima lijevala prema gradu, a ja sam stajao priljubljen uz ogradu crkvenog groblja žestoko drhteći dok su mi se licem slijevale suze pomiješane s kišnim kapima.

"Drži na umu da ćeš, budući da si suprotstavio vlastitu volju Božjoj i izabrao pokvarenost, jedino ti biti odgovoran za posljedice!" začuo sam i prestrašio se.

Ali, na kraju krajeva, zapravo me nije bilo briga. Znao sam da više nemam izbora. Naprosto više nisam imao kamo.

"Da!" uzviknuo sam. "I opet da!"

Neka me žena pažljivo promatrala. Otresao sam se na nju: "I ne pomišljaj mi prići!"

Kupao sam se u znoju. Na usnama mi se nakupila slina. Poželio sam se okrenuti i pljunuti na crkvu. Valovi vrućine i hladnoće protjecali su kroz mene, topla krv slijevala mi se niz nosnice.

"Redmonde," začuo sam šapat u vjetru, "znaš da mi možeš vjerovati. Ja ću se brinuti o tebi. Sve do posljednje kapi krvi, sve dok i zadnji anđeo ne prođe kroz zlatne dveri raja."

Prvi put nakon mnogo godina osjećao sam da nekamo pripadam.

"Hvala ti," odvratio sam radosno, i dok mi je vjetar odnosio glas pritisnuo sam vlažni grimizni rupčić uz lice. Suprotno onome što se moglo očekivati, s obzirom na to da sam bio u stanju bliskom bunilu.

Kad sam otvorio oči, žene više nije bilo, a jedan autobus me zapljusnuo jureći prema zlatnom, osvijetljenom gradu.

Cijelog tog ljeta molio sam se i molio onom za kojeg sam u srcu znao da me neće iznevjeriti. Umirujuća lakoća vladala je sada u mom srcu i postupno sam osjetio kako mi se ogromni teret svalio s pleća. Bio sam toliko zahvalan da vam to riječima ne mogu ni naznačiti. Duh mi se tako dramatično obnovio da sam uskoro ozbiljno počeo razmatrati mogućnost da Catherine i ja jednoga dana opet budemo zajedno.

Čak sam joj napisao pismo:

Za Catherine i Imogen, od Redmonda, supruga i oca koji vas nikad nije prestao voljeti. Danas sam se po prvi put zatekao kako razmišljam: možda ćemo jednog dana ostaviti pustopoljinu za sobom. Možda ćemo se zajedno vratiti na mjesto koje tako dobro poznajemo. Mislišli da bi se to moglo dogoditi, Imogen? Kako bi bilo da pitaš svoju dragu majku?

Ni sam ne znam zašto sam pismo potpisao s "Otac". Zatim sam to prekrizio i promijenio u tatica. Izgledalo je to kao najprirodnija stvar na svijetu, a osim toga je i bolje dočaravalo ono što sam u tom trenutku osjećao: želio sam biti topao, siguran u sebe, nježan, a i bilo mi je stalo da točno shvati kako stoje stvari. Vidite, želio sam da me zove Tatica. Istodobno, to je bio i način da napokon kažem zbogom svom takozvanom posjetitelju. Nešto što sam u svakom slučaju već odavna trebao učiniti. Riješiti ga se tako da postanem uzoran otac - a ne odvratni, gnusni pederast poput njega. Postojalo je samo jedno mjesto za njega i njemu slične - pustopoljina. Pustinja duha koja je stvorena upravo za ljude poput Neda Strangea. Golet na kojoj nikada neće izrasti nijedna ruža. Gdje je nezamisliva i sama pomisao na cvat. Zamišljao sam ga razrogačenih očiju, nagog i prekrivenog grimiznim bubuljicama kako stoji uz prozor u nadi da će ugledati Michaela Gallaghera. Njegove usne, kako drhću dok šapće:

" Gle, pa to je Michael. Slušaj me, mali prijatelju, imam malo čokolade u džepu. Uzmi komadić. Poslušaj Neda. "

Bilo mi je odvratno uopće izgovoriti njegovo ime.

U krevetu, Catherine bi mi se često nasmiješila i prstima mi prošla kroz kosu.

" Ti zbilja nemaš pojma koliko te volim, hm? "

Rekao bih da ne znam i pomalo posramljeno odvratio pogled. Iako smo bili u braku, još uvijek sam znao biti sramežljiv.

" Redmond Hatch, moj mali Red. Znaš biti tako silno zgodan. " I dalje ne bih ništa odgovarao i ona bi me poljubila u obraz. Zatim bi se nagnula nad mene i počela me nježno ljubiti po vratu.

" Znaš li kolika je moja ljubav, Rede? Tolika da se neće iscrpiti dok se sva mora ne osuše, dok se sve planine ne sruše. Toliko te volim, Redmonde. Tebe i te tvoje slatke, male usne. Do posljednje kapi krvi. Medeni moj. "

Obožavao sam taj nadimak. Bilo je to naš poseban, ljubavni način oslovljavanja. *Njega* nikada nitko nije tako volio. Mislim na Strangea. *Njemu* nikad nitko nije govorio takve stvari. Njegov najveći doseg bilo je zavođenje djece. Njega nitko nikada nije volio. Niti neće. Sad sigurno ne.

Sve dok se planina Slievenageeha ne uruši u more. Sve dok snijeg ne zamete vrhunce pakla.

Dok sam presavijao papir i pečatio omotnicu, od glave do pete me prožela neka topla, utješna i *bezopasna* groznica. Mogao sam si predočiti Imogen kako podiže pogled prema meni i pita me:

" Možemo li do snježne šume, Tatice? Snježna Kraljica je tamo. "

Spremao sam se poslati pismo kada me, iznenada, obuzela ta doista užasna jeza.

Stao sam kao ukopan nasred odmorišta na stubištu. Jasno sam čuo nečije disanje u pravilnim vremenskim razmacima. Glomazna sjena, izdužena i izobličena, polako se počela oblikovati u daljem kutu stubišta.

" Dakle to je vaše ljubavno oslovljavanje, ha? Pitam se je li *njega* tako zvala. "

Njegovo podrugljivo hihotanje nije ostavljalo prostora za ikakve dvojbe.
" Ostavi me na miru! Čuješ me? " vapió sam. " Pa obećao si, rekao si da ti mogu vjerovati! "

* * *

Pokazalo se, međutim, da to nije bilo ništa. Ništa osim vjetra koji je žalobno hjukao kroz pukotinu u zidu, veličine kovanice, ovlaš pokrpanu gipsom.

To me je prilično oraspoložilo - idiotska nevinost te zablude. Ona se objelodanila kasnije, dok sam kupovao cigarete. Prodavačica je bila u slično vedrom raspoloženju.

"Irska se ponovno pokazala kao gorostas na travnjaku, " rekla je. "Svaka čast momcima u zelenom, blistala je od sreće. "

" Danas je sjajan dan, " osmjehnuo sam se.

I doista je bio, što sam više razmišljao o svojim smiješnim tlapnjama.

" Itekako, zbilja je sjajan, " složila se.

Da budem iskren, nogomet me slabo zanimao. Ali bilo mi je drago zbog nje i svih onih koji su počeli pritjecati iz barova i klubova, još jednom bučno osvajajući ulice.

Neka trajna smirenost napokon je ovladala mojom dušom i jednostavno nemam riječi da opišem koliko sam zahvalnosti zbog toga osjećao.

To ujedno objašnjava zašto sam potonuo u takvo malodušje iste večeri na povratku u hostel. Zviždukao sam prolazeći istim onim odmorištem i iznenada uzviknuo: Isuse!

Ovaj put nije moglo biti nikakve dvojbe - vratilo se. Ta vlaga, taj poznati, odvratni, zagušljivi miris, potpuno isti kao one prve noći kad je stajao kraj prozora dugo ne prozborivši ni riječi. I sama pomisao na ono što bi moglo uslijediti toliko me prestrašila da su mi udovi otkazali. Zanimemio sam. Dugo mi je trebalo da se priberem.

A kad mi je napokon uspjelo, počeo sam - s golemim olakšanjem, vjerujte mi - pomno pretraživati drvene daske na tlu. Svaku pojedinačno, na koljenima, do najsitnije pojedinosti.

Unatoč golemom trudu nisam pronašao ništa značajno. Ni najmanji trag nečega neuobičajenog.

Ostao sam stajati, uzalud pokušavajući dokučiti što se dogodilo.

Bio sam zaključao vrata, jasno sam se toga sjećao. A sada su bila - *širom otvorena!*

Tupo sam stajao, toliko zbunjen i frustriran da su mi potekle suze.

Trebalo mi je dosta vremena da se oporavim od te epizode, jer nisam nalazio nijedno zadovoljavajuće objašnjenje. Isto se odnosi i na moju istragu unutar hostela. Iz sadašnje perspektive, bilo bi bolje da sam na neko vrijeme prestao piti. Bilo bi bolje da nisam otišao u gostionicu u Rathfarnhamu. Ali lako je to sada reći. Na nesreću, nalazila se točno nasuprot Catherinine kuće.

Mislim da se dogodilo sljedeće: gledao sam utakmicu na video-zidu kad sam opazio Catherininog partnera Ivana kako stoji na drugoj strani ulice. Smijao se i šalio, s vrtlarskim škarama u rukama. Gledajući ga kako se smije, kako sav zablista dodajući škare Imogen, moram priznati da sam po prvi put osjetio trun simpatije za "Taticu" i za užasne stvari koje su mu se događale tijekom godina. Ili, ako već ne simpatije, možda barem suosjećanja. U svakom slučaju, imao sam za njega više razumijevanja no ranije. Mnogo više no ikada od one noći kada me...

Ne mogu se prisiliti ni da izgovorim riječ "silovao".

Ali iznenada, kao iz vedra neba, izrekao je sljedeće neobično dirljive riječi:

" Zašto mi je uskraćena ljubav, Redmonde? Zašto nisam mogao imati sina? Sina kojeg bih volio i koji bi mene volio? Nije pravedno, Redmonde. "

Na moje zaprepaštenje, nastavio je s nježnošću koja me razdirala:

" Poznavao sam tvoju majku, mali Rede. Ona te tako zvala, zar ne? "

Mislio sam da ću zaplakati kad je to rekao. Pomislio sam na onu svoju fotografiju i kako sam se pretvarao da ju je snimila moja majka. Tako je trebalo izgledati obično dijete. To je bila slika i prilika dječaka kojeg su dovoljno voljeli da ne mora plesati pred svojim stricem, zakriven visokim drvećem ili bilo gdje drugdje.

* * *

Sva djeca su lijepa, ali uvijek mislite da je vaše najljepše. Upravo sam to pomislio kad sam prvi put ugledao Imogen.

Sad sam sjedio u gostionici i pijuckao svojih pola litre mlakog svijetlog piva. Zurio sam u njih kako stoje u vrtu i podrezuju ruže. Imogen je u ruci držala posudu s cvijećem i smiješila se. Sunčeva zraka osvijetlila je unutrašnjost gostionice, kojom se iznenada prolomio pobjedonosni krik irskih navijača. Jedan s divovskim zelenim šešišom spustio je hlače i ogolio stražnjicu. Nitko to nije primijetio. Svi su bili prevše usredotočeni na ponovljenu snimku gola.

Kad sam se te večeri vratio kući isprva sam bio dobro raspoložen, ali me zatim, na moj užas, počeo obuzimati onaj dobro poznati osjećaj *pogibelji*, jače no ikada prije. I zdrav razum ga više nije mogao rastjerati.

Znao sam da Imogen ima stanku za ručak u jedan, pa sam se potrudio stići u njenu školu dovoljno rano. Bio sam zapanjen vlastitom sposobnošću da donesem odluku, ali i više nego zadovoljan osjećajem samopoštovanja koji je ta odluka - potpuno neočekivano - u meni uspjela probuditi.

Očito sam se izlagao velikom riziku, ali znao sam da će se isplatiti uspijem li je vidjeti makar jednom. Razumije se, službeno mi je zabranjen bilo kakav kontakt s njom bez prethodnog pismenog dopuštenja njezine majke. Koje, zbog ovoga ili onog razloga, ionako ne bih dobio. Prava je istina da je ona izmislila brojne priče kako bi me ocrnila. Ned Strange je svojevremeno bio pravi majstor u tome - u smišljanju priča kojima se veliča sebe i uljepšava istina kako bi poslužila toj svrsi. Ali nije se mogao mjeriti s Catherine Courtney kad joj krene.

Kad god joj je zatrebalo, mogla je izmisliti zapanjujuće dobre, iznimno složene priče s razrađenim pojedinostima. Priče koje su uključivale prizore "nasilja" i "opscenosti". Da i ne spominjem "prilično otvorene prijetnje" koje je spomenula u sudnici. Kao i "bolesnu ljubomoru" i "pretjerano zaštitničko neurotično ponašanje".

Malog Owena, naravno, nitko nije spomenuo, ili bilo koju svađu vezanu uz to pitanje. Sutkinji sam rekao da žalim zbog svojeg ponašanja, osobito iracionalnih napadaja bijesa. Samo sam želio da budemo najsretnija od svih obitelji ikada, ali stvari se, nažalost, nisu razvijale u tom smjeru. Catherine je rekla da drugo dijete jednostavno ne dolazi u obzir jer smo previše financijski i emocionalno nestabilni. Rekao sam da žalim zbog, toga. Catherine nije rekla ništa. Stvari su postupno postajale sve gore. Tjednima ne bismo razmijenili ni riječ. A zatim se zbio nemio događaj u spavaćoj sobi kad sam onako patetično prevrtao Polly Pocket lutke po rukama.

Sutkinja je naposljetku zaključila da bi bilo bolje da ne viđam dijete, osim pod uvjetima koje će ona propisati. To je bila njena presuda, a koliko je zbunjujuća bila moglo se vidjeti po Imogen, po tome koliko je bila blijeda i smetena.

Dok sam imao stalno zaposlenje, ni u snu mi ne bi palo na um učiniti takvo što. Sada, međutim, nevoljko priznajem - ukrao sam knjigu.

Nisam imao izbora. Morao sam Immy donijeti poklon. Zvala se *U divljini*, a napisao ju je Maurice Sendak. Moram reći da je na njenim živahno ilustriranim stranicama bilo doista prekrasnih stvorenja. Zmajevi, vilenjaci i drugi žitelji međuzemlja bila su silno zastrašujuća, ali na neki način i vrlo privlačna bića. Beskrajno me očaralo smiono i ekstravagantno crtačko umijeće. Da i ne spominjem vragolasto veselje samih priča. Pomislio sam kako je autorova mašta nenadmašna, barem u svijetu dječjih knjiga. Immy je oduvijek voljela tu knjigu. Mislio sam da bismo je, kad dođem po nju, mogli zajedno čitati u parku. Dok sam je čitao u autobusu, najviše me se dojmilo što je ostala jednako svježja i originalna kao i kad smo je prvi put zajedno čitali u njezinoj sobi.

Ležala je sišući palac pod svjetlom noćne lampe koju je Catherine kupila.

Na kamdenškoj tržnici, dok me još voljela.

Bio sam silno uzbuđen dok sam čekao ispred samostana da se oglasi školsko zvono. Nije se oglasilo. Naravno, duboko u duši znao sam da neće. Tog dana nije bilo škole. Samo sam se pretvarao da dolazim po nju. Znam, bilo je to glupo i djetinjasto. Ali sama pomisao na to izazivala mi je vrtoglavicu. Pomisao da će se vrata iznenada otvoriti i da će kroz njih dojuriti Immy uzvikujući: "Tata!"

A unutar zgrade ugledao sam čistačicu kako promiče iza prozora i, tek povremeno podižući pogled, snuždeno zuri van, kao da je posve zbunjena čudnovatim svijetom koji se nalazi s druge strane.

Ne znam što bih dao da sam mogao otići u gostionicu. Ali nisam imao novaca, a potpora za nezaposlene trebala mi je stići tek u četvrtak. Stoga sam krenuo natrag prema hostelu i Drumcondri. Prelazio sam most preko kanala kad me odjednom obuzeo strah i više se nisam mogao pomaknuti. Piskutav glas dopro mi je do uha.

"To je bilo vrlo glupo, Redmonde, ne želiš valjda da itko sazna da si u Dublinu. Nemoj to više nikad učiniti."

Kukavno sam pognuo glavu.

"Naravno. Naravno, znam," odgovorio sam i produžio kroz tamu kojom se razlijevala jeka moga glasa.

Naprосто to više nisam mogao podnijeti. Pa nisam dijete, da mi netko određuje kad mogu, a kad ne mogu vidjeti vlastitu kćer. Već mi je pomisao na to izazivala mučninu. Čuo bih je kako me pita:

"Zašto baš mora biti tako? Postoji li ikakav razlog za to, tatice?"

"Niti jedan, dušo. Ne postoji ama baš nijedan razlog na ovome svijetu, Imogen, najdraža moja djevojčice."

Nekoliko sati proveo sam u salonu hostela prelistavajući *U divljini*.

"O, ne!" čuo sam svoje zlato kako govori uzmičući pred velikim, ljuskavim zmajem ili kakvim drugim bićem, stižući čvrsto šake uz obraze, dok je i dalje sjalo čarobno svjetlo noćne svjetiljke.

Treće poglavlje: Moj mali poni

Čekao sam ih u Temple Baru, znajući da moraju navratiti prije ili kasnije. Neću se pretvarati da me nije pogodilo kad su naposljetku stigli. Restoran se više nije zvao Rudyard's, sada su posluživali tjesteninu, a objedovalo se na otvorenom. Temple Bar tada još nije bio epicentar dablinskog hedonističkog carstva, omiljeno okupljalište adolescentskih skitnica sumnjiva izgleda, pristiglih iz raznih krajeva Europe, i domaćih klinaca na sintetičkim drogama, koji se svi skupa bjesomučno koprcaju u strujama rastućeg, mutnog oceana, lišeni povijesti i vjere.

Večer je bila vedra i svježa. Bezvoljni pantomimičar mlitavo je žonglirao žarenim lopticama kod Središnje banke. Imogen je odjenula blještavu jaknu i preko nje prebacila torbicu u obliku srca. Navršila je devet godina, kosa joj je bila svezana u konjski rep. Držala je oca za ruku i, kao i obično, nije prestajala brbljati. Galebovi su se iznenada razletjeli po zraku poput kapi pljuvačke. Bilo je to više no što sam mogao podnijeti, unatoč silnom pripremanju. Morao sam popiti piće. Imao sam novaca samo za jedno. Ono se pokazalo jadno nedovoljnim da me osnaži.

Stajao sam u uličici nasuprot restoranu. Prizor koji sam promatrao kroz prozor restorana toliko me ožalostio da nema riječi kojima bih to opisao. S rukama na licu, Imogen je zbacila glavu unatrag, smijući se nekoj šali koju je on upravo ispričao. Na stolu ispred nje bio je voćni kup. Otac joj je pomagao da ga pojede. Gledao sam je kako uranja dugačku žlicu točno posred te velike, višebojne planine od sladoleda. Njezin novi otac nosio je udoban džemper s uzorkom u obliku rombova. Pogled mi se pomalo zamaglio dok sam stajao u svojoj popločanoj uličici, a rijeke ljudi protjecale su kraj mene. Načuo sam nešto o glazbenom centru Temple Bara. "Nastupa John Martyn" rekla je djevojka u prolazu. "Nemoj nikad" zapjevala je. Bila je to još jedna od pjesama koje je Catherine voljela: Nemoj nikad pognuti glavu, ako ti nema tko pružiti ruku.

Imogen je oduvijek bila luda za pizzom. Svake nedjelje odveo bih je u pizzeriju Deep Pan, blizu našeg stana u Dyne Roadu, u Kilburnu. "Za mene s incunima!" uzviknula bi, a Catherine bi dodala: "Meni jednu sa salamom!"

Kad su izašli iz restorana, još sam se osjećao pomalo nesiguran na nogama, još nisam posve došao k sebi. Ali nisam ih ispuštao iz vida. Ušli su u taksi u Ulici Aungier. Neki ljudi tvrde da ne postoje znakovita poklapanja. Da su sve te priče o podudarnostima obična brbljarija. Međutim, učinilo mi se neobično čudnim da je prvo što sam ugledao ni pet minuta nakon što je taksi otišao bio *Moj mali poni* u video izdanju. I to ne bilo koja epizoda, već ona koju sam, sjećam se, gledao s Immy - *Čarobna maska*. Ona u kojoj Rainbow, Dash, Minty, Wisteria i Sunny Daze odlaze u začarani dvorac. Sjećam je se zato što se u njoj ne pojavljuje Pinkie Pie, zbog čega se Immy jako rastužila. Čim sam je ugledao, srce mi je počelo luđački udarati. Podsjetila me na Imogen i njene igračke. Ne mogu vam ni opisati koliko se znala uzbuditi zbog svih tih ponija i njihovih ludih pustolovina u Ponyvilleu. U Queen's Parku bismo otpjevali glavnu temu iz filma. Imogen bi bila Pinkie Pie, a ja Kimono.

"Napravi *strašljive stvari*," rekla bi i ja bih je prestrašio. Pinkie Pie bila je "najstrašljivasti" poni. Bu! je bilo dovoljno da se prestraši.

Ali najviše je voljela kad bi došlo vrijeme da je se tješi. Kad bi jezovite stvari napokon završile.

"*Strašljive stvari* se neće vratiti, zar ne?" upitala bi.

"Naravno da neće, Pinkie Pie," odgovorio bih.

"Mogu li gledati ispočetka?" upitala bi kad bi se film napokon odvratio do kraja.

A ja bih joj ljutito odvratio:

" Ne možeš, Immy! Znaš da si ga gledala već dvaput. Ne bih. "

" Naravno da možeš, Pinkie Pie! " rekao bih, smijući se od sveg srca.

Dopustio bih joj da ga gleda i sto puta da je to htjela. Sto pedeset.

Tata bi je pustio da ga gleda dok se vrpca ne izliže.

Obaralo me s nogu kako ta djevojčica hihoće, a ramena joj pritom poskakuju gore-dolje. Zatim bismo popili čašu Ribene*. Uvijek je voljela popiti jednu prije spavanja. Ali nikad nisam rekao Catherine, jer znam da bi se naljutila. Nije joj bilo drago što Imogen to pije. Zbog aditiva i tih stvari.

"To je naša tajna, " rekao sam joj, " ne zaboravi to. "

" Naša mala tajna, " zahihotala je, " tajna Ribene! "

U salonu hostela nakon šest sati poslijepodne smjelo se gledati video, pod uvjetom da nitko od prisutnih nema ništa protiv. Kad sam ušao, ondje je osim mene bila još jedna osoba. Neki radnik, gruba izgleda, obješena lica, u srednjim pedesetima. Kad sam ga upitao bi li mu smetalo da pogledam *Čarobnu masku* odgovorio je da ne bi. Ustvari, čak ju je i pogledao sa mnom.

" To je neška *Leteći medvjedići*, a, prika? " upitao je.

Rekao mi je da je iz Glasgowa. I imao je pravo. Sunny Daze, Rainbow i ostali doista su nalikovali Letećim medvjedićima. I jedna i druga radnja događale su se u istom, totalno ružičastom, zašećerenom svijetu. Oko polovice filma pitao me nešto o nogometnoj utakmici, ali je odustao kad nisam pokazao ama baš nimalo zanimanja.

Kasnije mi je ispričao kako je godinama radio na naftnoj bušotini. Prije nego što se, jebi ga, zakuhalo.

" Radija san na bušotini Piper Alpha, " rekao je. " Jedne noći dok san spava sve je otišlo ća. Neću to nikad zaboravit. Da ti pravo kažem, otkako se to dogodilo više nišan svoj. Te noći san vidiya plamen visok devedeset metara. "

Jako se zainteresirao kad je čuo da sam radio za novine. Upitao me bi li me zanimala njegova životna priča. Možda bih je mogao i zapisati: priča o Piper Alphi iz prve ruke. Rekao je da zna još mnogo priča. Ne samo groznih i depresivnih poput te. Nisam bio raspoložen za slušanje ičije priče. Imao sam i previše svojih. U svakom slučaju, sumnjao sam da je ikad i primirisao Piper Alphi. Reklo bi se da je, poput Strangea, gajio sliku o sebi kao jedinstvenom, velikom pustolovu. A vjerojatno je cijeli život proveo po konačištima.

Rekao sam mu da se vidimo kasnije i otišao.

Nekoliko noći kasnije iz sna me prenela buka ulične zabave, treštanje glazbe s razglasa, zvuk prodornih zviždaljki i udaranje bubnjeva koji bi, tek što se činilo da su utihnuli, izronili iz tišine s novom, agresivnom i duboko uznemirujućom snagom. Kad sam ustao s mene se cijedio znoj, iako nije bilo osobito vruće. Sišao sam do zajedničke kuhinje po čašu vode i baš kad sam stavljao kockice leda u čašu, začuo se tresak vrata. Čaša mi je ispala iz ruke. A zatim me je sledio nečiji uzvik:

" Govno! Jebeno govno! "

Zakleo bih se da sam u tom trenutku osjetio miris one strašne vlage. Isuse, prostenjao sam, uhvativši na trenutak svoj odraz u zrcalu. Bio sam blijed kao smrt.

" Govno! " ponovio je bivši naftaš a potom je iz njega provalila nepotrebna bujica ogavnih psovki. Pao mi je kamen sa srca kad sam shvatio o kome se radi - i, naravno, o kome se ne radi. Piper Alpha stajao je preda mnom i tresao se. Postupno se objelodanilo da ga je uvrijedilo što sam odbio, kako je on to rekao, "ljudski saslušati njegovu storiju".

Nisam imao izbora do uvjeriti ga kako griješi. Što, ustvari, nije bilo točno. Njegova procjena situacije je u cijelosti bila ispravna. Doista nisam želio čuti njegovu zamornu "storiju". Ni jednu jedinu riječ. Bilo kako bilo, pristavio sam nam čaj ne bih li nekako smekšao kretena. Sjeli smo za stol. Mislim da tri sata nije prestajao mljeti. Naposljetku su mu se kapci počeli sklapati.

* Ribena - piće od crnog ribizla, osobito drago djeci

" Mislin da će bit dosta za večeras, " rekao je. " Šta ti misliš, prika Dominiče? " upitao je, ustao i vratio stol na mjesto. A zatim je šarmantno dodao: " Prvo san mislija da si pičkica, ali u redu si. "

Catherine je znala reći: " Lukavac si ti, Redmonde Hatch. Snađeš se da ostvariš svoje ciljeve. I nimalo nedužan, kakvim se voliš pretvarati. Valjda zbog svojeg seoskog podrijetla. To je ta narodna domišljatost o kojoj se često govori. "

Prisjećanje na nježnosti moje supruge izmamilo mi je osmijeh na lice.

Piper Alpha tada mi je zaželio laku noć i odgegao u krevet, prikladno umiren.

Izenada, odnekud mi je u misli došla strašna slika: Imogen koja vrišti na platformi Piper Alpha, dok radnik vapi: " Izgorit će živa! "

Imao sam dojam da je u tom trenutku sa mnom u kuhinji. Vikala je i preklinjala me da joj pomognem.

" Strašljive stvari! Strašljive stvari, taticel! " Odakle se pojavila ta tlapnja? Što me navelo da...

A onda sam je ponovno ugledao: patuljasti obris iza bezoblične plamene ograde. Ispružila je ruke s bolnom čežnjom.

" Ah, " začuo sam poznati šapat, " zar si izgubio svoju dragocjenu, malu prijateljicu? I ja sam izgubio prijatelja. Utopio se jednog dana u potoku kod tvornice slatkiša. "

Vratio sam se u krevet, ali san se još jednom pokazao nedostižnim. Nisam mogao prestati zamišljati Imogen u Bournemouthu. Nosila je mali dvodijelni kupaći gostim s blesavim cvjetnim uzorkom i svaki put kad bi Ivan uzviknuo potrčala bi u more. I zatim stala i na onaj svoj način pritislula šake uz obraze. Pitao sam se je li ju Ivan ikada odveo na more. Ivan, koliko sam dotada uspio shvatiti, bio je vrlo dobar otac. Provodio je mnogo vremena s njom. Pomagao joj je oko zadaće i bio na raspolaganju koliko god je to mogao. Zatim sam ugledao Catherine kako leži na pijesku. Skinula je sunčane naočale, odmjerila me pogledom i rekla: " Da ne volim tebe, udala bih se za Johna Martyna. Udala bih se za njega i zvala ga medeni. "

Nasmijao sam se, baš kao i onaj put.

" Nemoj nikad, " zahihotao sam.

Jednom je rekla da se udala premlada i da nije imala prilike živjeti punim plućima. Rekla je kako voli kad je drugi *obožavaju*. Koja žena to ne voli? Ali samo u određenoj mjeri. Rekla je kako želi da je vole zbog nje same. Pitam se jesu li ikad o tome raspravljali na nastavi. Znam samo da je to dotada nikada nije smetalo. I to je ono što me zapravo rastužuje. Jer duboko u duši, nikad je nisam prestao voljeti. Katkad ne valja previše analizirati. Mislim, možeš analizirati koliko god hoćeš. Ali ostaje da ljudi imaju probleme. Činjenica je da, htjeli mi to ili ne, nije moguće uprijeti prstom u jedan jedini razlog zašto je neka ljubav došla kraju. Jednog dana jednostavno je više nema. Jednog jutra se probudite i zapitate se: Kamo je nestala naša ljubav?

Ja se to nikad nisam zapitao jer mi se nije tako dogodilo. Nikad se nisam probudio i to pomislio. Catherine jest, ali ja nisam. Možda bi bilo bolje da jesam. Ali stvari jednostavno nisu išle tim tokom.

Doslovce bih sate provodio sanjareći o njima. O njima i o prekrasnom životu koji su vodili. Zamišljao bih Ivana i Catherine na odmoru u Grčkoj, kako uživaju u svježini ljetne večeri sjedeći u lounge baru, pijuckajući koktele i slušajući pijanista kako izvodi uobičajeni repertoar. Ništa poput Johna Martyna. Možda kavatinu* ili *Unchained Melody*. Ivanova ruka polako klizi stolom prema njezinoj a potom je nježno miluje. Kroz otvoreni francuski prozor dopire slani povjetarac i osjećaju ga na licima.

" Daleko je Dublin, " rekao bi Ivan, "daleko su Dublin i Ballyroan Road, Rathfarnham. "

" Stvarno je daleko, ljubavi, " odgovorila bi.

Taj idiličan prizor jedne večeri nagnao me na posve iracionalnu odluku. Za inat zdravom razumu, bez ikakva razmišljanja, odlučio sam otići do njihove kuće. Čim sam stigao, znao sam da je to greška. Dvorišna vrata bila su zaključana lokotom, kao nikada ranije, a cijelu kuću obavijala je beznadna tišina. Njihova karavana nije bilo nigdje na vidiku. Pomislio sam da su se nekamo preselili, ili možda čak napustili zemlju. Vrtjelo mi se u glavi dok sam u tihom očaju stajao na toj prigradskoj cesti prekrivenoj lišćem. Kao da sam se u tom trenutku nalazio na vrhu planine Slievenageeha, a Imogen mi je mahala izdaleka dok joj se glas sve više gubio u daljini.

" Ne ostavljaj me, Immy! " bespomoćno sam uzviknuo uronivši lice među dlanove.

Kad sam se vratio u hostel, ponovno su me počele uznemiravati misli o fotografiji. Hostel je potonuo u tišinu, ne računajući čudne zvukove koji znaju vladati praznim zgradama. Nisam se mogao smiriti dok ne pročešljam svaki njezin kutak. Zatim mi je svanulo: dogodilo se ono nezamislivo. U potpunosti nepojmljivo. *Fotografija je nestala!*

Bio sam zaprepашten. Bilo mi tako teško da sam počeo *stenjati*. Ali iznenada me obuzeo val opojnog zadovoljstva kad sam otkrio da se na njezinu mjestu nalazi jedna još *ljepša* i bolnija fotografija: jedan od najljepkijih portreta Catherine Courtney!

Ili bih trebao reći: ono što je *mogao* biti jedan od najljepkijih portreta moje bivše supruge. Da se nije nalazila u društvu svojeg malteškog ljubavnika i da nisu onako zaneseno buljili jedno drugome u oči.

Sasvim sigurno su se sjajno zabavljali. Vani je zacijelo bilo bar trideset stupnjeva tijekom njihova potajnog vikenda na Malti. Proveli su ga u glavnom gradu, La Valletti, onom prilikom kada mi je Catherine rekla da ide u bolnicu u Cork, u posjet svojoj "užasno bolesnoj" majci.

Najneugodniji dio ponižavajućeg sudskog postupka bilo je slušati kada i kako mogu vidati svoje dijete. Davali su mi te komadiće vremena poput mrvica. Radije je uopće ne bih vidao nego prihvatio te uvjete. Krv nije voda, rekli bi u Slievenageehi. Dugoročno gledajući, ne postoji ništa gušće od nje. A Immy je sa mnom u krvnom srodstvu. I što mogu kad sam takav, moje srce kuca za nju. Sve i da hoću, ne mogu ništa protiv toga. To sam konačno prihvatio one noći u Bournemouthu.

A jednom kad se to dogodilo, više nema natrag. Počeo sam se moliti za snagu i iznenada osjetio kako me prožima neka moćna prisutnost.

" Nikada nećeš ostati sam, ja ću te zaštititi od vjetra i nevremena, Redmonde. Uvijek ću biti kraj tebe, do posljednje kapi krvi, sve dok i zadnji anđeo ne prođe kroz zlatne dveri raja. Možeš biti siguran u to. "

Moja prvobitna namjera bila je otići do kuće u Ballyroan Roadu čim budem siguran da ću ondje zateći samo Immy. Rekao bih joj da sam iznenada stigao iz Londona i da je njezina majka i Ivan, upravo u tom trenutku, čekaju u hotelu koji smo odabrali u selu Killiney. Bila bi to neka vrsta improviziranog sastanka. Međutim, što sam više razmišljao o tom pristupu, sve sam manje bio siguran da bih je na taj način uspio uvjeriti. Catherine je vjerojatno, zbog prevelike brižnosti, usadila u nju brojne tjeskobe koje su je učinile nepovjerljivom. Naposljetku sam odlučio odustati od svega i umjesto toga usredotočiti se na scenarij posljednjeg susreta s ocem. Rekao bih joj da zauvijek odlazim u Ameriku i da sam je želio vidjeti posljednji put. Otišao sam liječniku i nabavio još tableta za spavanje. Tog dana, zdroбивši nekoliko tableta u tanjuriću, nakon puno vremena osjetio sam toliku sreću da sam zviždukao cijelim putem duž Ulice Drumcondra, noseći sa sobom nekoliko boca Ribene.

" Ha, ha, tajna Ribene! " nasmijao sam se budalasto.

* **Kavatina - vrsta instrumentalne glazbe**

Nakon nekog vremena ustanovio sam da Ivan i Catherine obavljaju svoju tjednu kupovinu svakog nedjeljnog poslijepodneva u Dundrumu. Nisam znao zašto su tek rijetko sa sobom vodili Imogen, ali uskoro ću i to saznati. Kao da se sve počelo savršeno uklapati. Na svakom koraku nešto bi se, na neki vješt i suptilan način, iznenada okrenulo u moju korist. Na primjer, listajući TV vodič otkrio sam da su nedjeljom poslijepodne počeli prikazivati reprize ni manje ni više nego *Mog malog ponija*! Bio sam zaprepašten kad sam to otkrio. No to je bila ugodna spoznaja, jer tako sam dobio potrebno samopouzdanje da će sve što sam naumio proći glatko i bez nepredviđenih okolnosti.

I da ćemo uskoro stići na naše posebno mjesto, koje je dotada postojalo samo u mašti i kao sjećanje na jedan bučni, blještavi vrtuljak.

Duboko u duši nisam imao nikakvih dvojbi da će me moj dragi anđeo smjesta prepoznati i da će ostati bez riječi kad vidi poklon koji sam donio: *U divljini*. Tako je doista i bilo. Počela je skakati od sreće i trebalo mi je dosta vremena da je smirim s nekoliko priča koje smo samo nas dvoje nekada dijelili. Zatim sam joj objasnio kako odlazim u Ameriku "na dosta vremena", kako sam dobio posao u *New York Timesu* i kako sam u Dublinu "zbog jednog posebnog razloga". Silno sam želio otići iz te kuće i zato sam spomenuo Burger King. Oči su joj zablistale - još je jednako voljela hamburgere.

"Ja ću dvostruki sa slaninom" rekla je.

"A što drugo?"

"Ali samo nakratko, tatice, jer mama bi mogla, znaš, poludjeti od brige."

"Ista stara Pinkie Pie," nasmijao sam se, a njoj su oči doslovno skakutale od veselja.

"Ista, stara Pinkie Pie," zapiskutala je, a zatim dodala:

"Idem samo po torbicu."

Uzela je pamučnu torbicu u obliku srca. Nisam mogao vjerovati da ponovno držim kćer za ruku.

Namjera mi je bila neopaženo napustiti Ballyroan Road, a zatim se upustiti u neku od naših priča, možda čak spomenuti Zippyja iz Duge. Naše odredište, naravno, bila je snježna šuma - ali to joj još nisam mogao reći.

Nikako, dok ne popije čašu Ribene.

Uštedio sam da kupim automobil. Koštao je samo nekoliko stotina eura. Iako, da vam pravo kažem, za taj novac mogao sam kupiti nešto bolje od escorta: kad smo izašli na autocestu, jebeni motor se ugasio ne jednom, već dvaput.

I zato bi se moglo reći da je naše putovanje u snježnu šumu bilo i dobro i loše. Gotovo u jednakoj mjeri dobro kao i loše. Iskreno govoreći, više dobro, jer smo bar jednom uspjeli prevladati naše poteškoće. Neke od tih stvari još i danas me uznemiruju. Jer, pokazalo se da uopće više ne gleda *Mog malog ponija* - to je za male bebe, rekla je. Ono što je trenutno gledala zvalo se *Sweet Valley High*. Nisam imao pojma o čemu se radi, i to me deprimiralo i uzrujavalo. Stoga sam je, mnogo ranije od planiranog, zatražio da otvori bocu i popije njezin sadržaj.

"Popij Ribenu, dušo! Rekao sam da popiješ Ribenu!" - zapovjedio sam joj skrećući s auto-cesta M50, nedaleko od borove šume i tvornice slatkiša Rohan.

Da vam pravo kažem, ne znam što bih dao da su oba dijela putovanja bila jednako dobra. Ali dovoljno sam objektivan da priznam kako ni u jednom trenutku nisam imao iluzija da će tako i biti. Znao sam da će prije ili kasnije nešto poći po zlu. Možda i ne bi da nisam bio toliko zaokupljen Nedom te sam naposljetku zauzeo pomirljiv stav prema njemu. Čak sam gotovo i zaboravio što se dogodilo među nama one užasne noći. Znam da to zvuči čudno. Ali nešto u meni je ustrajalo u stavu da moramo tražiti ono dobro u ljudima. Pokušati razumjeti što ih to nagoni da postupaju na svoj način.

I što sam više o tome razmišljao, to mi se više činilo da je i jadni, stari Ned zasigurno mnogo toga propatio u životu.

Dovoljno je bilo letimično prelistati novine.

Žuti tisak zacijelo je bio prekomjerno strog prema njemu. Beščutno mu je sudio i donio presudu po kratkom postupku. Tko god je imalo obdaren sposobnošću zdravog rasuđivanja, morao je shvatiti koliko je njemu teško što ga prikazuju kao nekakvog demona. Zatekao bih se kako mislim da se njegov bijes barem donekle može opravdati. Postupno mi je postajalo jasno zašto se osjećao ponukanim "vratiti se". Njegova duša htjela je napokon pronaći neki mir. Možda je htio iskoristiti prigodu da ispriča svoju stranu priče. Da iznese svoju obranu.

Nema mjesta sumnji da je upravo tako. Naprosto, nitko živ me ne može uvjeriti da mu je osigurano pošteno suđenje. Još i prije no što je slučaj dospio do suda, nemilice su ga progonili novinari i svećenici (koji, što se toga tiče, nisu imali previše razloga da budu ponosni na sebe i nevjerojatno je kako su mogli izigravati pravednike).

A kada je napokon dospio na sud, postalo je očito da se radi o gubitku vremena. Jer nitko ga nije bio spreman saslušati ni sekundu. A znao sam kakav je to osjećaj. I moja je priča bez treptaja odbačena kad sam se našao u sudnici s Catherine. Naravno, porotnicima i svima onima koji su pratili tisak bilo je teško prihvatiti da je prijateljstvo između tog starca i dječaka - i to slatkog i nedužnog dječaka poput Michaela Gallaghera - preraslo u nešto tako snažno da ga je posve obuzelo. Ali bilo je mnogo dokaza koji su išli upravo u tom smjeru.

Otprilike kao i u mojem slučaju. Mislim na svoje prijateljstvo s Imogen. Osim što se u našem slučaju to očito ne može nazvati prijateljstvom. Spona koja me veže s mojom kćeri Immy može se nazvati jedino ljubavlju. I ako mislite da idealiziram - pa, neka vam bude.

Oprosti mi, Catherine, ali ne mogu si pomoći, razmišljao sam, nisi mi smjela podariti tog anđela s neba. Ljubav čista kao moja prema njoj rijetko se pronalazi.

Što sam više razmišljao o tome, to mi je jasnije postajalo da sve polako ali sigurno dolazi na svoje mjesto. Novi smisao potpuno je prožeo moj život. Nadao sam se da ću, pokažem li malo čovječnosti prema jadnom starom Nedu, pružim li toj nesretnoj hulji barem malo iskrenog razumijevanja, odigrati hvalevrijednu ulogu u toj novoj, posvuda prigrljenoj ravnodušnosti. Makar sićušnu ulogu.

Možda je upravo to Ned tražio one nesretne noći u hostelu, pomislio sam. Možda se zato odlučio ukazati samo meni. Nadajući se da ću, kao stari prijatelj, biti pripravan reći: "Razumijem te, Nede, doista te razumijem. Pozorno sam te saslušao i napokon te razumijem. Znam da nisi loša osoba. Znam, jer ako išta, Nede, i ja sam to prošao. I ja sam prošao tu školu. "

Duboko u duši, što sam više razmišljao, sve sam uvjereniji bio da bi on upravo to htio. Da bi to njemu bilo *potrebno*. Nekada sam bio emocionalno preranjiv da bih ga mogao shvatiti. Da budem iskren, uopće ga nisam shvaćao. Ali sada jesam. Saslušao sam ga kad mu je to najviše bilo potrebno i to je sve što je čovjek zahtijevao. Čim sam došao do tog zaključka, prožeo me val optimizma, a moj escort projurio je kraj još jednog stambenog naselja.

Osjećao sam kako će sve proteći glatko. Kako će sve malo-pomalo doći na svoje mjesto.

" Hvala ti, " jasnije no ikada čuo sam Neda kako šapće, a na mom licu pojavio se osmijeh od uha do uha.

Na neki način bilo je to prekrasno. Svijet je izgledao potpuno drukčije, a ja sam bio toliko ushićen razvojem događaja da deset minuta nisam progovorio ni riječi. A zatim sam upitao:

" Jesi li dobro tamo otraga, Immy? "

Bilo je očito da jest. Ribena je napokon počela djelovati. "Hvala Bogu, " rekao sam pomalo razdražljivo. Moja kći pospano se nasmiješila i ručica joj je klonula.

Uzdahnuo sam i počeo lupkati ritam neke pjesme po upravljaču automobila - bila je to tema iz *Duge*. Oči su mi svjetlucale u odrazu iz retrovizora, a bakrene kovrče padale su mi preko čela. Kako je teško povjerovati, rekao sam sam sebi, da će se sve završiti baš ovako. Isto tako čudna bila je pomisao da više nikad neću vidjeti Neda. Sada kada njegov duh napokon počiva u miru. Sada kada više nema ničega što bi ga moglo uznemiriti. Sada kad ga

je napokon netko shvatio. Smatrao sam to malim osobnim trijumfom i zavjetovao se da ću ga podijeliti s Catherine kad se naposljetku susretnem s njom.

A srce mi je govorilo da će se to kad-tad dogoditi.

Tijekom našeg putovanja prema snježnoj šumi Imogen nije prestajala blebetati sve dok joj naposljetku nisu klonuli kapci, ali zapanjila me količina informacija kojih se sjećala. Na primjer, čim sam spomenuo Zippyja iz *Duge*, njene velike oči zasjale su od prepoznavanja. Bilo je očito koliko cijeni što može ponovno razgovarati o tim stvarima.

" *Sweet Valley High* je glupost, " rekao sam. " Ne treba nam to, zar ne, Immy? Trebaju nam Zippy i Bungle, baš kao nekada. "

Kao da od vremena kad smo živjeli u Kilburnu nije protekla ni sekunda. Prolazeći kraj sumornih tvorničkih skladišta, na putu prema našem snježnome domu, nasmijao sam se kad je, nedugo nakon prvog gutljaja Ribene, spomenula "strašljive stvari" - kao da od tih vremena doista nije protekla ni sekunda.

" Stižemo, Kimono! " nasmijao sam se. " Dolaze Kimono i Pinkie Pie! Začarani dvorče, stižemo! "

Sredina devedesetih

Četvrto poglavlje: Zmije izlaze noću

Bili Clinton posjetio je Irsku ne bi li pomogao oko rješavanja situacije u Sjevernoj Irskoj. Vidio sam ga na televiziji, ali nisam na njega obraćao previše pozornosti. Ovih dana politika me uopće ne zanima. Koliko god se to može učiniti čudnim, još uvijek me zaokupljaju misli o čovjeku kojeg sam nekoć poznavao po imenu Ned Strange pa me, kao što mi se to često zna dogoditi, obuzme neko grizodušje zato što nisam pozornije slušao njegove priče dok sam još imao prigode. Ali još više žalim što nisam poslušao njegove savjete i mudrost koju se - sada to shvaćam - upinjao prenijeti na mene. Još mi je uvijek čudno što ga više ne vidim pred sobom kako jaše onu svoju stolicu za ljuljanje i ne čujem kako govori, dok mu cigara lijeno visi iz kuta usana:

" Malo se stvari ikada mijenja u životu, koliko ja vidim. Danas je isto kao i prije tisuću godina. Mene je žena ostavila kao što su mnoge žene ostavljale svoje muškarce. Odlutala je iz bračne postelje i nakon toga, Redmonde, prijatelju, nisam se trijeznio tjedan dana. Punih tjedan dana potučao sam se dolinom i nisam imao pojma ni kako se zovem. Da si me tada pitao, ne bih ti znao reći kako se zovem. U redu je, znam, nisam bio ni prvi ni posljednji. Ali znaš kako je to: jednom ti se ukaže čarolija srca i baš kad ti se počne sviđati ono što vidiš, jednog dana iznenada shvatiš da je sve zauvijek nestalo, otišlo u dim. Nema načina da se to zaustavi, ili barem ublaži bol. Bio visokog ili niskog roda, kraljević ili neotesani prosjak, nećeš naći odgovor. To je ono što se naziva ljudskom sudbinom, Redmonde, ta neprestana igra između muškarca i žene. "

Danas si ne mogu oprostiti što sam podcijenio njegovu inteligenciju. Mnogo je vode otada proteklo i tek danas, nakon toliko vremena, vidim u kolikoj sam zabludio bio, vidim koliko sam bio u *krivu*.

Da sam u to vrijeme bio malo suosjećajniji i pokazao malo više poštovanja prema njegovom iskustvu, umjesto što sam mu oholo prekapao po životu i poistovjetio ga s novinarskom izmišljotinom, možda ne bi onako skončao. Sam, s konopcem oko vrata, u zatvorskoj tuš-kabini.

Pomisao na to zaista me je duboko i teško pogađala.

Ali to nije moglo, niti će ikada, umanjiti činjenicu da smo nas dvojica nekad uživali u doista sjajnim razgovorima. Znatno dio njih pamtit ću do kraja života. A znam i da su mi se sviđali neki moji članci. Rekao mi je to. Osobito *Dječje igre u doba drevnog Boga*, koji sam popratio s nekoliko vlastitih crteža. Rekao mi je da ih smatra "zbilja izvršnima".

"As druge strane, kad se sjetim, i tvoj stric Florian bio je vješte ruke pri crtanju, pravi majstor - naravno, kad nije plesao hornpipe. Kad nije bio kralj plesnih podija! "

Kad je htio, Ned je znao biti zapanjujuće rječit. I na svoj način vrlo profinjen. Ali meni je to bilo teško prihvatiti. Kao da sam ja jedini gorštak kojem pripada pravo da ga smatraju "inteligentnim". Ako ništa drugo, barem inteligentnijim od nekog tamo starog brđanina koji nikad u životu nije nogom kročio iz doline.

Još jedna priča koju sam, moram reći, smatrao dražesnom bila je o tome kako su jednog dana on i Annamarie posadili ružu.

"Taj cvijet bio je za nju," rekao je, "prvi ljetni cvijet koji je trebao procvasti za Annamarie Gordon. "

Podigao je violinu i zasvirao jednu pjesmu Toma Moorea*. Njezina nježna, lelujava arpeđa blago su milovala kuhinjske zidove.

"Bio je to treći ili četvrti put da smo zajedno izašli u šetnju. Zanima te kakvu je haljinu nosila? Prekrasnu, plavu haljinu i ukosnicu. I ona je bila plava kao različak i odlično joj je pristajala uz haljinu. Izgledala je kao anđeo s neba. Obožavao sam tlo po kojem je hodala, Redmonde. Dao bih život da je mogu vratiti. Dao bih cijeli svoj život za samo još jedan dan s Annamarie, da mogu još malo vremena provesti sa svojom životnom suputnicom - jer tih dana smo se zavjetovali da ćemo jedno drugome biti životni suputnici. "

Tužno je bilo misliti na njih dvoje kako sjede i razgovaraju - vjerojatno razmjenjujući riječi o dubini svoje ljubavi. Kao i, razumije se, o nužnosti njezina vječnog trajanja. Jer ni o čemu drugome niste ni u stanju razmišljati kad vam je srce začarano, kad ležite u vrtu u kojem će ruže zauvijek cvasti, najdalje moguće od crne, prazne pustoši.

Tamo gdje riječ pustopoljina nikada nije ni postojala.

Ono što me uvijek veseli kad se toga sjetim, a mislim da na to mogu biti i pomalo ponosan, jest činjenica da mu nikad nisam zaboravio donijeti njegove kazete, i da mu je to svaki put izmamilo osmijeh. A i da ne spominjem koliko bi potaklo razgovor, osobito nakon nekoliko obilnih šalica znate-već-čega.

Imao je stari Sanyo kazetofon omotan konopcem, i od jutra do mraka puštao je samo country glazbu. Pjesme koje su govorile o ljubavi, smrti i nesrećama. Sve ih je znao napamet, kao da svaka od njih predstavlja poglavlje njegova vlastitog života. Često je govorio kako je, na neki način, "obilježen". "Odavna," rekao je.

"Sve je počelo onog dana kad je mama umrla. Stradala je u nesreći, Redmonde. "

"Nisam znao," odgovorio sam skrušeno.

"Slomila je dvjesto pedeset kosti!" nastavio je žestoko. "Kažu da je to bio jedan od najgorih sudara ikad viđenih u planini. Istinu ti govorim, Redmonde moj. Jer ako pođeš gore u klanac gdje se to dogodilo, vid ćeš da su stijene na dnu oštre ko britva. A baš je na njima skončala nesretna žena. Eh, kako život zna biti tužan... Zato i volim stare country pjevače. Nede, pitaju me ljudi, zašto stalno slušaš te starudje? Tu ima samo naricanja i zavijanja. Nije točno, kažem im, kad još malo ostarite shvatit ćete da te pjesme ne lažu! Ako o ičemu pjevaju, to je istina. I obojene su baš ko i ono o čemu pjevaju. Kad mi je majka poginla u nesreći, Redmonde, nije mi se plakalo samo nakratko. O, ne. Moje suze mogle su ispunit sedam mora. Velka je to bol, sinko. Baš ko što to govore pjesme. Pjesme ne lažu. Samo što je u stara vremena čovjek mogo spremno priznat da mu je srce slomljeno i nije se ustručavo reć da ne zna kako dalje. Danas su svi tolko zaokupljeni onim što rade da bol udari dvostruko jače ako stanu. Ali to nije moj problem, Redmonde. Današnji ljudi moraju pronać svoje pjesme. Ja se držim starog countryja. Ti momci zbilja znaju zavirit mi u glavu, iako moram priznat da je unutra uglavnom kaos. Tako je otkad sam došo na svijet. Zapravo je počelo još prije. "

*Thomas Moore (1779-1852) - irski pjesnik, satiričar i skladatelj

Namignuo mi je, a zatim prezirno otpuhnuo.

" Onog dana kad je tata jebo mamu na starom krevetu s oprugama! "

Očnjaci su zabljesnuli u tami dok je iščekivao moju reakciju.

" Nekad sam često razmišljo o tome, Redmonde. Možda ju je silovo. Možda je tatica silovo mamicu. Možda odatle Nedu osjećaj da je obilježen. "

A zatim je nastavio:

" *Ha, ha!* Naravno da se samo šalim, Redmonde. *Kakvo vražje silovanje!* Moju dragu mamicu nitko nije silovo. Moj dragi tatica nije bio takav čovjek. Imo je on pametnija posla nego da zlostavlja vlastitu ženu. A ta stara kuja sigurno mu je davala pičkicu kad god mu se prohtjelo. *Ha, ha,* Redmonde! Kad god mu se prohtjelo, kad god se njegov visuljak zaželio zabave, moja stara mama rado je rastvorla svoje dvije debele nožurne. Ne, Redmonde, moja majka i otac bili su pristojni ljudi. Nego šta?! Pravi brđani! Ali kome se može vjerovat? Nikad ne znaš ko te pokušava preveslat, a ko ne. Kako da znam da me ti ne pokušavaš preveslat? *Ha,* Redmonde? Možda ja mislim da te imam u šaci, ali cijelo vrijeme si ti onaj koji se posljednji smije. Možda se ti koristiš mojim pričama za svoje ciljeve? Jel to moguće? Nego šta! Nikad ne znaš kome se može vjerovat u ovim brdima - poznati smo po tome mi gorštaci! Uostalom, i ti si tu odrasto, jel tako? Prema tome, imaš to u sebi. Podvala i prevara možda su i tebi u krvi. *Ha,* Redmonde? Jesil u duši spletkar i varalca? Reci, Redmonde, nisil ti *zapravo - zmija?*

" Naravno da nisam! Kako možeš govoriti takve stvari? Kako to možeš i *pomisliti?* " Pogledao me i zahihotao.

" To je dobar odgovor, Redmonde, " rekao je. " Jebeš me, skoro sam ti povjerovo! Dobar si ti, Redmonde. Isti tvoj stari. Da je tvoj otac tu, bio bi jako ponosan na tebe. Garant. Sigurno koliko i da je Adam pojo jabku. Da je pojo jebenu jabku! "

Kojiput, kad je bio dovoljno pijan, oteturao bi do kazetofona i pustio kazetu Charleyja Pridea. Jedna njegova pjesma zvala se *Zmije izlaze noću*. Upravo je ona izazivala osobit dojam u Neda Strangea. Jednom je bijesno zgrabio svoju violinu.

" Razbit ću tu jebenu violinu u komadće! " prasnuo je. " Čuješ me, Redmonde? Čuješ me? Čuješ me, Redmonde Hatch, govno jedno?! "

Tom prigodom sam ga jedva jedvice uspio smiriti. Zagrlio me i briznuo u plač. Zatim je, iznenada, ponovno počeo hihotati. Kad sam ga pogledao, ramena su mu se tresla od smijeha i potpuno sam probljedio ugledavši osmijeh od uha do uha na njegovu licu.

" Naravno da bi sve to skupa mogla bit jebena hrpa laži, Redmonde. Možda me zapravo boli dupe za sav taj glupi country. Možda je sve to baš ko moje priče o Americi. Možda nikad i nisam sišo s ovog brda. To je itekako moguće, Redmonde. Moguće je da sam putovo koliko i ovi jebeni borovi vani. Da nisam izašo iz ovoga grada. I kako znaš da sam ikad imo dragu? Tko kaže da je Annamarie Gordon ikad postojala? Možel se vjerovat na riječ nama, brđanskim lupežma i huljama? "

Gurkao me laktom, izazivajući i podbadajući:

" Jel tako, Redmonde? Jel, družo, vjerni moj suputniče? "

Opkoračio je stolicu i dugo nije prozborio ni riječi. Zatim je zapalio cigaru, sklopio jedno oko i, cijelo vrijeme me netremice promatrajući, naslonio lakat na koljeno, a njegovo ponašanje ponovno se dramatično promijenilo. Uvukao je dug dim kroz zube žute od duhana.

" Zamisli kako i ona čini to isto, Redmonde, kako i ona širi noge da zadovolji ono bogato govno! Malo, nedužno stvorenje ko što je Annamarie Gordon! Kako se podaje zmiji ko što je Olson. Teško je u to vjerovati. Teško je u to vjerovati, Redmonde, sinko. "

Reko mi je da su se prvi put sreli zimi 1963. Bila je to jedna od najoštrijih ikada zabilježenih zima. Više od dva tjedna dolina je bila prekrivena snijegom.

" Tada sam se po prvi put osjećao ko da sam neko i nešto, Redmonde, objasnio je. Imo sam potrebu samom sebi reć: Uspio si, Nede. Napokon si neko i nešto. Učinla je od tebe odraslog čovjeka. Nakon susreta s tom damom bio sam kralj planine. Od tog trenu sam

zahvaljujući njoj vjerovo da bi mogo postat neko poseban. Da ona i ja možemo promijenit svijet. Ona ga je izokrenla naglavce kad je rekla: Volim te. Volim te, Edmunde Strange, rekla mi je, Redmonde. "

U vlastitu slučaju, svoje najdublje osjećaje prema Catherine Courtney prvi put sam razotkrio u jednoj kavani u Cork Cityju, u kasno ljeto 1980. Ja sam jeo omlet sa sirom, ona kolač Black Forest. Pripremao sam se za to tjednima.

" Nemaš pojma koliko te volim, " rekao sam.

" O, Redmonde, " sjećam se da je rekla i nježno obavila ruku oko moje.

Ned je svoje osjećaje objelodanio dok su hodali zajedno po snijegu. Rekao mi je da ih je u potpunosti uzvratila.

" Jednostavno nisam mogo vjerovat kad je izgovorila te riječi, " rekao je.

Nedugo zatim odlučili su se vjenčati - sama ceremonija održala bi se nekoliko godina kasnije. Složili su se da će, kad na svijet stigne njihova beba, prema njoj postupati kao da je jedino dijete ikada rođeno na svijetu. Obasipat će je beskrajnim poklonima. Neće joj prestajati pjevati pjesme. Provodili su sate kraj potoka zureći u svoju rascvjetanu ružu i smišljajući nova imena za dijete. Vjerojatno su ih smislili barem tisuću. Dječak se trebao zvati Owen, prema Nedovu ocu, a i Annamarie je to ime smatrala lijepim. Ned jednostavno nije mogao obuzdati osjećaje, rekao je. "Bilo je prekrasno samo sjediti i slušati žubor potoka. " Bez ikakve sumnje, pustopoljina je bila daleko od njih.

Koliko je god mogla biti daleko od čovjeka.

* * *

A onda se to dogodilo, jedne večeri kad je otišao ranije iz gostionice. Popio je nekoliko pića s nekim zemljoradnicima iz doline i iznenada je, tek tako, odlučio otići kući. Njegovi prijatelji upitali su ga zašto odlazi, a on je jednostavno odgovorio: "Bez razloga". Sasvim sigurno ne zato što su ga mučile bilo kakve sumnje prema ženinu ponašanju. Jer nikad, ni u milijun godina, ne bi ni sanjao da bi se Annamarie Gordon mogla upustiti u nešto tako nisko i bezosjećajno kao što je preljub. Da ste bili dovoljno izravni i pitali ga zašto tako misli, spremno bi vam ponudio iskren i samopouzdan odgovor: "Zato što to nema u sebi. "

Ali tu je Ned pogriješio. Imala je to u sebi. Shvatio je to nedugo nakon što je otišao iz gostionice, kad se zatekao kako zapanjeno zuri prema drugoj strani doline. S planine se spuštala limuzina cadillac, farovi su joj bljeskali u mraku, a njegova je supruga mahala za njom. To je automobil Johna Olsona, izgovorio je u sebi.

A tada, kao da je neka golema ruka podigla u zrak cijelu planinu.

Kada se Ned vratio kući, on i njegova supruga najprije nisu razgovarali ni o čemu osobitom. A zatim je Ned rekao: " Pitam se, Annamarie, čiji je to auto maloprije bio tu? "

Annamarie nije odgovorila. Možda me nije čula, pomislio je Ned. Možda bi bilo bolje da ponovim pitanje.

" Auto, " odgovorila je Annamarie, " ali tu nije bilo nikakvog auta. "

" Nikakvog auta, " rekao je Ned, " baš čudno, jer ja znam da ga je bilo. Vidio sam ga i znam da si ga ti vidjela. "

" Vidio si ga? " upitala je Annamarie.

" Jesam, " odgovorio je njezin suprug.

Kakve li joj je batine priuštio Ned te noći! Toliko o tome kako se ne smije dići ruku na vlastitu suprugu. Kada je svršio s njom, jadnu ženu jedva se moglo prepoznati.

" O, da! " nasmijao se pljesnuvši kapom o koljena i nastavio priču. " Žene su vrazje, Redmonde! Zato budi oprezan - jel slušaš ti mene, mladi moj družo? "

Nelagodno sam se promeškoltio u stolici. Njegova provala bijesa nije pokazivala znakove jenjavanja.

" Da, budi oprezan, Redmonde. Jer žene će pitat: kakav auto? Ne, žao mi je, nisam vidjela nikakav auto, koji muškarac, ne nisam tu vidjela nikakvog muškarca! Ne, nikakav muškarac nije gurnuo kitu u mene, Nede! To će reći! I nastaviti će tako sve dok ti ne ostane ništa drugo nego da... "

S usana mu je pobjegao očajnički krik.

" *Nisam joj to htio učiniti, Redmonde!* Nisam je htio utopiti, nisam! Reci da me razumiješ, mali moj! Nije smjela dopustiti da gurne kitu u nju! "

Usljedila je duga stanka. Nisam mogao vjerovati ušima. Sjedio je okrenut leđima prema meni, ali nije moglo biti dvojbe - ponovno se smijao. Želio sam što prije nestati. Osjetio sam kako me hladnoća prožima od glave do pete.

" O, žene! " čuo sam ga kako hihoće, " žene su vrazje jer ti ne ostavljaju izbora! Gurni glavu unutra, Annamarie, budi dobra curca! Ha, ha, kurvetno - *glu, glu!*

* * *

Padala je noć i ja sam čeznuo za povratkom kući. Sve što sam želio bilo je vratiti se Catherine. Tog vikenda planirali smo otići do *Rudyard'sa*. To je restoran koji je voljela i koji se sada nalazi u Temple Barn. Kad god smo imali novaca, uvijek bismo otišli tamo.

Kad sam došao k sebi, Ned je stajao nada mnom cmizdreći poput uciviljenog djeteta. Stao sam ga tješiti najbolje što sam mogao, cijelo vrijeme gledajući kroz prozor, pokušavajući ne misliti ni na što drugo osim na ženu koju volim. Svim silama trudio sam se ne slušati srce drapajuće vapaje koji su dopirali iz Nedove zbunjene i ogorčene duše. Duše koja je, još jednom obuzeta zlobnim, podrugljivim smijehom, izjurila van u noć prema toliko puta prokletim visokim borovima.

Od Catherininog odvjetnika dobio sam pismo u kojem je stajalo da, bez obzira na moje prosvjede, nemam nikakvih prava osim onih koja propisuje sud. Tada sam počeo lutati londonskim ulicama, iscrpljen i prazan, prema mjestu u kojem ne cvatu ruže, prema tami u kojoj prebiva jedino kamenito tlo. Gdje nestvarno zvuči i sama pomisao na ružu. Mislio sam na Neda i na ono što mi je govorio:

" To je pustopoljina, Redmonde. Jalovo tlo kakvoga nema nigdje na svijetu. A ja to znam - i predugo sam luto njome. "

Najveći dio dana sjedio bih u Queen's Parku. O vlastitoj svakodnevnici obično ne razmišljate kao o nečem posebnom, sve dok se jednog dana ne probudite i primijetite da je više nema. U Queen's Parku Immy i ja izmislili smo snježnu šumu. Vrlo jasno se sjećam toga dana. Tog jutra smo doručkovali, kad su iznenada počeli prikazivati *Snjegovića*. Nastavili smo jesti pahuljice očarano ga promatrajući kako lebdi zrakom, nesvjestan svih onih kućica pod sobom.

" On živi ondje, zar ne? " sjećam se kako me upitala " Živi u snježnoj šumi, tatice. "

" Da...vjerojatno, " odgovorio sam ne razmišljajući.

" Pa *naravno* da živi, bleso! " prekorila me, " živi tamo sa Snježnom princezom! "

Nasmijao sam se i potvrdno kimnuo.

" Kako god ti kažeš, dušo, " rekao sam.

Dok bismo sjedili na klupi, ona bi namatala konac na svoj kalem i pjevala si pjesme, potpuno uronjena u svoj intimni svijet. A zatim bi, iznenada, uprla prstom uvis i uzviknula:

" Pogledaj! Eno ga gore... "

Uvijek bi se razljutila kad bih je rastreseno upitao:

" Koga? Koga vidiš, Imogen? "

" Oh, kakav *si!* " bilo bi sve što bi prozborila.

Mislila je, naravno, na Snjegovića.

Dok sam lutao pustim londonskim ulicama, tko zna zašto, u misli mi se neprestano vraćao dan kad smo joj kupili kaput. Prodavačica u *Harrod'su* vidjela je koliko smo oboje uzbuđeni zbog toga.

" Izvrsno joj pristaje, " rekla je i namjestila joj ovratnik, " prava je lutkica. Kako se zove? "

" Immy, " izlenuo sam.

" *Imogen!* " ispravila me moja kći nestašno me mlatnuvši rukavicom.

" Imogen je prava lutkica, " nije se dala prodavačica.

Tek toliko da bi vam bilo jasno koliko su mi ti dani zapravo značili, moram vam reći da sam jednom, prolazeći kraj trgovine dječjom odjećom u Ulici Kilburn High, krajičkom oka spazio kaput sličan Immvnom. Ne kažem da je bio potpuno identičan - samo sličan. Sve na što sam pomislio bilo je: pitam se što li sada rade u Dublinu? Da sam mogao, u istom trenu bih se ukrcao na avion.

Ali dosta je vremena proteklo do prigode da to učinim. A prije toga morao sam razmišljati o nekim drugim stvarima.

Najprije sam - kako bi Ned to vjerojatno rekao - morao u sebi skovati odvažnu zavjeru.

Ne bih li preusmjerio životni tok prije no što me odvuče u propast.

Nakon njihova odlaska svaki dan bih, bez iznimke, odlazio u park. Čitao bih Mauricea Sendaka, bezbroj puta iznova. Ili bih razmišljao o starim vremenima. Ne samo s Immy već i s mojim roditeljima.

Prije no što je umrla, moja majka je znala kasno noću dolaziti u moju spavaću sobu i ugaziti noćnu svjetiljku. Zatim bi nježno zapjevala *Scarlet Ribbons**, pjesmu koju je jako voljela. Zavezala bi malu vrpca za rešetke iznad mog kreveta. Zaveži je u mali čvor, rekla je, i čuvat će te od opasnosti.

" Ona predstavlja našu ljubav. Između malog Redmonda i njegove mame. Mala crvena vrpca je njihova ljubav. Volim te, mali Rede, jer ti si jedino zbog čega živim." To je moja majka govorila kad bi otpjevala pjesmu.

Kad bi otpjevala našu pjesmu *Scarlet Ribbons*.

U blizini stana u Kilburnu nalazila se trgovina galanterijskom robom. Ondje sam kupio nešto vrpce. Držao sam je u džepu i pleo oko prstiju.

" *Scarlet Ribbons*, " pjevušio bih sebi u bradu, besciljno lutajući pustim ulicama. Čak sam je donio sa sobom natrag u Irsku, vjerojatno je podsvjesno povezujući sa snježnom šumom.

" Izmišljaš priče, " začuo sam Neda kako šapće, " i ti, baš kao i ja, izmišljaš priče. Znam to jer znam kako je skončala tvoja majka. Nije umrla u crkvi. Umrla je od krvarenja u mozgu izazvanog batinama tvog oca. Tako je umrla, ti stari, lažljivi lupežu! "

" Začepi gubicu! " otresao bih se na njega, ne mogavši se suzdržati. " Čuješ me, začepi! "

Ali on je znao kako me dirnuti u živac.

A zatim je prasnuo u smijeh - gledao sam ga kako si gladi bradu dok mu ramena podrhtavaju.

" Planina i borovi zauvijek će ostati s tobom, Redmonde. Nemoj to zaboraviti. Pratit će te gdje god bio. "

Itekako je imao pravo. Gdje god sam bio.

* *Scarlet ribbon* - grimizna vrpca. Igra riječima je povezuje s nadimkom Red (crven).

Godine 1981., mnogo prije no što je istina o Nedovoj prirodi izašla na vidjelo, ozbiljno sam se bavio mišlju da Catherine dovedem kući u Slievenageehu, baš u vrijeme kad su počeli izlaziti moji prvi članci o irskim narodnim običajima u *The Leinster News*. Članci koji su, moram to reći, znatno doprinijeli Nedovoj popularnosti.

" Ne znam kako da ti zahvalim, Redmonde, " rekao je. "Smatram te sinom zbog svega što si učinio za mene. "

Svake nedjelje djeca bi dolazila u školsku zgradu na ceilidh. Dolazila su sa svih strana. Popularnost mu je zapanjujuće rasla. Ali treba reći da sam se ja itekako potrudio istaknuti njegovu dobrodušnost i gostoljubivost.

"Glavna je odlika dječjeg ceilidha u Slievenageehi prijateljsko druženje. Sretna zajednica zna se veseliti i uživati u svakom trenutku. "

Predugo se ceilidh smatrao područjem od isključivog interesa nekoliko predanih zanesenjaka usredotočenih na očuvanje "autentične" irske kulture. Sve bi se obično svelo na nekoliko revnih djevojaka iz samostana koje bi plesale hornpipe u nekoj hladnoj školskoj dvorani, ukočene poput dasaka, ruke ne odvajajući od tijela.

"Ta su vremena iza nas, napisao sam, jer osvanuo je novi dan za irski ceilidh. Sada imamo dobro raspoloženje, uzbuđenje i zanos. I sve to događa se u školskoj zgradi u Slievenageehi, svake nedjelje u 3 sata poslijepodne. "

Jedna od Nedovih sjajnih osobina - naravno, osim što je bio čarobnjak s gudačom - bila je i ta što je bio izvrstan učitelj glazbe. Povrh toga, podrazumijeva se, i vrstan komunikator.

" On je tako pouzdan i dostojan povjerenja, " govorili su svi. Nešto poput oca. Nema toga što mu čovjek ne bi dao u ruke. "

Ned od brda, prozvao sam ga u svojim člancima. On je to smatrao sjajnom dosjetkom. Oduševljeno se pljesnuo po koljenima i prasnuo u smijeh:

" Ned od brda! Redmonde, majstore, svaka ti čast! "

Tako je tijekom ceilidha počeo pjevati čuvenu istoimenu baladu. Isprsio bi se i lamatao rukama dok bi djeca pjevala s njim (naučio ih je cijeli tekst), a njegov snažan, ponosan glas prolamao bi se dolinom:

Adeir Eamonn A'Chnoic: A lao ghil's a chiuid

Gad do dheanfainn - se dhuit

Mara gcuirfinn ort beinn dom ghuna?

A to je ovako preveo:

Ned od brda kaže: ljubavi moja, iskrena i prava

Mogu li za te učiniti više

Nego te zakloniti od vjetra i kiše?

Jednoga dana, dok smo sjedili uz čašu žestice, pogledao me, nacerio se i upitao:

" Nisu li prekrasne te riječi? "

" Da, " zdušno sam se složio, " zbilja su prekrasne, Nede. Jako mi se sviđaju. "

" Sviđaju ti se, ha? Jako su slične onima koje sam pjevo prvog dana. Onog dana kad si stigo u Slievenageehu. Sjećaš se te pjesme? Govorila je o paklu, Redmonde. O paklu. Znaš što kaže, kako dugo se ostaje tamo? Znaš kako dugo, Redmonde? Ne znaš? E, pa reći ću ti. "

Ispuhao je nos, izbacio sluz i započeo pjevati u svojem karakterističnom "high lonesome" stilu:

Ležimo zauvijek u sjeni krošanja

Samo nas dvoje, moja ljubav i ja

O Bože, hoćeš li nas skoro odavde odvesti?

Prije će vrhunce pakla bijeli sitijeg zamesti.

Zloslutno je zadržtao. Zatim me ponovno pogledao i rekao:
" Baš toliko, Redmonde. To nas obojicu čeka. "

Malo sam zadrijemao, a kad sam se ponovno probudio zazvao sam ga nekoliko puta, ali ga nije bilo u blizini. Kroz širom otvorena vrata puhao je planinski vjetar. Nije se vratio sve do idućeg jutra. Nisam imao pojma kamo je otišao, a ni on nije nudio nikakva obrazloženja.

Ponašao se kao da se ništa nije dogodilo.

ZEMLJA OPLAKUJE SMRT NEDUŽNOG DJEČAKA: SAMOTNA SMRT MICHAELA GALLAGH ERA

Ono što su prenijele novine nitko ne bi mogao zamisliti ni u najgorim noćnim morama.

Osobito se u tome isticala mračna i melankolična fotografija u *Independentu*, na kojoj su prevladavale turobne boje, crna i siva, a u pozadini, iza tvornice, nejasni obrisi borova u prizor su unosili nešto zloguko.

Kad god bih čitao o tome, vrlo poznati, ali i nimalo dobrodošli osjećaji, još jednom bi se vratili da me mrcvare, i tada bih ga ugledao kako stoji u sjeni i promatra me.

" Dogodit će se nešto strašno, Redmonde. A kad se dogodi, vjeruj mi, znat ćeš."

No, uspio sam se *sabrati* i to mi je, naposljetku, pomoglo da uvidim koliko je sve to bilo besmisleno.

Čovjek je mrtav, za ime Božje - objesio se, zar ne?

I to pod zatvorskim tušem. Dokazi su jasno vidljivi, crno na bijelom.

Naravno da jest. Bilo je teko ne nasmejati se. Na kraju mi je, zapravo, bilo neugodno što sam uopće povjerovao. Za Boga miloga, pa jasno da to nije bio on. Ni u krevetu, ni na stubištu, niti bilo gdje drugdje. Sve je to bio nesretni nusproizvod emocionalne uznemirenosti, rekao sam si. Naposljetku sam gotovo u *potpunosti* zaboravio cijelu tu smiješnu epizodu.

Postao sam nov čovjek i to je uistinu bilo prekrasno. Već mjesecima nisam osjećao onu staru napetost. Toliko sam se promijenio da ne bih bio ni sposoban opisati to stanje. Bio sam blizu potpunom zadovoljstvu. U miru sa samim sobom.

A tako je, bio sam siguran, bilo suđeno da ostane. Te su me misli zaokupljale dok smo Immy i ja bili na putu za snježnu šumu. Kad sam se zaustavio na semaforu kod raskrižja s autocestom M50, kao da je potrajalo cijelu vječnost da se upali zeleno. I tada sam osjetio taj pljesnivi miris *vlage* i srce mi je opet klonulo. Ljudi katkad kažu nešto poput "lice mu je ustalo bez krvi". Ali takav prizor se vrlo rijetko viđa. Krajičkom oka uhvatio sam svoj odraz u retrovizoru i mislim da nije presmiono reći da je to bila boja smrti.

Nisam se morao okretati. Znao sam da je ondje. Njegove vragolaste oči zurile su u mene kroz prozor njegova auta. Izgledao je kao da pije već danima. Projurio je kraj mene čim se upalilo zeleno svjetlo.

" Uskoro, Redmonde, uskoro, " rekao je.

Znam da se nisam trebao zaustaviti u Blanchardstownu - to je gotovo sve upropastilo. Ali nisam mogao prestati razmišljati o *Sweet Valley High*, koju je Imogen gledala umjesto *Mog malog ponija*. To me silno uznemirilo, jer bilo je neočekivano. Odatle i moja reakcija kad sam ugledao restoran *Deep Pan Pizza*, koji se pojavio niotkud, jednostavno izronivši iz kiše i omaglice.

" Tko je za salamu, a tko za incune? " čuo sam Catherine kako pita.

Zgrčena na stražnjem sjedalu, jadna Imogen je stenjala. Tražila je nešto, ali uza sve što se događalo nisam se mogao dovoljno usredotočiti da je shvatim. Mislim da je rekla da su joj usta suha - i to me uzrujalo. Ali nikad nisam namjeravao vikati na nju. Postoji samo jedan razlog zašto sam bio grub prema Immy i stane u tri riječi: jebeni Piper Alpha. Zbog nje sam se otesao na vlastitu kćer:

" Začepi, Immy! Čuješ me? "

To se dogodilo kad sam se vratio u automobil. Stres je to učinio, ništa drugo. Tako sam povisio glas na kćer jedino još kada je prolila boju po sebi kod kuće u Kilburnu. Igrala se temperama i zaprljala svu odjeću. Bio je to vrlo težak tjedan. Jednan za drugim odbili su mi tri članka, a i Catherine je vrlo loše postupala prema meni. Ali sada to više nije važno, rekao sam sebi. Sada kad smo već gotovo na cilju.

Dok sam vozio zaokupljalo me sljedeće: da barem nisam sreo onog idiota Pipera Alphu. Da barem nisam imao nesreću da ga sretmem u restoranu Deep Pan Pizza. Da se barem to nije dogodilo, ponavljao sam, dok smo nastavili putovanje kući, prema snježnoj šumi.

Kasne devedesete

Peto poglavlje: Redmond Place

Koliko god bili uzbudljivi, možda čak i strašni, događaji od tog ljeta sada se doimaju vrlo dalekima. Sada su, pretpostavljam, postali dio izbljedjelog tkiva povijesti i više ne razmišljam previše o njima. To ljeto je odavna prošlo, tek je jedna od ljuski koje je sa sebe zbacilo tijelo vremena. Tako sam se osjećao u tim godinama blagostanja, kasnim devedesetima. Bill Clinton napustio je Bijelu kuću, a u Sjevernoj Irskoj zavladao je relativni mir. Činilo se da započinje potpuno novo doba optimizma. Za mene je svakako bilo tako. Stvari su se počele razvijati iznimno dobro. Izvanredni tečaj koji sam pohađao na dablinskom sveučilištu, na kojem sam se po prvi put *javno* pojavio pod imenom Dominic Tiernan, uz pomoć savršeno falsificiranih preporuka - od kojih je jedna bila i od tada već bivšeg *North London Chroniclea* - otvorio mi je mogućnost za posao u novinama. Radilo se o jednom dablinskom tjedniku koji je, prema mojim informacijama, bio pred pokretanjem.

Ukratko, primljen sam na posao. Razumije se, morao sam biti vrlo oprezan i suzdržan zbog mogućeg otkrivanja istine. Da budem iskren, bio sam krajnje uzrujan. Ali u kožnoj jakni, s dugačkom kosom koju sam obojio i svezao u rep, više sam nalikovao Willieju Nelsonu* ili novodobnom, hipijevskom poslovnom čovjeku nego Redmondu Hatchu. Stoga je zabrinutost postupno nestala.

Kao što sam rekao, dobio sam posao, a plaća je, u skladu s vremenima, bila vrlo velikodušna. Čak su me počastili obrokom, zbog čega sam bio potpuno nespričan na ono što će se kasnije dogoditi u stanu u koji sam tek uselio, kraj Herbert Parka, u južnom dijelu Dublina. U trenutku kad sam okrenuo ključ u bravi, osjetio sam kako nešto ne valja - zatim sam ugledao nekoliko komadića srebrnastog staniola razbacanih po podu. A onda, doslovno u djeliću sekunde, osjetio sam onaj frustrirajuće poznati, neugodni miris plijesni i vlage. Kao da je ispunio cijelu sobu. Zatim se dogodilo: ukočio sam se od glave do pete. Govorio je tiho, ali jasno i razgovijetno.

" Moja je od Olsona na poklon dobila *Čaroliju srca*. Je li ono malteško govno tvojoj kurvi poklonilo kakvu knjigu? "

Glas je dolazio iz smjera lončanica pod prozorom.

* Willie Nelson - popularni američki pjevač country glazbe

Užasno me zaboljelo što se o Catherine Courtney govori na takav način. Bio sam srdit, bijesan., ogorčen. Više no ikada želio sam mu pokazati. Napokon je došlo vrijeme da nešto učinim. Predugo sam bio preplašen i popustljiv. Sada je, napokon, došao trenutak da Ned Strange shvati kako više neću podnositi njegove luđačke provokacije. Stisnuo sam šake skupljajući hrabrost da mu se suprotstavim. Mogao sam tek razaznati njegovu sjenu iza lončanica. Kad sam izustio njegovo ime, počeo se neuvjerljivo braniti pribjegavajući svojim starim spletkama i smicalicama:

" Ne vjeruješ valjda da bih bio u stanju povrijediti malenog dječaka, zar ne, Redmonde? "

To je bila kap koja je prelila čašu.

" Ali jesi, lažljivi gade! " uzviknuo sam. " Upravo to si učinio! "

Izenada sam osjetio opojni miris ruža. Otvorio sam oči, a u mene je zurila neka poslovna žena u dvodijelnom kompletu s aktovkom pod pazuhom, koja si je upravo poprskala zglavak parfemom.

" Mislim da će se vrijeme popraviti, " rekla je i pristojno se nakašljala da prikrije kako pritišće dugme alarmnog uređaja.

Koliko god me uznemirila ta scena, sada mi je drago da se odigrala. Natjerala me da zastanem i suočim se s vlastitim problemima. I prestanem izbjegavati istinu o Nedu Strangeu. Jer da to nisam učinio, mogao bih kriviti isključivo sebe.

Drago mi je što mogu reći da ipak nije bilo tako.

Jer sada jasno uviđam da je bilo kakvo suosjećanje prema ljudima poput Strangea potpuno gubljenje vremena. Cijelo vrijeme sam se zavaravao, uzdajući se poput budale u dobroćudnu stranu njegove naravi, a ona naprosto nije postojala. Činjenice su bile nepobitne. Moglo ih se protumačiti samo na jedan način. A što sam se više trudio protumačiti ih uz pomoć novinskih izrezaka i svega što sam o njemu prikupio, to me više obuzimao osjećaj zadovoljstva, kao jedne večeri dok sam sjedio u jednoj slabo osvijetljenoj gostionici u Ballsbridgeu.

I nije se radilo samo o zadovoljstvu, već i o zahvalnosti. Bio sam zahvalan što je pravda u njegovu slučaju bila zadovoljena. Bio sam zahvalan što je Ned Strange skončao upravo onako kako je zaslužio. Kroz mene je iznenada prostrujao neki osjećaj zloradosti, koji se zatim pretvorio u ushićenje. Što sam više proučavao sva ta izvješća koja sam raširio po stolu pred sobom, taj je osjećaj postajao snažnijim. Bio sam presretan što mu je suđeno, što je proglašen krivim i osuđen na doživotnu robiju. Ali to nije sve - uopće mi nije bilo teško pomiriti se s osjećajem zadovoljstva što se ubio, jer to je najmanje što je ta stara budala zaslužila za svoj gnusni zločin. Ono što je učinio bila je ni manje ni više no uvreda čovječnosti. Neka se prži u paklu, pomislio sam i naručio još jedno piće. Prije me bilo previše strah da učinim takvo što. Ali ne sada. Nema šanse.

" Nikada nećeš biti slobodan, Strange, " pljunuo sam ogorčeno i iskapio svoj dvostruki viski, " ležat ćeš u svome samotnom, hladnom grobu sve dok se planina ne raspadne i borovi ne istrunu. Sve dok tvoj takozvani snijeg ne prekrije usamljene planinske vrhunce! Čuješ li me, Nede? Tako dugo ćeš čekati tamo unutra - i to itekako zaslužuješ, prijatelju! Nitko to ne zaslužuje više od Neda Strangea! "

Čitao sam da je lijes s njegovim tijelom prenesen u Slievenageehu kako bi ga pokopali na groblju ni stotinu metara udaljenom od njegova doma; od dobro poznate ruševne kolibe u kojoj se, u nedostatku bolje zabave, poigravao sa mnom. Ali neće više. Nikada više, g. Strange. " Ha, ha, " to me je nasmijalo. Kad se samo sjetim kako sam sramežljiv nekada bio, kako me strah bilo suprotstaviti mu se, kako sam ponizno i krotko izbjegavao njegov pogled! Jebeni Ned Strange, pomislio sam. Čega sam se, zaboga, toliko bojao?

Pijuckao sam alkohol i polako me obuzimao val olakšanja. Nimalo iznenađujuće, pretpostavljam, jer sada je napokon postalo očito da je u njegovu slučaju pravda zadovoljena. Pravda koja se sastojala u vječnom progonu na pustopoljinu. Nikakve smicalice neće ga odande izvući. Nikakvi trikovi ni lukave, zabavne pripovijesti.

Jedno je sigurno: kad god bi iskrsnulo ime Neda Strangea, kad god bi tko pomislio na to stvorenje pognutih ramena u staroj kariranoj košulji i pohabanim hlačama od samta, kad god bi netko pomislio na tog staroga gorštaka - samo bi jedna riječ stigla do usana. A to ne bi bio Ned od brda ili dobri, stari Ned. Ne. Odsad će biti poznat samo po jednome: kao Ned Strange, podli, bešćutni *pedofil*.

No ipak se ne može zaniijekati da su ljudska bića nepredvidiva. Jer, koliko god da su me potresla sva ta razmišljanja, bilo je teško ostati hladan pred onim što se dogodilo u Palmerstone Parku idućeg poslijepodneva kad sam se vraćao s ručka. Podsjetilo me to na Neda i mene, na jedan od naših miroljubivijih dana na planini, mnogo prije no što je užasna istina o njemu izašla na vidjelo. Nisam mogao vjerovati očima kad sam vidio ptičicu kako ukočeno leži na maloj postelji od lišća. To me neminovno podsjetilo na njega, na ono posebno poslijepodne kada je doista lirski i potresno otpjevao onu pjesmu. Bila je zima i pao je prvi snijeg. Zgrabio me za ruku i uzbuđeno zaustio:

" Želio bih ti otpjevati jednu pjesmu, Redmonde. U originalu je izvodi Hank Williams. Govori o smrti jedne ptičice. "

Otpjevao ju je veličanstveno, nema što. Zibajući violinu na ramenu i prebirući gudalom po žicama s takvom nježnošću da su akordi zvučali poput najbistrijih kapljica vode, uronio je u svijet snova, ljuljajući se s jedne na drugu stranu, dok je duboki, prigušeni ton instrumenta oponašao vjetar.

*" Jesi li čuo jecaj crvendaća,
dok umire prvo lišće? "*

U svjetlu tih bolnih sjećanja, prizor crvendaća na kojeg sam posve slučajno naišao bio je neprocjenjiv. Bilo je uistinu teško ne protumačiti to kao neku vrstu znamenja. Kao jasan nagovještaj da je naša priča, priča o Edmundu Strangeu i Redmondu Hatchu, napokon završena. On je ležao u grobu, u Slievenageehi, svojem planinskom domu i vječnom prebivalištu. Nije mu ostalo ništa do napokon prihvatiti kaznu koja mu je izrečena - da počiva u vječnom nespokoju. Pokopan na samotnoj, jalovoj pustopoljini. Gdje i sama pomisao na ružu izaziva podsmijeh.

Milujući crvendaćevu okruglu glavicu imao sam osjećaj da je Ned, iako nevoljko, ovaj put ipak prihvatio svoje stanje i napokon se pomirio sa sudbinom. Naposljetku se ipak predao. Nakon toliko vremena prihvatio je da izrečena kazna, bez obzira na to kako su se prema njemu odnosili novinari i svi ostali, ni na koji način nije bila nepravedna. Pomirio se da je dobio ono što je itekako zaslužio. Kao da je napokon smogao snage priznati: "Njegovi krici paraju mi srce! Nisam imao nikakvo pravo nautiti Michaelu! "

Hvala Bogu, promijenio je pjesmu. Gotovo da se čulo kako prožima blago ozračje. Izgovorio sam molitvu u zahvalu jadnom, malom crvendaću. Baš kao što smo to učinili Imogen i ja onoga dana.

Jer, i nas dvoje smo pronašli jednog.

Catherine je tih dana upravo počela raditi u Victoria Wineu, nedaleko od postaje Queen's Park. Nije to bio bogzna kakav posao - iskreno govoreći, zarada je bila jadna. Ali bili smo ponosni na nju kao da su je okrunili za kraljicu Engleske. Nikad neću zaboraviti Imogeninu ručicu. Vjetar je raznosio lišće uokolo, prekrasno jesensko lišće, baš kao u Palmerstone Parku. U meni kao da se pojavila slutnja, kao da sam instinktivno predosjećao da će me ostaviti i svako malo bih joj čvrsto stisnuo ruku.

" Joj, " rekla bi, " to boli! " i podigla bi je zureći u nju s negodovanjem. Svoju malu, pocrvenjelu, mesnatu ruku.

" Bogati smo, " sjećam se da je rekla, " sada kad mama ima posao. "

Istodobno smo prasnuli u smijeh. Nasred parka nalazila se velika bukva, a blizu nje kanta za smeće kraj koje sam ugledao malog crvendaća, krutog poput daske. Obje nožice bile

su mu u zraku. Imogen je kriknula kad sam ga podigao i pomilovao. Iznenada su joj navrle suze na oči.

" Kako je umro, tatice? " upitala je, ali nisam smogao snage da odgovorim. Samo sam odmahnuo glavom.

Te večeri pokopali smo ga u svom vrtu. Kad je gazda čuo što smo učinili, pokucao je na vrata i zatražio da ga iskopamo. Čini se da smo u žaru raskopali cvjetnjak nekom stanaru. Gazda nas je podsjetio da postoje pravila o tome. Možda bi se moglo očekivati da nas je to povrijedilo ili razljutilo, da smo prosvjedovali i izazvali neugodnu scenu. Ali nismo učinili ništa slično. Nismo mu čak ni rekli da smo zakopali malog crvendaća. Bili smo previše zaokupljeni vlastitom srećom i blagostanjem naše obitelji. Osim toga, nikome nismo ođavali svoje tajne. Nitko u snježnoj šumi to nije činio. Stoga smo ga jednostavno iskopali i sljedećeg dana pokopali ispod jednog stabla u Queen's Parku.

" Nadam se da male beštije neće doći po njega, tata, " sjećam se da je rekla.

" Neće, " obećao sam joj.

Izradili smo mu skroman, mali križ od rogoza. Samo zbog toga, otišao sam do močvare u Hackneyu. U djetinjstvu sam jednom vidio majku kako izrađuje križ od rogoza.

Toga je dana oštar vjetar raznosio jesensko lišće. Vjetar koji bi, u neka sretnija vremena, prije no što su stvari pošle tako užasno po zlu, donosio odjek glasa Neda Strangea. On bi pjevao iz sveg glasa, okružen djecom, njegovim "malim partnerima", čije bi donje usne suosjećajno zadrhtale kad bi im ispričao priču o malom crvendaću koji je skončao sam.

Koji je jednoga dana skončao sam, u snijegu.

Sjećam se kako mi je jednoga dana, uz šalicu žestice, dok smo sjedili kraj kamina, pročitao odlomak iz jednog od svojih pohabanih kaubojskih romana, izgovarajući svaku rečenicu s beskonačnom, uvježbanom strpljivošću. Vatra je širila svoje goleme sjene po stropu, a on je polako pijuckao iz šalice i snažno uvlačio dim cigare. Kroz dolinu bi se povremeno prolomio lavež psa, koji bi se zatim ugasio kilometrima daleko od planine. Na okviru kamina nalazila se tamnosmeđa fotografija njegova oca nasred polja s kosom u ruci, odjevena u staru, kariranu košulju. Uznemirila me njegova neugodna sličnost s mojim ocem, koji je i sam bio crvenokos. Kad sam to spomenuo Nedu, samo se nasmijao i rekao:

" I ti si brđanin, Redmonde. Što si drugo očekivao? A reći ću ti još nešto: duboko u duši i ti si pokvaren baš kao i ja. Što kažeš na to, Rede? Ne misliš da si lažov i varalica kao i ja? I pomalo prepreden, ha? Nećeš li rado izostaviti ono što te optužuje i prikazuje u lošem svjetlu, jel? "

" Začepi gubicu! " oštro sam odvratio. " Ne želim to slušati! "

Nasmijao se praveći se da ništa nije rečeno.

" Mi smo priprost seoski živalj, jel, Rede? Kopilad! Tako nas zovu. Djeca rodoskrvnuća. Sumnjičava i plašljiva. Svi među sobom vjenčani, tako da na kraju postanemo sami sebi djed ili baka. "

Oči su mu podmuklo zasvjetlucale.

" Baka. Ja nisam vlastita baka. Mi nismo kopilad, slažeš se, Redmonde? Evo, uzmimo tebe. Ti si fini gradski dečko. Radiš u velikim novinama, i to. "

Zapucketao je zglobovima, prodorno me pogledao, a zatim pljunuo. Više nije moglo biti sumnje u njegovu odbojnost prema meni.

" O, da, tako si jebeno profinjen, baš kao Olson. I ta jebena, zmija bila je profinjena! "

Nisam to više želio slušati. Želio sam otići. Vratiti se u grad, mojoj voljenoj Catherine Courtney. Pitao sam se hoću li ikad više poželjeti makar se približiti Slievenageehi. Njegovo podbadanje počelo me užasno živcirati i moja prvobitna zamisao o prikupljanju njegovih "sjećanja s planine" u knjigu ili biografiju polako i sigurno gubila je na privlačnosti. Katkad bi samo sjedio ne prozborivši ni riječi, pogleda uprtog u vatru, lutajući grobnicama, bezdanima, vijugavim podzemnim hodnicima, sanjajući o djevojci u jednostavnoj, plavoj

haljini. U jednostavnoj, plavoj haljini s ukosnicom iste nijanse. Djevojci koja je posadila cvijet kao simbol njihove ljubavi.

" Nemoj mi spominjat čarobne dane. Neću slušat o čaroliji srca, " iskesio je ogorčeno zube požutjele od duhana.

Jednom me pitao vjerujem li u Boga.

" Jesil vjernik, Redmonde? " upitao me. " Meni možeš reć. "

Potvrдно sam kimnuo glavom. Zatim je opet započeo staru priču o paklu. Upitao me što mislim o tome. Kako izgleda. Zavalio se u stolicu, uputio mi onaj prodorni pogled, i, dok su njegovi blijedi prsti obavijali ručku šalice, rekao:

" Arhanđeo zatrubi tri puta i nakon toga ti duša završi u jami? Tako to zamišljaš, Redmonde? Veliki sat otkucava nikad-više, nikad-više. Jel? Ili možda nešt mnogo gore? Sam vrag leži uz tebe i, kako pjesma kaže, štiti te od vjetra i kiše? Ne misliš da bi moglo biti tako? Zauvijek?! "

Rekao sam mu da moram ići, da me Catherine očekuje.

" Catherine, " promrmljao je zajedljivo. " To neće potrajat. Žene se mijenjaju, i neka ti Bog pomogne kad se to dogodi. Sve što im se ikad sviđalo na tebi, sad im se gadi. Jedina osoba koja će te zauvijek voljeti je tvoja majka. A ona je boginja. Ona je anđeo. Ona je jedina koja te nikad neće iznevjerit. Osim što je tvoj tatica ubio mamu, jel tako? Mlatio je ko magarca dok nije iskrvarila. I zato sad moraš izmišljat priče. Priče o tome kako je umrla u kapeli. Pjevajući idiotske djetinjaste pjesmice. "

Nisam mu odgovorio. Nisam rekao ništa, ostao sam sjediti trpeći bol, pognuto promatrajući svoju sjenu na stropu. Iznenada sam ustao. Gurnuo me natrag u stolicu.

" Reko sam li ti još malo ostaneš! "

Pristao sam preko volje popiti još jedno, posljednje piće. Uvukao je dim cigare i nabrao desnu obrvu.

" Dakle, Redmonde - nas dvojica. Ti i ja. Što misliš, jesmo li u rodu? "

Odvratio sam pogled s gnušanjem.

" Ni slučajno, " rekao sam, " naravno da nismo. "

Ponovno me pogledao u oči i rekao:

" Jesi siguran? "

" Jasno da sam siguran. "

" Ne zvučiš ko da si siguran. "

" Rekao sam ti *da sam siguran!* "

" Rede? "

" Što hoćeš?! "

" *Svi smo mi u rodu!* Svaki kurvin sin koji se ikad izlego na padinama ove planine! Shvaćaš? Jel, Rede? "

" Oprosti, " rekao sam, " zbilja moram ići. "

" Rede, ne slušaš me! "

" Oprosti, kažem ti da moram ići. "

" Rekao sam da ostaneš gdje si, Rede! Hoću reći, *Nede!* "

Zgrabio me za ramena i odlučno gurnuo natrag u stolicu. Stajao je preda mnom, osmjehujući se i zaigrano trljajući šaku. Ali prijetnja u njegovim očima bila je nedvosmislena. Nadvio se nada me i gledao me odozgo, ne trepući.

" Samo mi jedno objasni: ako nas dvojica nismo u rodu, kako to da se prezivaš Hatch? "

" Tako se prezivam. To je slučajno moje prezime. "

" Slučajno? Slučajno? Jesil ikad, kako kažeš, *slučajno*, potražio njegovo značenje? Znaš slučajno što Hatch znači na irskom jeziku? Jel ti poznata irska riječ *aif*? Znaš kako se ona izgovara, jel tako, Redmonde? "

Zapravo sam znao. I bio sam ushićen što ga napokon mogu nadmudriti.

" Znam, " odgovorio sam drsko, " izgovara se "eč". I znači *mjesto*. "

Stajao je i čekao, gladeći bradu i čekajući svoj trenutak sa zavisti vrijednom sposobnošću samokontrole. Zatim mu se lice polako razvuklo u osmijeh.

" Tako je, rekao je. Znači upravo to. Ali znači još i nešto drugo. "

Nisam se više mogao obuzdati.

" Što znači? " prasnuo sam. " Koji kurac znači? "

" Polako, " zagugutao je.

U tami su mu zabljesnuli očnjaci. Od glave do pete su me prošli hladni trnci.

" Znači "čudan"* , mali Redmonde. To znači. Čudan. Iznenaden sam što ne znaš.

Kad si toliko obrazovan. "

Ustao sam i pokušao proći kraj njega.

" Možda tu vijest možeš objaviti u tvojim novinama. Možda je možeš staviti već u sljedeći članak. Siguran sam da bi to tvojim čitateljima bilo vrlo zanimljivo! Brđanin Red Strange - moraš priznati da zvuči poznato. "

Dospjevši do vrata, ogorčeno sam rekao:

" Reci mi samo jedno. Budi iskren. Praviš li cijelo vrijeme budalu od mene? "

" Misliš na moje priče o Annamarie i ostalome? "

" Tako je, " rekao sam, " upravo na to. "

" Na ono da sam lažljivu kurvu utopio u rijeci? "

" Da, " rekao sam i odvratio pogled.

" Da, Redmonde, bojim se da su ti sumnje od početka bile opravdane. "

Napravio je stanku, uzdahnuo i pogledao kroz prozor.

" Sve su to bile laži, Redmonde. Nisam je utopio. "

Kad sam začuo te riječi, osjetio sam ogromno olakšanje. Toliko olakšanje da sam mu to morao priznati.

" Jako mi je drago to čuti, Nede, " rekao sam.

" Ma nemoj? " rekao je. " Onda bi sigurno htio čuti što sam joj zapravo učinio. "

" O čemu govoriš? "

Nije odgovorio. Oštrije sam upitao:

" O čemu to govoriš? Što hoćeš time reći? "

Odgurnuo me i stao na prag, coknuvši jezikom.

" Izbo sam je nožem, " rekao je. " Baš ko i onu drugu kurvu, Carlu Benson, takozvanu bostonsku ljepoticu. Redmonde, blijed si. Mislim da bi trebo nešto popit. Zašto se nas dvojica ne bismo lijepo vratili unutra? "

Dobro sam se sjećao imena Carle Benson. Samo mjesec dana ranije ispričao mi je kako je tijekom boravka u Bostonu nekoliko mjeseci, kako se izrazio, "hodao" s njom. To me toliko uznemirilo da sam po povratku u grad smjesta otišao u Nacionalnu knjižnicu i u arhivu potražio stare primjerke američkih novina. Osjetio sam silno olakšanje kad sam ustanovio da se imena nisu podudarala. Osim što me, kad sam naćeo tu temu, opet doćekao spreman.

" Da, samo što njezino ime uopće nije bilo Benson. Nije se zvala Carla Benson. Tu sam te prevario. "

Rekavši to nagnuo se prema meni, a oći su mu se suzile.

" Carla Mc Intyre, tako se zvala. Bože, ma vidi me kako sam zaboravan! "

Doslovno sam pobjegao iz kolibe. Mogu se zakleti da sam ga na povratku s planine cijelim putem ćuo kako se smije:

" Ned i Red! Zauvijek zajedno! Sve dok snijeg ne prekrije bijele vrhunće pakla! "

Znam da se nisam smio vratiti u knjižnicu - prvi put je bilo dovoljno mućno. Ali ćim sam se vratio u Dublin, otišao sam ravno u Nacionalnu knjižnicu u Ulici Kildare i ponovno zatražio amerićke novine iz arhiva. Cijelo vrijeme razmišljao sam kako je sve to skupa smiješno, ponavljajući u sebi ono što sam ćuo već najmanje stotinu puta. Istu onu pjesmu koju ste stalno mogli ćuti u gostionici, istu onu koju sam ćuo prvog dana kada sam stigao u grad:

* Strange - eng. ćudan, ujedno i Nedovo prezime

" Zaboga, ne obraćajte pažnju na Neda. Ne vjerujete valjda da stara budala govori istinu. "

Ne znam što bih dao da je to zaista bilo tako. Ali preda mnom je pisalo kako su se stvari zbile, crno na bijelo. Prenesen je iskaz policajca zaduženog za slučaj, koji je rekao da nikad u životu nije vidio takvo što.

" Jadnoj je ženi iščupana utroba. U pedeset godina službe nikada nisam vidio takvu okrutnost. "

Okrutnost kakva je počinjena nesretnoj Carli Mc Intyre.

Nakon toga, svi u redakciji *The Leinster Newsa* primijetili su kako sam postao vrlo razdražljiv. Njezino ime nije me napuštalo. Neprestano sam razmišljao o policajcu i onome što je rekao. Zatim bih ugledao ili *začuo* Neda. Vidio bih ga kako zabacuje glavu i govori: "O, Bože, Bože!"

" Mrzovoljan si kao medvjed, " govorili bi mi kolege, " daj se malo razvedri. "

Bilo mi je jasno da nemam izbora: na kraju ću se morati suočiti s njim. Zato sam u mislima počeo uvježbavati moguće scenarije. Ali on kao da je bio u stanju predvidjeti svaku moju misao, i to me duboko uznemiravalo. No vrlo dobro sam znao da više nema povratka.

Sjedio sam u njegovoj kuhinji i zamuckujući ponovio svoje optužbe. Osjećao sam se kao potpuna budala. Cijelo njegovo tijelo podrhtavalo je od smijeha.

" O, Bože, Bože, Redmonde, kakav si to užasan čovjek - odakle ti, pobogu, takve ideje? Misliš da bih bio u stanju učiniti takvo što? Ja, koji se u životu nisam makno iz doline, koji čak nisam bio te sreće da imam djevojku! U redu, jednom davno udvaro sam lutkici koja se, koliko se sjećam, zvala Annamarie Gordon. Možda sam se čak i malo zaljubio u nju. Ali što bi ona radila sa starim kopiletom ko što sam ja? Na kraju je, Redmonde moj, pokupila krpice i udala se za nekog liječnika. Čujem da živi negdje u Engleskoj. A lijepa je bila, tu nema spora... Nego, jebem mu sunce, kamo sam stavio onu bocu suze? "

Bila je to veličanstvena predstava, nema sumnje. Bez imalo truda motao me oko malog prsta. Mnogo puta od onog dana kad sam došao po Immy poželio sam, iako znam da se time ne bih trebao previše ponositi, barem *djelić* impresivne domišljatosti koju je posjedovao Ned Strange. Barem zericu njegove jezične vještine, barem trunku prepredenosti kojom je vješto izbjegavao svaku odgovornost.

Njegovo pristupačno, iskreno seljačko lice nije davalo naslutiti nikakve zamršene spletke ili skrivene namjere. Ali za njega su one bile normalne, baš poput jela ili disanja. U usporedbi s njim bio sam pravi patuljak, naivac. Nitko i ništa. Čak i pomisao na to bila je ponižavajuća.

Bio sam siguran da bi on postupio mnogo spretnije od mene onog užasnog dana u restoranu Deep Pan Pizza. Onoga dana kad sam učinio glupost i ondje se zaustavio. Mogu zamisliti s kakvom bi lakoćom on razriješio takvu zastrašujuće tešku situaciju, kako vješto bi se suočio sa svakim daljnjim izazovom. Susret s Piper Alphom za njega ne bi bio ni najmanji problem. Na licu mjesta, bez razmišljanja, izmislio bi neku uvjerljivu priču, neku ironičnu, smiješnu anegdodu koja bi u potpunosti opravdala njegovu nazočnost u restoranu. Za razliku od mojeg nesretnog zamuckivanja i besmislenog trabunjanja, Došao sam jer moram, Bilo mi je usput pa...

Grozno je kad počnete tako petljati, ali imao sam stvarno puno sreće jer mi je škotski naftaš požurio priopćiti, kao da među nama postoji neka posebna povezanost, da iste večeri putuje za Južnoafričku Republiku.

" Adio, Dominic, " odzvanjao je njegov pozdrav izdaleka.

Mislio sam da ću se onesvijestiti dok sam se vraćao prema escortu, svojem utočištu ljubavi, u kojem me čekala moja ljubljena, napokon usnula kći.

Nikada u životu nije mi manjkalo toliko prisutnosti duha kao tog dana dok smo se vozili autocestom na kojoj su moje vozačke sposobnosti izgledale gotovo jednako nedostatne

kao i komunikacijske. Ove druge bile su nešto poput parodije Nedovih. Dat ću vam jedan primjer: umjesto da ostanem miran i, kao što bi, bez sumnje, on učinio, s podrugljivim sjajem u očima bezbrižno započnem pripovijedati nekakvu vragolastu priču, upustio sam se u iscrpan opis svega što se dogodilo onoga dana u parku kad smo pronašli crvendaća, pri čemu su moje sentimentalne digresije još više zbunjivale jadnu Imogen. Ne mogu to drukčije opisati nego kao jednostavno *glupo*.

I moji pokreti, sada je to više nego očito, bili su potpuno neprikladni. Previše izražajni, previše uznemirujući. Gotovo operni, zaboga!

Razlika između Neda i mene očitovala se u tome što se on ponašao kao da mu je manipuliranje publikom *u krvi*. Nije ga bilo briga slušate li ga ili ne. Tako se, naravno, osigurao da ćete doista obratiti pozornost na ono što govori. Takav stav trebao sam i ja usvojiti.

Moja izvedba bila je to doista jedna. Sada to priznajem.

Osim toga, gotovo sam slupao auto. Dvapat. Oba puta Imogen je otvorila oči i zavrištala: "Tata! "

Redmond Hatch, lošija inačica Neda Strangea. Da smo kojim slučajem bili blizanci, ja bih bio onaj slabi i nesposobni. U sebi skovati odvažnu zavjeru? Kakva smiješna pomisao. Nikada neću biti Ned Strange.

Naprosto nisam tome dorastao.

Nisam u stanju zabaviti ni vlastitu kćer, razmišljao sam posramljeno.

Jednom davno uzeo bih je za ručicu i rekao joj da se nema čega bojati. Niti glupih "strašljivih stvari", niti bilo čega drugog. Lagano bih joj stisnuo ruku i utješio je kao svaki normalan otac. Umjesto da glupavo mašem rukama i pokušavam sažeti gotovo sve što smo ikada zajedno proživjeli u jednu jedinu, dosadnu i prilično nerazumljivu priču. Time sam samo još više pogoršao psihičko stanje djeteta, koje je ionako već bilo dovoljno napeto, a k tome sam nas oboje zamalo ubio. Netko je očito budno pazio na nas.

Mogao bih se zakleti da sam u jednom trenutku začuo: "Neću te iznevjeriti! "

Da sam barem nekako uspio ostati smiren. Pokazati makar i najmanju naznaku staloznosti. Pa to nije trebalo biti toliko teško, čak ni nekome toliko nesposobnome kao što je Redmond Hatch, ili Place, ili Tieman, ili Strange, ili kako god da sam se već prezivao. To doista nije trebalo biti tako teško. Čak ni Redmondu, seoskom rogonji.

Čak ni jadnom brđanskom kopiletu kakvo sam ja.

Početak prvog desetljeća u novom mileniju (2001)

Šesto poglavlje: Grimizne vrpce

George Bush sada je glavni u Bijeloj kući, a reklo bi se da je rat u Sjevernoj Irskoj konačno stvar prošlosti. Teško je u to vjerovati, znam, ali tako se dogodilo. Svijet se neprestano mijenja. To je oduvijek bila i ostala njegova bit. Promjena. Više no ikada ranije, život se mijenja začuđujućom brzinom i sve je dalje od onih "starih vremena u planini". Tolike su se promjene dogodile od prvog putovanja u snježnu šumu, od onog bolnog poslijepodne-va koje bi trebalo po bilo koju cijenu zaboraviti.

U ovom trenutku sve to ionako izgleda kao davna prošlost - nekoć epohalni događaji izgubili su svoju bit, postali su tek blijeda sjećanja. Holokaust u Ruandi još se jedva i spominje, a žrtve krvoprolića u Hrvatskoj izazivaju tek tmurno slijeganje ramenima.

I u mojem su se životu dogodile dramatične promjene - stvari koje ne biste očekivali od dosadnog, starog Redmonda Placea, čovjeka koji, izgleda, nije u stanju ni prevesti vlastito prezime.

No, moj život se doista promijenio i, vjerujte mi, nakon što sam došao na korak od emocionalne i financijske bijede, uistinu sam zahvalan na svemu što se dogodilo.

Za početak, više ne radim za novine, jer sam objeručke prigrabio prigodu koja mi se ukazala za skromni početak na televiziji. Bila je to nevjerojatna sreća. U usporedbi sa sumornim osamdesetima, prilike za uspjeh u Irskoj sada su izvrsne. Po završetku razgovora za posao rekli su mi da su me smjesta voljni primiti kao pripravnika na određeno vrijeme. Budući da su se borili protiv starosne diskriminacije, moja dob od šezdeset godina za njih nije predstavljala nikakav problem. Vrijeme je promjena u Irskoj, sjećam se da sam tada zadovoljno pomislio. Sreća mi se otada gotovo neprestano smiješila.

U to vrijeme, kao što sam već spomenuo, moje dužnosti na RTE-u nisu bile previše odgovorne, uglavnom su se svodile na istraživački posao za najgledanije emisije, ali bilo je to dovoljno za početak, a kasnije sam dogurao do mjesta urednika dokumentarnog i igranog filmskog programa.

Prethodne noći bio sam nazočan na godišnjoj dodjeli televizijskih nagrada u hotelu Burlington. Bio je to raskošan, u potankosti razrađen događaj, meka za bogati Dublin, koji nije propustio još jednu prigodu za pompozno prikazivanje u javnosti. Casey mi je rekla da se sjajno zabavila te da smatra kako je događaj "za dlaku" bolji od onog prošlogodišnjeg.

Casey je, ako to još niste pogodili, moja nova supruga i - iznimno lijepa žena.

Siguran sam da će mnogima biti teško to povjerovati. Da netko iza koga je već jedan propali brak i tko ni na koji način nije poseban ni markantan, može imati toliku sreću. Ne samo da sretno nekoga tako privlačnog i profinjenog kao što je prekrasna Casey Breslin već i da ostane s njim. Da budem iskren, katkad je i meni samome teško u to povjerovati. A što je još uzbudljivije, tvrdi da me voli. I što je još bolje - vjerujem joj. Zapravo, vjerujem joj svim srcem.

Osjećao sam to i jučer, po načinu na koji me držala za ruku i gledala me dok smo plesali. Mislim da nikada nisam bio sretniji. Vjerojatno je to zato što me ona poznaje kao vlastiti džep. Bolje no ijedna žena koju sam poznavao. No s druge strane, u životu ni nisam upoznao mnogo žena. Da budem iskren, jedina koju sam malo dublje poznavao bila je Catherine Courtney. I, naravno, Imogen. Ali nju se ne može nazvati ženom, barem u ono vrijeme to nije bila, mišica mala. Ali zapravo nisam uistinu poznavao Catherine. Mislio sam da je poznajem. Međutim, nakon što me ostavila zbog Maltežanina, bio sam prisiljen preispitati sve u što sam vjerovao.

"Nije te istinski voljela," prekorio sam se, "inače te ne bi ostavila zbog te zmije."

Što može i ne mora biti točno - ne znam. Sve što znam jest da mi je još uvijek draga. I zauvijek će biti. No, nisam to rekao Casey. Ne vidim u tome nikakvog smisla. Radi se o dvjema različitim vrstama ljubavi, svakoj osobitoj na svoj jedinstveni način.

Ne mogu vam ni izdaleka opisati koliko sam potišten bio svaki put kad bih u novinama vidio Catherininu sliku. Da i ne spominjem glavne večernje vijesti. A tek kad bi se pojavila fotografija s našeg vjenčanja i na njoj moj zamagljen lik pogleda uprtog u našu zajedničku, sretnu budućnost! Ta spodoba u majmunskom ruhu, naravno, nimalo ne nalikuje meni danas. To više i nije toliko važno, nakon što su pojedinosti istrage policiju dovele do Bournemoutha, gdje je sve završilo antiklimaksom mojeg pažljivo pripremljenog "samoubojstva". Ono je uskoro postalo tek još jedan "tragičan slučaj". Što je, na neki način, vrlo prikladan opis. Iako ne zbog onoga što su svi drugi mislili. Ja sam imao sasvim drukčiji uvid u tragediju.

Što se mojih bojazni tiče, znao sam da je vrlo malo vjerojatno da me netko prepozna. Jedini tko bi mogao nešto povezati bio je Piper Alpha. A on je već odavna u Južnoafričkoj Republici. Nitko drugi nije bio čak ni svjestan moje prisutnosti u Irskoj. A šezdesetčetverogodišnji Dominic Tiernan, sa svojim staromodnim košuljama i obojenom kosom svezanom u rep, ni izdaleka nije nalikovao Redmondu Hatchu.

Naposljetku se sve stišalo, i to je savršeno odgovaralo Imogen i meni.
"Prekrasna se tišina u snježnoj šumi skrasila, " rekao bi pjesnik.

* * *

I zato me, blago rečeno, užasnulo, kad sam otprilike godinu dana kasnije vidio Catherininu fotografiju u *Evening Herald*. Pokazalo se da članak nema izravne veze s Imogen. Radilo se o prometnoj nesreći u kojoj je teško stradao Catherinin partner Ivan. Naslov je glasio: *Nova bol za majku nestale djevojčice*.

Pozorno sam pročitao kako su se odvijali događaji (u članku je spomenuto da je Ivan prevežen u bolnicu St. Vincent, gdje je i preminuo). Čim sam pročitao vijest, osjetio sam nezadrživu, organsku potrebu da je vidim. Toliku da sam još jednom otišao u onu gostionicu u Rathfarnhamu.

Njezina kuća sada je izgledala sumorno, cijeli dan su se u njoj smjenjivali ljudi koji su došli odati poštovanje njezinom pokojnom partneru Ivanu Lennonu. U malom voćnjaku od samih jabukovih stabala mlitavo je visjela traktorska guma, dok je lišće pod njom šuštalalo i umiralo.

Na vratima se nalazio grimizni vijenac i, makar se to doimalo kao manjak poštovanja, nisam mogao otjerati misao na snježnu šumu.

Manjkom poštovanja u smislu da sam se ja prepuštao vlastitu zadovoljstvu, dok su preda mnoš ljudi osjećali istinsku bol i traumu. Ali te vrpce su oduvijek bile tako lijepe - osobito dok su lepršale u tmini među borovima za čije grančice sam ih privezao one noći kada smo stigli, rekavši joj da je moja majka nekad pjevala tu pjesmu. Mislim na *Scarlet Ribbons*. Jednostavno nisam mogao prestati razmišljati o njoj. Znam što će neki ljudi pomisliti. Da sam izmislio tu priču kako bih izmamio suosjećanje, možda čak i ljubav. A ljubav mi je toliko trebala da bih učinio sve da je dobijem.

Ali mogu misliti što god žele. Meni ne trebaju tako jadni trikovi. Ja znam što je ljubav. Ako želim ljubav, evo je sažete u sljedećim riječima: prekrasni dani koje smo proveli u Kilburnu.

Oprao sam Imyenu torbicu i donio joj je. Bio sam osupnut kad je neka mala beštija ispuzala ispod njenog rukava, ali me to nije razbjesnulo kao što bi to nekad moglo. Naprosto sam je pokupio i nježno položio na tlo. Zatim smo nas dvoje neko vrijeme sjedili skupa, a ja sam milovao njenu mekanu kosu nježno, kao nekada u Queen's Parku. Te noći pao je snijeg i sve je bilo toliko savršeno da nisam ni pomišljao na povratak kući. Idućeg jutra kad sam se vratio rekao sam Casey da sam cijele noći ostao na poslu.

" Pripazi na sebe, Dominie, inače ćeš se srušiti, " rekla je.

" Ha, ha, " nasmijao sam se i zagrlio suprugu.

Nakon Ivanove smrti Catherine je prodala kuću u Rathfarnhamu i preselila se, ali nisam saznao kamo. Jednog dana otišao sam tamo i nje naprosto više nije bilo. Neću se praviti da me to nije iznenadilo. Uz sav taj nadzor i lukave spletke to nisam uspio predvidjeti.

Vjerujem da ju je prodala za par novčića.

Znao sam sjediti u gostionici i prisjećati se onih davno prošlih dana kad su podrezivali ruže i Imogen se smijala Ivanovim šalama. Jednom ili dvaput nakon zatvaranja, iako znam da je to bilo glupo, popeo sam se preko dvorišnih vrata i sjeo u traktorsku gumu, razmišljajući o snjegoviću koji lebdi po zraku, na nebu osvjetljenom mjesecinom.

Osim biti s Casey, ništa mi nije draže no odvesti se do snježne šume. Pokušati objasniti Imogen vlastitu situaciju i nekako opravdati svoje sramotno ponašanje onog dana u automobilu... Jedno je sigurno: nikada više neću vikati na nju. Nikada to nisam ni namjeravao. Ali Ribena se prolila po cijelom sjedištu. Znam da sve to pripada prošlosti i da više ionako nije važno, ali više od ikoga još uvijek smatram odgovornim Pipera Alphu. I

danas se sjećam kako sam se uplašio kad sam ga vidio kako se približava pultu. Pljesnuo me po leđima i promatrao onim bolećivim, dodvoravajućim pogledom.

" Hej, Dominic! Vraćaš se u hostel? "

" Isuse! " sjećam se kako sam uzviknuo.

Nadvio se nada me, zabacivši torbu preko ramena. Vidjelo se da je vrlo zadovoljan sobom. Nije se ustručavao smjesta me izvijestiti i zašto.

" Vraćaš se u hostel? Pa neka ti je sa srećom. Jer ja se ne vraćam. Spakiro sam kufere i kupio kartu. Neš me tako skoro vidit. Ne znan zašto sam ikada došo u ovu zemlju. Kiša cijelo vrijeme. Odlazim u Južnoafričku Republiku, stari. Kaže mi prika da tamo za tjedan dana moš zaradit hiljadu funti. To nije nikakav problem u građevini. Tamo bi ti trebo otic, stari. Ako mene pitaš, nema tu kruva, treba dić sidro. "

Sve što sam još uspio razabrati bilo je Capetown i Jo'burg i onda opet Capetown i Jo'burg.

" Upravo tako, " sjećam se da sam razmišljao, " treba dić sidro, Piper Alpha. Imaš pravo. A sad mi odjebi s puta! "

Kasnije te večeri, dok smo Imogen i ja prelazili potok na putu prema borovom šumarku, težak miris mentola omamljivao me i izazivao mi mučninu. Sramotno je kako je tvornica obojila potok ružičasto svojim otrovnim otpadom - nikako ne mogu shvatiti kako to da "zeleni" već odavna nisu zasuli ciglama *Slatkiše Rohan*.

Nigdje ni žive duše. Široka, siva, hladna zgrada bila je tiha i prazna. Jedini zvuk koji se čuo bilo je žuborenje potoka. Odvratni, slatki miris širio se zrakom.

Prošao sam prstima kroz Imogeninu mekanu kosu. Jednom sam čitao o mrtvim ribama koje su pronašli u tom potoku, a s obzirom na debeli, ljepljivi sloj na površini vode ne mogu reći da me to osobito čudi. Osjetio sam želju da se proderem Nedu Strangeu ravno u lice:

" Dakle, ovo bi trebalo biti nešto užasno, zar ne? E pa, bojim se da se meni ne čini toliko strašnim! "

Probijajući se između stabala koja su me okruživala poput strogih, ali ne i nemilosrdnih čuvara, polako sam se spustio na koljena, dok je svjetlo pristizalo odozgo lomeći se o grančice, a ja sam podigao Immynu meku i mlitavu ruku i, kao u ono davno vrijeme, nježno je obavio oko svojeg vrata.

Često provodim sate u snježnoj šumi jedući pizzu ili dvostruki hamburger sa slaninom, ili pak samo pjevušeći nekoliko istih taktova *Scarlet Ribbons*, promatrajući sve te male vrpce kako lepršaju na povjetarcu.

U bezvremenskoj ljepoti našeg doma u snježnoj šumi.

Sredina prvog desetljeća u novom mileniju (2002)

Sedmo poglavlje:

Bračno blaženstvo

Već više od godinu dana Casey i ja živimo u Suttonu, u sjevernom dijelu grada. Stanujemo u prekrasnoj, novoj stambenoj zgradi ograđenoj zaštitnim zidom i pod nadzorom dvadeset četiri sata na dan, koja k tome ima i vrt na terasi i fontanu od lažnog mramora. Tko bi poželio ugodnije okruženje? A i susjedi su sjajni - gledaju svoja posla i vidamo ih jedino na

tromjesečnim sastancima zbog komunalnih usluga i raznih drugih pitanja vezanih za svakodnevno vođenje zgrade. Skupo nas je koštalo - preko dva milijuna eura - ali bilo je vrijedno svakog novčića. Uistinu jest. Stoga mi nije bilo žao napustiti svoj jednosobni stan u Ballsbridgeu. Ne znam čime sam zaslužio da me neprestano prati sreća. Zasigurno to nisam očekivao onog divljeg, vjetrovitog, tmurnog dana ispred crkve na Harold's Cross Roadu kad se sve činilo potpuno izgubljenim. Pretpostavljam da bi se moglo reći da sam se predao. I kao posljedica toga stigla je neizreciva sreća i neprekidni niz novih prilika. Ali prije svega *ljubav*. Ljubav moje voljene supruge Casey.

Znam da sam bio sretan i tijekom prvih pet godina s Catherine - kad sam, recimo, Imogen priuštiio kaput, ili je podigao na onaj blještavi, bučni vrtuljak, ali usprkos svemu, nikada se nisam osjećao voljenim. Ne na pravi način, ne onako kako bi to muškarac trebao. Teško mi je to sada priznati, ali istina je. Mislim da sam se dugo zavaravao. Sasvim sigurno do onog dana kad se moje tlapnje više nisu mogle održati. Onda kad sam je zatekao u krevetu s njezinim malteškim prijateljem. I kad mi nije preostalo ništa drugo nego da svoju pomalo zajapurenu i preplašenu suprugu odvedem u stranu i upitam: "Onda, Catherine, reci mi, je li bio dobar? "

Ne bi trebalo govoriti takve stvari. Posebno ne vlastitoj supruzi. A sasvim sigurno ih ni ne biste govorili - da se osjećate voljenim. I da ne živite s nekim tko je u više navrata pokazao da, duboko u duši, nema povjerenja u vas.

Siguran sam da se više nikada neću dovesti u takav položaj. A vjerujte mi, to je rijedak i ugodan osjećaj. Jer Casey i ja katkad čak ni ne vodimo ljubav. Samo ležimo u krevetu, razgovaramo i držimo se za ruke kao djeca. Ona me poznaje kako nitko nije. Poznavati nekoga, a *osobito* poznavati i prihvatiti njegove mane, *to* je bit je prave ljubavi. Ne morate voditi ljubav s nekim kako biste dokazali da ste zaljubljeni. Nakon napornog dana u uredu katkad mi i nije do toga. A recimo da mi Casey kaže: " Oprosti, ali viđam se s nekim tebi iza leđa. Osjećam tu neodoljivu privlačnost prema *zmijama*. Žao mi je, ali sigurna sam da ćeš me shvatiti. "

Ne, to se ne događa. Jer Casey Breslin tako ne razmišlja. Kada te zavoli, voli te zauvijek. Ona je jednostavno takva.

" Pa što onda, " kaže, " možemo voditi ljubav sutra navečer." A zatim me poljubi u obraz i ugasi svjetlo.

Postoji jedna riječ kojom bih opisao naš zajednički život. Jedna jedina riječ: *blaženstvo*. Upotrijebio bih baš tu riječ.

Nikada nisam mislio da dvoje ljudskih bića može doseći tu razinu sreće. Biti blizu *potpunoj* sreći koliko se može samo sanjati.

Dat ću vam jedan primjer: jedne večeri zatekao sam se kako naširoko i nadugačko razglabam o - možete li vjerovati? - Nedu Strangeu!

Ne mogu vas kriviti ako ste pomislili: o, ne, ne opet on!

Popio sam više no što sam trebao i počeo nesuvislo trabunjati. I što će Casey na to? Po glavi. Jedva sam povjerovao da me udara presavijenim časopisom *Hello!*

" Oh, ti i te tvoje priče! " pobunila se. " Možda bi se zbilja trebao vratiti u tu tvoju planinu! Daj to više skini s dnevnog reda! "

Kao što možete zamisliti, kad sam čuo što je rekla, mislim da je zaprepašten preblaga riječ za ono što sam osjećao. Ali, naravno, imala je pravo. Ned i planina pripadali su prošlosti i o njima nije trebalo raspravljati. Ionako se već godinama nije pojavio u mojim mislima.

Što je, razumije se, priča za sebe.

Čim sam se oslobodio unutarnjeg stresa s njim je, *vrlo zagonetno*, nestao i Ned. Nestalo je čak i ono povremeno šaptanje. Sada mi je bilo jasno da sam sve to umislio. Bilo me je sram i pomisliti da sam ga zapravo vidio. Da se kojim slučajem sada probudim i ugledam Neda Strangea, razmišljao sam, sasvim sigurno bih prasnuo u smijeh. Tatica mi više uopće nije bio važan. Izblijedio je i raspršio se u izmaglici prošlosti, zajedno sa svojim pričama o

tome kako su, tobože, "živjeli naši stari". Uvidio sam to zahvaljujući Casey. Razjasnila je to jednom za svagda izgovorivši jasno i glasno.

" Otišao je, " nasmijao sam se i ona me opet šaljivo lupnula časopisom. " Stara budala je otišla! Sretno ti bilo, Neddy! "

Bilo je nečega nepokolebljivo *konačnog* i neopozivog u toj rečenici, i to me uzбудilo. Ali Casey je zadala konačni udarac, a ne ja. Odložila je časopis ustranu, uzdahnula i nagnula se preko naslonjača ispršivši se prema meni i promatrajući me s negodovanjem.

" Nikako mi nije jasno kako si mu uopće dopustio da ovlada tobom. Nikada nisam shvatila zašto nosiš te glupe novinske izreske u novčaniku. Možda se osjećaš krivim jer si okrenuo leđa vlastitim korijenima, što ja znam. Ali reći ću ti samo jedno: zaboravi tog kurvinog sina. Izbriši ga iz sjećanja jednom zauvijek. Jasno, dragi? "

" Jasno, " rekao sam. " Ne moraš mi više ponavljati. Primljeno na znanje. "

" Dođi k meni, tigre. "

Zagrlio sam je i poljubio. U tom trenutku volio sam je više no ikad. Bila je tako odlučna i razborita. To me, naravno, nije nimalo čudilo. Casey je rođena u Albanyju, u američkoj državi New York, i nije imala dlake na jeziku.

" I ne spominji više to brđansko kopile, " rekla je, a ja sam prasnuo u smijeh i smijao se dok mi lice nije poplavilo.

" Još jednom, " moljakao sam je, " nazovi ga tako još jednom, molim te! "

Osjećao sam se tako moćnim da sam bio gotovo izvan sebe.

" Brđansko kopile! Brđanska kopile! " smijala se, i ja skupa s njom. Vino nam je prilično udarilo u glavu.

"Jebeno kopile! " ponovno sam prasnuo u smijeh, opijen načinom na koji je to izgovarala, snažnim, samopouzdanim, i nadasve urbanim američkim naglaskom.

Cijele noći vodili smo ljubav. Bilo je doista fantastično. Nešto posve drukčije, vjerujte mi.

Sramim se priznati, ali prije no što sam je sreo, znao sam vrlo malo o tim stvarima.

Catherine i ja - mogu to reći bez okolišanja - uvijek smo bili pomalo konzervativni. U seksu, hoću reći.

To je, dakle, bila još jedna od značajnih promjena u mojem životu, i to izuzetno ugodna. Biti toliko *povlašten* u tim godinama.

" Zar ti se još uvijek ne spava? " upitala me.

Nasmijao sam se, poljubio je u vrat i pritisnuo svojeg razgoropađenog pjetlića uz njenu stražnjicu, kao što smo znali reći u šali, oponašajući *Strangea*.

Još jednom sam se od srca nasmijao i ugasio svjetlo.

Bilo je doista predivno živjeti s tako snažnom ženom. Ako je netko bio kao prst i nokat, onda smo to bili ja i Casey Breslin, moja supruga. Jer, suprotno od onog što će većina pomisliti, dok smo Catherine i ja bili zajedno, ja sam bio dominantan partner.

A zatim su se stvari polako počele rasplitati. Nakon onog događaja s Maltežaninom. Nakon što sam vikao na Imogen zbog tempera. Katkad bih vikao i na Catherine dok bismo se svađali oko drugog djeteta. Priznajem i duboko žalim zbog toga. Jednom sam joj čak rekao:

" Hodaš po vrlo skliskom terenu, draga moja. "

Zaista sam je uplašio. Vidio sam joj to u očima. Nakon toga uvijek je izgledala kao na iglama. Vjerojatno zbog načina na koji sam to rekao.

Ali uvijek sam se trudio iskupiti se nekom sitnicom. Kada je Immy razmotala svoj dar, potpuno je izgubila glavu za lutkama Polly Pocket. Bilo je to i više nego dovoljno da se iskupim za svoj neumjereni ispad. U kućici oslikanoj pastelnim bojama bile su krasne male svjetiljke. A ispred nje mali sob kojeg smo prozvali Rudolph.

" Gle Rudolpha, " rekla je, " misli da je faca! "

Ostali sobovi stajali su uokolo, a Rudolph je sa snijegom prekrivene stijene u borovoj šumi dostojanstveno i oholo nadzirao svoje gotovo sablasno kraljevstvo.

Kad bi priča završila, Imogen se obožavala priviti uz mene. Smišljali smo priče u hodu. Snježna šuma bilo je najčarobnije mjesto koje je se moglo zamisliti - palača isklesana u ledu, okružena redovima uspravnih borova. I sve to prošarano srebrom i mjestimičnim naslagamainja. Tamo su djeca snijega svake noći prostirala krevete, bez ikoga drugog da se brine o njima.

Osobito je voljela onaj dio o crvendaću. Sva djeca upirala su prstom u njega, uzvikujući, dok ih je gledao sa svoje grane.

" Pogledajte, " uzviknuo je Snježni dječak, " jadni crvendać plače! "

Njezine prekrasne, male, molećive oči.

" Hoćemo li voljeti našeg crvendaća i zauvijek ga čuvati od zla? " preklinjala me.

" Hoćemo, " umirio sam je, " zauvijek. Bit će zauvijek siguran u svojem domu u snježnoj šumi. "

" Lijepo mi je tu, " rekla je, zadržavši od zadovoljstva, " lijepo mi je i željela bih tu ostati zauvijek. Hladno je, a nekako toplo. Čudno, zar ne? Prekrasno mi je, tatice. "

Obožavao sam da me zove tatice. Da barem nikad ništa nisam rekao Catherine. Da barem nikad nisam spominjao malog Owena. Da sam barem bio sretan s onim što smo imali. Da je barem nisam otjerao svojim nesigurnim ponašanjem. Da joj barem nisam toliko dosađivao s malim Owenom. Znam da je staromodno toliko biti opsjednut nastavkom svoje loze. Nešto slično mogli ste čuti jedino od onih u planini.

Da je barem nisam toliko volio i bio toliko sumnjičav. Da sam se barem bio u stanju promijeniti. Tada se možda nikad ne bi ni dogodile sve one svađe. I naša mala, sretna obitelj još uvijek bi živjela u Kilburnu.

Moram reći da smo se Casey i ja rijetko svađali, a i kad jesmo, to nikad nije bilo previše ozbiljno. Kad sam je upoznao, bilo je to kao da sam izvukao glavni zgoditak na lutriji. Za početak, bila je dobrih pet centimetara viša od mene, a duga, plava kosa padala joj je preko ramena. Bila je stvorena za velike stvari na RTE-u. Bacila je oko na posao glavnog urednika informativnog programa. Željela je taj posao i ja nisam nimalo dvojio da će ga kad-tad dobiti.

Neke ljude je iznenadilo što smo zajedno. Ne zato što su smatrali da nešto nije u redu sa mnom, već zato što je bilo općepoznato da je ona već godinama u vezi punoj uspona i padova s Martinom Ingramom, stranim dopisnikom koji je u kući imao gotovo legendaran status. Ništa manje poznat bio je i kao lomitelj ženskih srdaca. Možda zato nikad nije bilo ništa od njihove veze. Ne mogu to tvrditi sa sigurnošću. Kad sam je pokušao ispitati o tome, reagirala je na sebi nesvojstven način - razdražljivo i preosjetljivo.

" Je li Martin Ingram ženskar? " upitao sam je otvoreno.

" I šta s tim?! " rekla je otresito. " Neki muškarci jednostavno nikad ne odrastu, to je sve. "

Bio u pravu ili ne, to sam protumačio kao kompliment neizravno upućen meni. Ne može se svaki muškarac pohvaliti time da ga žena privlačna poput Casey Breslin odabere kraj svih ostalih. Jer duboko u duši zna da je mogla imati bilo koga.

Sjajna stvar u ljubavi - ako se radi o pravoj robi, a ne o jeftinoj imitaciji - jest da se sve o vama zna. Jednostavno se predate drugoj osobi s nadom da će vas voljeti. To mi je u početku bilo prilično teško, jer nisam bio ni s kim još od Catherine, ako se ne računaju prostitutke. Neko vrijeme, na samom početku naše veze, gnjavio sam Casey beskonačnim pitanjima.

Bile su to bedastoće poput: "Stvarno me voliš? Koliko? " i " Jesi li sigurna da ćeš me uvijek voljeti? "

Vjerojatno sam je dovodio do ludila.

Ali s vremenom, postupno, likujući u sebi, srastao sam s našom vezom i prihvatio sam da je iskreno mislila to što je rekla.

Neke stvari u braku najbolje je ostaviti neizrečenima. Teško mi je sada povjerovati da sam priznao Casey kako sam jedne noći pronašao srebrnasti staniol na podu dnevne sobe i osjetio nečiju prisutnost u spavaćoj sobi. Još teže mi je povjerovati da sam joj potanko

ispričao svoj san. Mislim da se jednostavno nisam mogao suzdržati, toliko je bio užasan. Bio je to najružniji san koji sam ikad usnuo. Ned je stajao preda mnom na svoj stari, dobro poznati način, ali ovaj put potpuno nag. Rastvorio je šaku, ali bila je prazna. Zatim je uzdahnuo i nježno, gotovo ljubazno, prozborio:

" U dućanu nije bilo čokolade, Redmonde. "

Kad sam ga ponovno pogledao, nosio je Immynu torbicu. Labavo mu je visjela preko ramena i on se poigravao s njom smijući se. Otvorio ju je i istresao nekoliko mrava.

" Zločesti! " rekao je Imogeninim glasom.

Nisam to trebao spominjati Casey. No činjenica je da jesam. Jer kad ste zaljubljeni, toj osobi želite sve reći. Osobito ako je tako lijepa i pametna. Čak sam joj pokazao onu fotografiju iz Sunday Independenta. Natpis *Slatkiši Rohan* već je pomalo izbljedio, ali mogao se razabrati potok kako vijuga kraj borika. Tek kad sam spomenuo kako je prošaptao da će se dogoditi nešto strašno, njezino ponašanje dramatično se promijenilo. Naglo se okrenula od mene i izgužvala novinski izrezak. Bila je blijeda kao zid.

" Ljudi se ne vraćaju iz mrtvih, " odbrusila mi je. " O čemu to, za ime Božje, govoriš? Mislila sam da smo to već riješili. Mislila sam da smo to ostavili iza sebe! "

Uzela je cigaretu iz torbice i pripalila je drhtavim prstima. Zatim je rekla:

" Slušaj, ne želim stvarati nikakve probleme među nama. "

Objasnio sam joj da se nema zbog čega brinuti. Zagledao sam se u nju i pomislio: "Bože, kako volim ovu ženu. "

" Slušaj, " nastavila je, " ne znam pod kakvim si pritiskom bio dok si živio u Portobellu. Ne znam što se događalo u Drumcondri. Znam samo da ne želim da to ikada više spominješ. "

Bila je uzrujana još nekoliko minuta. Ali drago mi je da mogu ustvrditi da je mi uskoro prišla, sjela mi u krilo i, s čašom u ruci, pogledala me ravno u oči. Uzvratio sam joj pogled. Oči su joj bile poput prekrasnih, sjajnih kestenova. U njenim rukama bio sam mek i podatan.

" Nisam te valjda uvrijedila rekavši što mislim? " upitala me ljupko se osmjehujući. " O tebi i tom - Nedu Strangeu? "

" Naravno da nisi, " odgovorio sam. " Koga je briga za njega? "

Nisam čekao do idućeg jutra. Donio sam odluku na licu mjesta. Čim je otišla u krevet, skupio sam sve što ima veze s Nedom Strangeom, sve bilježnice, vrpce i novinske izreske, odnio ih u vrt i spalio. Između ostalog i skicu za moju knjigu U VRIJEME DREVNOGA BOGA: MOJA SJEĆANJA S PLANINE, od autora Edmunda Strangea, 1980-1982., prema zabilješkama Redmonda Hacha. To sam najprije spalio. Posljednje što je progutala vatra bila je njegova novinska fotografija na dan kada je osuđen, na kojoj je prikazan kako ispred sudnice pokušava izmaći bijesu gomile, a preko lica, poput pečata, otisnuta mu je riječ ZLO.

Osjećaj olakšanja nakon što sam uništio sav taj materijal bio je ogroman. Još od vjenčanja nisam tako neukrotivo, tako neobuzdano optimistički gledao na svijet. Taj optimizam činio je čuda i za našu vezu. Casey i ja nikad se nismo tako dobro slagali. Ona je, kao i ja, sve više napredovala u karijeri. Najbolje od svega bilo je što nismo dopustili da to među nas unese razdor. Sve probleme presjekli smo u korijenu. Jer smo znali da ljubav pobjeđuje sve. Nema toga što ljudi ne mogu prebroditi. Casey Breslin probudila je ono najbolje u meni. Zamolila me da to učinim za nju i ja sam joj, kao odan suprug, udovoljio. Rečeno-učinjeno, nema problema. *Au revoir*. Sretno ti bilo, Nede, i laku noć. Tebi i tvojoj subraći u brđanskom rajju.

A Casey i ja bili smo klasičan primjer ljudi koji udružuju svoje snage i zajednički streme prema gotovo savršenom cilju.

Razumije se, nisu nam uvijek cvale ruže, ali to se u braku gotovo nikada ni ne događa. Naše svađe bile su predvidljive, ali gotovo svima koji rade na televiziji i općenito u svijetu zabave to se povremeno događa. Osobito onima koji su predodređeni za uspjeh. Mi

smo to, bez sumnje, oboje bili; i ja, Dominic Tiernan, nekoć glup kao noć, sada sam svakog dana naučio nešto novo od Casey.

Znao sam se diviti lakoći s kojom bi uspijevala obrlatiti sve u uredu. Svi na RTE-u jednostavno su bili ludi za njom. Da ironija bude veća, oko šest mjeseci nakon što sam se riješio svega onog smeća o takozvanoj kulturnoj baštini, generalni direktor pozvao me u svoj ured i upitao bi li me zanimalo producirati i režirati televizijski dokumentarni film o - nisam mogao vjerovati svojim ušima - običajima i povijesti planine Slievenageeha!

" Koliko sam shvatio, tamo ste rođeni, " rekao je.

" Tako je, " odgovorio sam drhtavim glasom a vratom su mi prostrujali žmarci.

Predložio je da naslov dokumentarnog filma bude OVO SU MOJE PLANINE, što sam pozdravio kao izvrsnu ideju, predloživši da koristimo glazbu Briana Colla, koji je dugo vremena bio jedan od Nedovih najdražih pjevača.

" Izvrsna ideja, " rekao je s osmijehom, a zatim ustao i uljudno dodao kako je očito da je izabrao pravog čovjeka za posao.

" Jer očigledno imate country glazbu u malome prstu! "

2006.

Osmo poglavlje: Nemoj nikad

Danas si često predbacujem zbog svoje nespretnosti i netaktičnosti prilikom objavljivanja odluke da napustim RTE. Ali zapravo se to teško moglo izvesti na bilo koji drugi način. Jer, naposljetku, nije Casey ostavila *mene*. Bez obzira na to što je učinila, bez obzira na niskost njezina postupka - a vjerujte mi, doista je bio nizak - Redmond Hatch je taj koji je otišao.

Redmond Hatch je u kolovozu 2003. nenadano i naprasno raskinuo brak. Ili pukao, kako su to nazvali u kantini na RTE-u. Nisam to komentirao. Samo sam želio otići. Otići zauvijek. Tako sam se u to vrijeme osjećao. A nema smisla osvrutati se i pokušavati preispisati povijest.

Žena poput Casey Breslin izvući će se lažima iz svake neprilike, kao što je osmijehom razoružala suca i porotu. Zнала je tim posebnim načinom zagladiti kosu. Ili vas pogledati kestenjastim očima. Povjerovali biste u sve što bi Casey željela da povjerujete. Vrlo prepredena dama. Sve što mogu reći jest - *ova* joj je budala bila laka meta.

Trebao sam to shvatiti one noći kad sam je, nakon nekoliko pića, zamolio da odjene plavu haljinu koju sam joj tog dana kupio u gradu. Bila je to uistinu prekrasna haljina, a i znao sam da će joj uz to sjajno pristajati ukosnica boje različka. Ali profinjena milostiva nije htjela ni čuti za to.

" Neću nositi tu krpu, " rekla je otresito i ja sam se trebao pretvarati da je to šala, iako to ni u kom slučaju nije bila. Nakon što sam je slučajno vidio u jednom izlogu, tjedan dana nisam prestajao razmišljati o toj haljini.

" Jesi li normalan? " nastavila je nerazumno. " Ta haljina je iz devetnaestog stoljeća!"

Otišla je prijateljici i nije se ni javila. Niti sutradan. Dok sam čekao da zazvoni telefon, jedino o čemu sam razmišljao bilo je: " Nešto užasno će se dogoditi. "

Vratila se navečer, ali kad sam je zagrlio da vodimo ljubav odmaknula se i rekla je da je umorna.

Mogao sam si priuštiti da napustim RTE isključivo zato što je u to vrijeme Ministarstvo prometa donijelo novi zakon o taksi-uslugama. Prije toga bi me registracija vozila koštala gotovo šezdeset tisuća, a sada sam se je mogao dokopati za nešto manje od sedam. Neću reći da mi je to spasilo život - nije baš da sam jedva krpao kraj s krajem - ali mi ga je u svakom slučaju značajno olakšalo.

Nisam mogao vjerovati da je Casey sva nasmiješena onoga dana kad smo se zauvijek rastajali. Kao da se među nama ništa nije dogodilo, osim neke beznačajne svađe.

"Bok, dušo!" rekla je mašući. "Vidimo se! *Ciao!*"

Nakon toga prepustio sam se gorčini i neumjereno se opijao. Počeo bih piti ujutro i nastavio tijekom čitavog dana. Baš kao nekada, zurio bih kroz prozor Temple Bara, okružen bučnim bolničarkama i razuzdanim studentima, zastrašen vladavinom hedonizma i bahate mladeži. Bio sam siguran da ću ponovno završiti u hostelu, a nekako u isto vrijeme ponovno sam počeo čeznuti za Catherine Courtney - jedinom ženom za Redmonda Hacha.

Prestrašio me taj zaključak, ne mogu to opovrgnuti. No s vremenom sam se navikao i počeo ga prihvaćati. Znao sam da ćemo se, prije ili kasnije, opet sresti. Bilo nam je suđeno, naša dva života išla su tokovima koji su se neizbježno morali susresti. Čak i ako sam sumnjao u to, Ronan Collins, voditelj radijske emisije koja je išla za vrijeme prometne špice, jednu je pjesmu posvetio djevojci iz Corka. Što samo po sebi, razumije se, ne bi značilo ništa, da se nije radilo o jednoj posebnoj pjesmi. Iznenada me posve obuzela toplina. Ronan je mogao odabrati bilo koju pjesmu. Ali nije. Odabrao je baš *tu*. Pjesmu koju već godinama nisam čuo na radiju.

To je promijenilo sve.

Sada sam bio *siguran* da ćemo se sresti. I to me uvjerenje održavalo na životu. Promijenilo me, postao sam mnogo mirniji i opušteniji.

Bilo je lijepo razmišljati o Imogen dok sam se tako vozikao uokolo, o Imogen koju ću vidjeti kasnije te večeri. Neki muškarac sa šeširom i grimiznom vlasuljom na glavi, koji se očito spremao na neku raskalašenu zabavu, mahnuo mi je iz svoje rikše i veselo uskliknuo prije no što je uronio u živopisnu gomilu, blistajući poput djeteta dok je pridržavao šešir, kao da upravo prolazi kroz sama vrata raja.

Danas je doista lijepo raditi u Dublinu. Osobito meni, koji radim za tvrtku Aungier Cabs u Ulici Aungier. U dispečerskom centru dežura nas osmorica i svi mi, općenito govoreći, jako dobro radimo svoj posao. Mislim da je to zbog toga što smo svi oženjeni. Katkad morate voziti balavca koji vam blebeće o noćnim klubovima i hvali se s koliko je žena bio. Ali mi takvima nikada ne poklanjamo pozornost, samo se nasmijemo i nastavimo voziti, jer to je jedino što možete učiniti ako imate zdravog razuma. Mladi su vruće krvi, i to se nikad neće promijeniti. Možete ih jedino dobro nalupati po stražnjici. Mi to jako dobro znamo. Mi taksisti prošli smo sito i rešet, i svjesni smo da vrijeme liječi sve. I što si više vremena date, to bolje za vas. Tek sada to počinjem shvaćati. Morate ostati opušteni i izbjegavati nepotrebnu brigu i tjeskobu. To je doista jako važno. Tek odnedavna mogu doista reći da sam, u emotivnom smislu, dosegao neki mir. Mogu slobodno reći da sam "zadovoljan", ili barem vrlo blizu raspoloženja koje bi se tako moglo opisati. Smatram da čovjek doista upozna sebe tek kad dođe u pedesete. Drugim riječima, tek kad skupi dovoljno iskustva. A mislim da meni, koji sam na pragu šezdeset i pete, iskustva ne manjka.

Sjajna stvar u mojem poslu je da ste, u biti, sam svoj šef. Razumije se da odgovarate tvrtki, ali, sve u svemu, možete činiti što god vas je volja. Ako ne želite pokupiti neku mušteriju, to je vaša stvar. Nitko vas na to ne može natjerati.

Jednom sam se probudio usred noći i osjetio nečiju prisutnost u sobi. Srce mi je počelo lupati dok mi se u glavi pojavila misao: "Ovdje je. Osjećam ga!"

Znam da je to glupo, iracionalno, ili, kako god već to hoćete nazvati. No nisam se mogao otresti tog osjećaja. Čak sam osjetio i blagi miris vlage.

"Nešto je ovdje! Nema sumnje - osjećam to!" razmišljao sam. Ali nije bilo nikoga.

A sljedećeg jutra osjećao sam se mnogo bolje.

Deveto poglavlje: Ponovno zajedno

Na dan 23. rujna 2004., točno u tri sata poslijepodne, dok sam izlazio iz hotela *Royal Dublin*, nakon što sam upravo pomogao jednoj starijoj Amerikanki oko njezine prtljage, dogodio mi se vjerojatno najljepši događaj u životu od rođenja moje kćeri. S jedne strane bilo je to posve neočekivano, ali ujedno, na neki čudan način, i nije. Nekoliko sekundi ranije iskusio sam nešto poput slutnje. Bio je to toliko stvaran osjećaj da se gotovo mogao *opipati* u zraku. Jedva sam uspijevao disati i moje tijelo kao da je obavila neka ljuska. Catherine je stajala na taksi-postaji na drugoj strani ulice, natovarena s dvije teške vrećice s kojima se upravo vraćala iz kupnje. Izgledala je vrlo umorno, gotovo potpuno iscrpljeno. Moja mušterija zvala se Karen Venner, i sad mi je jasno koliko je morala biti zaprepaštena mojim ispadom neoprostive neuljudnosti, kojim sam joj se vjerojatno zauvijek urezao u pamćenje.

Dobro, sjećam se da sam rekao, "a sad mi molim vas dajte moj novac i idite!," doslovno bacivši njene torbe na tlo pred vrata hotela *Royal Dublin*. Nisam se prestajao tresti dok sam razmišljao o Catherine i koliko *blizu* smo bili jedno drugome.

Siguran sam da vam ne trebam ni spominjati da je moje srce počelo vapiti za njom.

Znam da će neki ljudi reći da lažem, da govorim stvari koje vrlo nalikuju onome što bi kazao i Ned Strange. Također će reći da moje srce posjeduje samo dvije klijetke i da ako je jedna od njih topla, druga to zasigurno nije. Ali ne lažem.

Naravno da ne lažem.

"Catherine," uzdahnuo sam, "moja draga Catherine."

Danas je čaroban dan, ovo su uistinu čarobni dani, razmišljao sam, a zatim okrenuo automobil, ostavio iza sebe Karen Venner, blijeđu poput zida i zaustavio se točno kraj Catherine, navukavši kapu preko očiju.

Svakog Božića taksisti bi tradicionalno organizirali zabavu za djecu iz doma Sv. Jude, škole na sjeveru grada za koju često vozimo. Svatko od nas uvijek bi donio neki poklon, pa sam i ja otišao u grad kupiti svoj. Bio je prekrasan dan, jedan od onih kakve najviše volim, svjež i vedar, a ljudi su hodali sa šalovima i u kaputima s krznenim ovratnicima zakopčanim do vrata. Svi su bili prilično sigurni da će Božić ove godine biti bijel, a najveći trgovački lanci željeli su ga spremno dočekati poznatom melodijom Irvinga Berlina koja je treštala s vrata njihovih prodavaonica.

Nikad neću zaboraviti onaj Božić u Sohau, ne samo zbog vrtuljka ukrašenog Božićnim svjetlima, s kojeg je slučajno također dopirao Bijeli Božić, već i zbog nekog toplog ozračja koje je vladalo u Sohau.

Ljudi često govore da su Englezi hladni, ali u raznim društvenim prigodama u kojima sam ih susretao stekao sam o njima upravo suprotan dojam - sramežljivi su na nekakav dražestan način, no uvijek spremni na pjesmu ili sudjelovanje u društvenim igrama. U svakoj gostionici kraj koje smo prošli bilo je takvih.

"Svi se vesele, zar ne, tatice?" upitala je mala Imogen zadržavajući. Bio je to drhtaj neobuzdanog zadovoljstva.

Sjećam se da smo se dogovorili s Catherine da se nađemo u Francuskoj kući u Ulici Dean i kad smo Immy i ja stigli, bili smo oduševljeni što je ona već tamo. Izgledala je prekrasno, obavijena šalom na kojem su se još uvijek nalazile sitne snježne pahuljice, dok joj je kraj nogu ležala hrpa poklona. Čim me ugledala, prišla mi je i poljubila me. A zatim, zamislite tko je ušao - skupina veselih, zajapurenih koledara!

Bio je to prvi Božić koji je nešto značio Imogen. Prije toga joj baš nije bilo previše jasno o čemu se tu radi. Ali sada jest. Cijelo vrijeme je samo ponavljala: Božić, Božić, Božić.

" Moja prijateljica Emma dobit će na poklon Mog malog ponija, " rekla mi je bar sto puta.

Čim sam ugrabio prvu prigodu, otišao sam ravno u Hamley's i kupio jednog od njih da ga stavimo u vreću Djeda Božićnjaka. Pinkie Pie bila je sva u kričavim bojama, s velikom, razbarušenom grivom obojenom u najsajjniju nijansu ružičaste boje. Čak je imala i glupave, plahe oči sa smiješno dugim crnim trepavicama. Svi klinci poludjeli su za tim ponijima. Sakrio sam je na sigurno ispod stubišta. Te noći usnuo sam užasno glup san: živahna pjesmica iz serije svirala je u podlozi dok smo Immy i ja jahali nebom, preletjevši pokraj Letećih medvjedića, a zatim i kraj sunca.

" Pogledaj, Pinkie Pie! To su tvoji prijatelji Leteći medvjedići! " uzviknula je Immy držeći se za razbarušenu grivu Mog malog ponija.

Nisam znao što bih kupio za tombolu u domu za nezbrinutu djecu Sv. Jude, ali čim mi je na um pala Pinkie Pie, pomislio sam: zašto ne? Odlučio sam kupiti dvije: jednu za Immy i jednu za tombolu.

" I, kako smo danas? " veselo me upitala prodavačica dok je zamatala božićne poklone. " Veselimo se blagdanima? "

" Itekako, " odgovorio sam sa smiješkom, " a vi? "

" O, da, svakako, gospodine. Kažu da će ove godine pasti snijeg za Božić. "

" Čini se da hoće, " rekao sam i s užitkom duboko udahnuo kroz nos.

Na izlasku sam se gotovo sudario sa skupinom bučnih Islandana natovarenih kutijama i paketima. Svi smo se ispričali u isto vrijeme prije no što nas je ponovno progutao metež.

I to čaroban metež.

* * *

Dublin se jako promijenio, razmišljao sam, čak i više no u doba ubrzanog napretka u ranim devedesetima, dok je Temple Bar bio tek hrpa praznih skladišta koja su nastanjivali pijani propalice i iscrpljeni, siromašni glumci. Blještav čelični stup, koji je zamijenio već odavna uništen spomenik admiralu Nelsonu, kao da je utjelovljivao novo doba - bio je gladak, bezličan, ali pun pionirskog i odvažnog duha. Dani zurenja u pod i kartonskih kovčega kao da nikada nisu ni postojali. Ili ako jesu, onda je to bilo u nekoj slabo poznatoj istočnoeuropskoj zemlji, čije smo pogrbljene useljenike danas gledali svisoka. Zračna luka bila je toliko krcata da se povremeno činilo čudom da uopće funkcioniра. Nešto posve različito od onih dana kad smo Catherine i ja prolazili kroz pristupna vrata B21 s rijetkim grupicama zbunjenih ljudi koji su, baš poput svojih prethodnika, pokunjeno i izgubljeno lutali hodnikom. Sada su to bila samo sjećanja, bahato bačena na smetlište povijesti.

Pobjednički duh u gradu bio je opipljiv, taj osjećaj da se obnavlja za nova osvajanja budućnosti. Bilo je tako dobro živjeti u glavnom gradu, osobito na Božić.

Kad sam se vratio u Ulicu Aungier, što sam ugledao, s krajnjim zaprepaštenjem? Jedan od vozača, jebem mu sunce, nehajno je listao moju knjigu *U divljini*, kao da mu pripada. Taj primjer dovoljno oslikava koliko su se stvari promijenile, ali ne u Dublinu, već u mojoj psihi. Nekoć se iz te situacije moglo izroditi - što je zapravo vrlo vjerojatno - nešto krajnje neugodno.

Ali ne više. Naročito ne na Božić, zaboga.

Nema veze, umirio sam ga. Znao sam da mora postojati neko razumno objašnjenje. Ispalo je da doista postoji. Jadni čovjek, za Boga miloga, toliko se ispričavao da mi je bilo neugodno. Sasvim opravdano, jer što sam učinio? Bio sam toliko glup da napišem posvetu. I kao da to nije bilo dovoljno, još sam se potpisao pravim imenom.

" *Voli te tata XX Redmond.* "

Bilo je to trenutak napetosti.

" Ništa strašno, " rekao sam, zakopčavajući svoju veliku torbu. Postao sam svjestan da me promatra poput jastreba.

" Eto! " rekao sam veselo, prebacivši torbu preko ramena.

" Žao mi je zbog nesporazuma, " osmjehnuo se, " nikad ne bili namjerno dirao tuđu imovinu.

" Ma naravno da ne biste! " odgovorio sam vedro. " Nismo li svi ovdje prijatelji? " rekao sam i dugačkim korakom uputio se prema vratima, trljajući o dlan ključeve automobila.

Dom za nezbrinutu djecu Sv. Jude nije bio daleko, ali sam svejedno cijelim putem bio nemiran i zabrinut.

" *Jebi ga!*, " razmišljao sam, kako sam mogao biti tako glup?

Nekako sam se uspio smiriti uvjeravajući se da je vjerojatnost da se nešto iz toga izrodi vrlo malena.

" Koliko Redmonda ima u Irskoj? "

Neprestano sam to ponavljao. Ali srce mi i dalje nije bilo na mjestu.

Htio sam ostati do kraja svečanosti dodjele nagrada, ali mali, sakati dječak bio je više no što sam mogao podnijeti. Sve je išlo dobro, dok ga nisu podigli na podij.

" Ah, srce malo, " rekla je žena kraj mene dok su mu uručivali nagradu.

Dobio je Pinkie Pie u prozirnoj kutiji. Promucao sam nekakvu ispriku, izašao na stražnji izlaz i povraćao u kutu šljunčanog dvorišta.

Popio sam dvostruku votku u baru kraj škole, sjeo u automobil i odvezao se ravno u snježnu šumu. Puno mi pomaže tako sjediti, misleći kako je moje zlato tu bilo kraj mene. Tiho pjevušim *Scarlet Ribbons* i suze mi vlaže obraze.

Nakon incidenta u domu Sv. Jude počela me progoniti još užasnija mora. Čak i sada zadržim kad pomislim na nju. Catherine je odjevena u poderanu, izazovnu spavaćicu. Izrazito je našminkana, kao nikada dok sam je poznavao. Ležim ispod nje, ona se naginje da me poljubi, osjećam njezin vruć dah, a anđeoski zbor u daljini pjeva *Nemoj nikad*, prekrasno ali još više jezivo i kad je ponovno pogledam to nije Catherine već Ned. Nije Catherine već Ned Strange, koji se ljulja naprijed-natrag. Ljulja se naprijed-natrag i tiho mi šapće u uho:

" I ne zaboravi, kao što sam ti rekao - kad se dogodi, *znat ćeš!* "

Za potrebe dokumentarnog filma u nekoliko navrata ponovno sam posjetio dolinu i neki od tih najranijih odlazaka ostali su mi u najljepšem sjećanju. Mislim da mi je nakon drugog putovanja Casey priopćila radosnu vijest. Naime, kasnila joj je mjesečnica. Bio sam totalno zatečen. Ali u isto vrijeme i potpuno ushićen. Bio sam pun zahvalnosti, sav sam sjao od sreće.

" Nemoguće. To se ne događa meni, " rekao sam.

" Itekako se događa, ljubavi, " odgovorila je moja supruga. " Dominic Tiernan postat će otac. "

" Kako će se zvati ako bude dječak? " Slegnula je ramenima.

" Ne znam, " odgovorila je pomalo rastreseno.

" Zvat će se Owen! " uzviknuo sam oduševljeno.

" Mali Owen, " osmjehnula se toplo i umirujuće.

Bila je dobra prema meni tih dana. Katkad čak poput majke. Što je ironično, s obzirom na to da je bila tako lijepa i poželjna. Ujutro me uvijek čekala čista odjeća, čak bi mi spremila i laptop u torbu, znajući da ću sigurno nešto zaboraviti, ako me ostavi da sam spremam stvari. Bili smo poput dvoje adolescenata kad me dovezla do željezničke postaje Heuston i otprativši me sve do vlaka ostala sa mnom sve dok zviždaljka nije objavila polazak.

Kad se sad sjetim toga, pretpostavljam da sam to trebao ranije uvidjeti. Trebalo mi je biti jasno da se previše trudi. Ali da mi je netko u to vrijeme samo natuknuo išta slično, tvrdoglavo bih mu odbio povjerovati.

Tog dana, kad je Catherine kriknula sa stražnjeg sjedišta dok sam skretao na Trg Parnell, toliko sam se stresao da sam doslovno izgubio moć govora. Trajalo je bar deset minuta. Naprosto nisam očekivao da bi me mogla prepoznati. Barem ne tako brzo. Ne s bradom i bejzbolskom kapom. To me uistinu izbacilo iz takta. Nitko ne voli dići ruku na vlastitu suprugu, pa makar bio i rastavljen od nje. Na ženu koju voli, na majku svojeg djeteta. Bez obzira na sve moguće nesporazume.

" Isuse, Catherine, zbilja mi je žao, " rekao sam.

Ali njezin napadaj panike sve je poremetio. Zašto sam to učinio?, upitao sam se. Ne možete ni zamisliti koliko bijedno sam se osjećao. Pala je preko svojih namirnica i klonula na sjedištu.

" Sve će biti u redu draga, " rekao sam. " Bit ćemo opet skupa, ti, ja, mali Owen i Immy. I svi naši problemi bit će riješeni. "

Slušajući njezino teško i isprva pomalo nepravilno disanje koje se kasnije postupno smirilo, počeo sam razgovarati s njom i nakon toga osjećao sam se bolje. Dok sam polako dolazio k sebi, čvrsto sam odlučio smiriti se i ne ponoviti istu grešku. Onu koju sam počinio s Imogen.

Stoga sam nastavio održavati ugodan, neobavezan, opuštajući razgovor kako bih je umirio. Usred priče sam krajičkom oka uhvatio svoj odraz u retrovizoru i po prvi put mi je sinulo kako me se s ovom bejzbolskom kapom vrlo lako moglo zamijeniti za Neda Strangea. Boja za kosu na nekim mjestima mi je izbljedjela, što pokazuje koliko sam se znojio, i ispod nje već su se nazirale moje bakrenaste kovrče. Izgledam poput njegova blizanca!, pomislio sam.

Na trenutak sam se uznemirio sjetivši se kakav bi to učinak moglo izazvati na moje mušterije. Ali nakon kraćeg razmišljanja zaključio sam da je većina ljudi vjerojatno već odavno zaboravila staru budalu. Pervertiti poput njega danas su svakodnevno na vijestima. Ned Strange bio je tek ostatak prošlosti, izbljedjela uspomena na jednu zemlju koje više nije bilo, sada kad je napokon zavladao moderan način života. Nije bilo ama baš nikakvog razloga za brigu.

Deseto poglavlje: Priča o malome Redu

Kad god je Casey izbivala iz kuće, kupio bih bocu vina, sjeo u staklenik i razmišljao o svemu i svačemu. O tome kako smo daleko dogurali i kako sam naposljetku ipak uspio, usprkos svim nedaćama. A njih nikad nije malo, osobito ako se nekim slučajem rodite u mjestu kao što je Slievenageeha.

" Kolijevka kopiladi, " nasmijao sam se pijuckajući vino, " postojbina primitivaca! "

Požurio sam to reći Casey čim se vratila kući.

" Kolijevka kopiladi! " smijala se otpivši gutljaj iz moje čaše. " Najbolja stvar koju si učinio bila je to što si otišao odatle. Dobro si učinio što si napustio i njih i njihovu zlobu i besmisleni nepovjerenost prema cijelom tom velikom svijetu koji počinje tamo gdje završava njihova planina - drugim riječima, dragi, prema civiliziranom svijetu. U kojem očevi i braća ne ševe svoje sestre, a majke ne iskrvare jer su ih životinje od njihovih muževa isprebijale na mrtvo ime! "

* * *

" Kolijevka kopiladi! " zahihotao bih svaki put kad bi to rekla. Iako me, duboko u duši, zaboljelo. Jer, naposljetku, ipak je to bio moj dom. I, sviđalo se to meni ili ne, ipak sam tamo odrastao. Nekada davno bio sam dječak, zar ne, kojeg nitko nije pitao gdje se želi roditi. Da, bio sam dječak, imao sam oca i majku, iako nisam s njima dugo živio. Što sam više o tome razmišljao, to mi se ružnijim sve to činilo. Poput tužne priče koja vam tjera suze na oči.

Bilo mi je drago što Casey nije sa mnom i ne može vidjeti kako izgledam nakon tri ispijene boce vina i, vjerovali ili ne, cijelog jednog paketića potrošenih papirnatih maramica, jer to je prizor kojem, siguran sam, moja supruga ne bi željela svjedočiti.

No posve sam se smirio do trenutka kad je napokon stigla kući. Naprosto sam sve izbacio iz sebe. Nikad ne biste pogodili da je ono o čemu sam tako dugo i naporno razmišljao bila priča o malom Redu, tužna i srcegradateljna priča iz planinske visoravni kojoj je i Bog rekao laku noć.

Evo kako glasi. Mali Red živio je na planinskoj visoravni. Živio je ondje s majkom i ocem. Ali jednog dana odlučeno je da više neće s njima živjeti. Dječak je sjedio u kolibi grijući ruke uz vatru, kad se na tlu ispred njega iznenada pojavila velika sjena. Dječak se iznenadio, jer uopće nije očekivao takvo što. Sjena je pripadala svećeniku. Tih davnih dana bio je običaj da svećenici nose šešire. One velike, sa širokim obodom. Svećenik je nosio takav šešir i veliki, kožni misal. Kopča na njemu bila je zlatna. Na trenutak je zastao, a zatim rekao:

" Mali Rede. "

Svi su ga tako zvali. Iako je sjedio kraj vatre i bilo mu je toplo, još nije svukao svoj novi ogrtač. Ogrtač koji mu je majka kupila u gradu, kod Burtonovih. Svećenik mu je opipao ovratnik i blago ga upitao:

" Je li ti majka to kupila u gradu, kod Burtonovih? "

Mali Red odgovorio je potvrdno. Doista ga je kupila u gradu. Svećenik je na trenutak odvratio pogled, a zatim prozborio:

" Ah. "

Pa ponovno navukao svoj veliki, svećenički šešir. Malom Redu činilo se da je svećenik vrlo umoran. Promatrao ga je kako trlja lice mekim, dobro uščuvanim rukama. Vjerojatno je bio umoran od vijesti kakve je redovito morao priopćavati. Stvar je bila u tome da dječakova majka, gospoda Hatch, nikad više neće kupovati kod Burtonovih u gradu, niti će imati posla s Burtonovima bilo gdje drugdje, jer je upravo preminula u kapelici, dok se molila.

" Molila se uz oltar, " zajecao je svećenik, " našli smo je kako nauznak leži pred Isusovim nogama. Vjeruj mi da je sretna tamo gdje se sad nalazi, sinko. "

Bila je to priča o smrti mame Hatch. Ili, kako bi to Ned rekao:

" Tvoja verzija priče, Redmonde. "

* * *

Ta priča još mi uvijek nije silazila s uma kad smo se sljedećeg dana otputili u dolinu da počnemo snimanje filma. Stigli smo u hotel Slievenageehu oko šest sati i ja sam otišao rano u krevet, jer je vožnja bila duga i naporna i jer sam sutradan trebao ustati u šest. Prvo što sam primijetio kad sam se probudio oko jedan poslije ponoći bio je širom otvoren prozor. Bio sam apsolutno siguran da sam ga zatvorio prije no što sam otišao na spavanje. Koliko god da sam se trudio, nisam uspijevao dokučiti kako se to dogodilo. Otišao sam popiti čašu vode, ali slavine su bile potpuno suhe. Odlučio sam to ujutro spomenuti upravitelju hotela.

Niti iduća noć nije bila nimalo bolja. Probudio sam se u tri, dršćući od studeni. Ali ovaj put je barem bilo vode u slavini. Za to sam se pobrinuo ranije.

" I vi ovo nazivate hotelom? " obrušio sam se na upravitelja.

Vani je puhao vjetar od barem deset čvorova. Obronci planine izgledali su poput konja koji se propinju na mjesecini. Poput konja koji pokazuju zube i zabacuju unatrag svoje ponosne, razjarene glave, dok im s ružičastih usana cure dugačke niti ljepljive sline. Potrudio sam se suspregnuti maštu. To mi je bilo teško u djetinjstvu. Sjeo sam na rub kreveta pokušavajući primiriti čašu u drhtavim rukama i svim se silama trudeći ne misliti na Floriana. Za sve je bio kriv povratak u dolinu. Zadrhtao sam kad mi se učinilo da sam čuo njegov glas. Zatim sam ugledao njegovo lice na prozoru: namignuo mi je na onaj svoj zastrašujući način, a

zatim prošao prstima kroz svoju gustu, crvenu kosu i zagladio bradu. Kad sam otvorio oči, više ga nije bilo.

* * *

Svi su voljeli strica Floriana. Nije bilo melodije koju on nije znao odsvirati. Hoćete li slip-jig, hornpipe, high-reel* ili polku. Samo recite i Florian će vam to odsvirati. Nastupao je na stotinama ceilidha. Ne samo u Irskoj već i širom svijeta - u Newfoundlandu, Cape Bretonu i u Argentini. Nema gdje on i njegova violina nisu bili. Pričalo se da je živio i u Americi. Ali nisu postojali dokazi za to. A i Florian nije surađivao. Samo bi se cerekao pokazujući zube. Pokazivao bi zube i lupkao nogom o tlo.

No bilo je ljudi u dolini koji ga nisu mogli podnijeti. Koji su činili sve kako mu se ne bi našli na putu.

" Zloba, " čuli biste ih kako šapću u gostionici, " zla krv je u tom pokvarenom lupežu. Samo se bojim da se ne prenese na potomstvo. Samo se toga bojim. Posebno sada kad više nema majke. "

Nije bilo nikakve sumnje da će se prenijeti na potomstvo - ako se strica Floriana išta pita o tome.

Kako god bilo, napokon je osvanuo dan kada je stigao automobil da malog Reda odvede u Isusov dom. Dom su vodile sestre nazarećanke.

" Sad kad je majka ošla u nebo, što mi preostaje nego da momka pošaljem časnama u sirotište, " pokušao je objasniti njegov otac. " Jer Florian i ja ne znamo s njim ko što bi žena znala. Štaš, nismo se u stanju brint o njemu. Jel pravo? "

Njegov brat Florian ozbiljno je kimnuo.

" Proklet ne bio, " rekao je, " sve dok ga redovito posjećujemo možda i ne ispadne tako loše. Ja ću se pobrint za to, neć dopustit da momčna ostane zaboravljena. Mali je ljudna. Donost ću mu čokoladu svaki tjedan. Svaki tjedan dobće pločcu slatke čokolade! "

" Čoek si ti, " odgovorio je Redov otac i izvadio "suzu" da počasti svoga brata.

" Držmo se mi skupa tu ubrdu, " rekao je. " Neć ni ja iznevjert svoga mladca. "

" Pravo kažeš! " uzviknuo je Florian. " Posjećivat ćemo ga svaki tjedan. I more bit, kad se prilke poprave, da će ga bit za vratit da tu živi dovijeka. "

" Vratit ga kući ubrdo kad se sredi! "

" U to ime! " uzviknuo je Florian i, iskapivši šalicu, dodao: " Eto mene k njemu već ove nedjelje! "

Dakle, nedjelja je, ali što to remeti mir stanovnika sive, funkcionalne zgrade zabačenog sirotišta? Kakav to zvuk dopire do ušiju dobrih sestara?

Ništa drugo nego prepoznatljivi jecaj Florianove violine dok svojim dubokim, prigušenim tonom oponaša vjetar.

Od svih plesova Florian je najviše volio hornpipe. Svidali su se njemu i jig i reel, ali hornpipe mu je bio daleko najomiljeniji ples.

" Dođi vamo, " rekao bi zamahnuvši violinom, " i deder pokaži stricu što znaju tvoje pete! "

Zatim bi zagudio neku melodiju u četveročetvrtinskom taktu. U isto vrijeme potezao je obilne gutljaje "suze".

Tijekom plesa niste mogli ne zamijetiti njegove oči, osobito što se melodija više bližila kraju.

" Ja sam kralj plesnih podija, " kao da su govorile, " a ti ćeš plesati, proklet bio. Plesat ćeš hornpipe sve dok ti jebene pete ne prokrvare! "

* Slip-jig je vrsta brzog solo plesa. High-reel se pleše u parovima.

Svaki put kad bi došao, redovnice su bile oduševljene. Zamolile bi ga da zasvira pjesmu Thomasa Moorea *Posljednja ljetna ruža*. Mora se priznati da ju je svirao veličanstveno. Ta pjesma nije bila poput drugih. Bila je nježnija, osjećajnije, laganija, mekanija od ostalih. Njezine note, poput kapljica vode, polako su odzvanjale u tišini. Zato su je toliko voljele. I zato su vjerojatno mislile da je Florianova duša satkana od iste tvari kao i njezino tužno, pulsirajuće srce. Govorile su da je on najplemenitiji muškarac koji je ikad posjetio sirotište. Čule su glasine o njemu, ali im nisu vjerovala ni riječi. Voljele su razgovarati s njim. Pripovijedao bi im o mjestima na kojima je bio. Progutale bi sve njegove priče. Pričao bi im o Cape Bretonu, Americi i Argentini. O mjestima na kojima nisu bile nikada u životu - a kako i bi? Bile su tek obične, seoske djevojke. Obične, seoske djevojke koje u životu nisu napustile obronke Slievenageehe. Nijednom u svojim tihim, uzornim životima. Stric Florian bio je nešto poput ostvarenja njihovih snova. Skrovitih snova koje se nikome nisu usudile povjeriti. Ni riječi o noćnim posjetiteljima koji bi se pojavili iz mraka s tamnim obrvama, zubima i onom drugom stvari koja vam pruža zadovoljstvo - i o kojoj nikada, ni po koju cijenu, ne smijete govoriti. O tome bi razmišljale kad god bi dolazio Florian sa svojom violinom da odsvira baladu Toma Moorea. O tome bi razmišljale kad god bi ga on pogladio po bradi i namignuo im. Govorio bi im koliko obožava hornpipe - osobito s malim Redom. Bilo ih je strah da će, budu li slušali priče malog Reda, osobito kako se "boji hornpipea", Florian nestati i da se neće vratiti do kraja njihova života. Zato bi uvijek malom Redu govorile:

" Začepi gubicu, ti malo, plačljivo derište! "

Zatim bi od njega zatražile da se odsad veseli Florianovim posjetima. A nedjeljom bi on uvijek rekao:

" Pomoz' Bog, časne. Odosmo moj nećak i ja u šetnju. Imam ga uputit u par stvari od kuće. Ispričat mu neke naše stvari, razumijete. "

" Nema problema, Floriane, " odgovorile bi dobre sestre, " ali prije no što odeš svakako svrati pozdraviti se s nama. "

" Nego kako, časne, nema straha, mile moje. "

Zagrlio bi malog Reda dok bi se spuštali obronkom prema livadi. Kad bi napokon stigli, Florian bi ugasio cigaretu i nacerio se. Zatim bi ga zgrabio za ruku i progundao:

" E, fino, Redmonde. Sad smo sami, ti, ja i ovo veliko drvo. Mjesto ko stvoreno da ti i ja zaplešemo hornpipe. Da plešemo dok nam guzca ne odrveni! A sad se miči tamo dok ja ne izvadim svoju violinu! Saću je ja časkom izvadit, ha, ha ! "

* * *

A onda bi se šumom prolomilo takvo guslanje i struganje da su vriskovi dopirali sve do vrhova visokih borova.

Mali je Red često poželio sve prijaviti. Ispričati redovnicama pravu istinu o Florianovim posjetima. Izvijestiti ih o kakvom se točno hornpipeu radilo iza visokog drveta na livadi. Hornpipe koji je uključivao i fotografiranje njegovim aparatom.

" Volim vatat prikaze u ovu kutijicu. Iz Amerke sam je donio. A sad podigni glavu i reci "ptičica" stricu Florieju. Napući usnice ko da od mamce tražiš sisu! "

Mali Red imao je jednu od tih fotografija. Jednu od njih čuvao je cijeloga života. Jedinu koja nije bila odvrtna. Ali na kraju ju je uništio, poderao u komadiće jedne noći kad se napio.

Mali je Red znao što će redovnice reći. Ako im, naime, odluči sve prijaviti.

" To su klevete i laži! Zašto bi te stric mlatio na mrtvo ime? " Stoga im nije rekao ništa. Stoga je bio osuđen neprestano iznova plesati hornpipe.

Dok mu se topla, ljepljiva čokolada ne bi razmazala po cijelom licu.

Jedanaesto poglavlje: Nije teško prepoznati zmiju

Catherine i ja upravo smo prošli Blanchardstown kada je prodoran, dvostruki ton izletio iz njezina grla, lepršavo poput sramežljive ptičice. " Poput slatkog, malog crvendaća, " pomislio sam pogledavši na brzinomjer koji se sada ustalio na devedeset kilometara na sat. Ništa dramatično ni zabrinjavajuće kao prošli put.

Bila je poput malog crvendaća koji se tako nepotrebno boji, pomislio sam, tako nepotrebno, posve *suvišno*. "Više nema strašljivih stvari ", umirio sam je. " Samo idemo kući," rekao sam.

" Jesi li ikada vidjela crvendaća kako plače? " upitao sam je nagnuvši se unatrag i nasmiješivši se: " Jesi li, Catherine? "

Posve sam nepotrebno navukao kapu na oči; što sam time mogao dobiti?

No, bez obzira na to, zatekla me njezina reakcija nakon što me prepoznala.

" Nije teško prepoznati zmiju, " rekla je ratoborno, što me iznenadilo i duboko povrijedilo.

Neke stvari najbolje je ne čuti, čak ni ako ih ljudi iskreno osjećaju prema vama.

" Zašto si to rekla, Catherine? " upitao sam je. " Zašto? Nadam se da to neće opet sve pokvariti. "

Cijeli moj život, sama moja *duša*, ovisili su sada o našoj sreći u snježnoj šumi. Sve to sam stavio na kocku. Zato nisam želio da me *išta* podsjeća na loša vremena koja smo skupa proživjeli. No, s druge strane, imala je pravo i toga sam bio svjestan. Jer, kad živite s nekom osobom, uvijek saznate štošta o njoj. Na primjer, pogledajte što sam ja sve znao o Catherine: znao sam da voli voćne kupove u Sunset Grillu i da rado pjevuši pjesme Johna Martyna. Jedina razlika bila je u tome što sam je ja zbog toga *volio*, a Catherine mene nije. Pretpostavljam da dio mene to još nije prihvaćao i zato sam, pokušavajući se pribрати, cijelo vrijeme vožnje isticao koliko sam se promijenio.

" Vidjet ćeš, Catherine, kad me bolje upoznaš, da su se stvari promijenile, " govorio sam.

I bilo je istinito. Za početak, bio sam mnogo razgovorljiviji i društveniji, a dovoljno priseban da ne ponovim grešku koju sam počinio s Immy. Suzdrži se od nepotrebnih izljeva osjećaja, rekao sam sebi. Samo polako i smireno. Vedro i bezbrižno bile su riječi koje su mi najviše odzvanjale u svijesti. Budi ležeran i smiren, ali više od svega zabavan. Ispričao sam joj nekoliko priča o Londonu nakon što je otišla i o ranim danima u mračnom hostelu u Drumcondri. Toliko toga sam naučio - osobito kako ne preopteretiti priču nepotrebnim pojedinostima.

Polako, na stari dobri slievenageški način.

Odlučio sam da je s Catherine najbolje biti iskren, neposredan i jasan. Upitao sam je što misli o mojem novom izgledu. Počešao sam si kovrčavu bradu i nacerio se Catherine u retrovizoru. Kunem se da sam bio pljunuti stric Florian ili Ned. I, razumije se, moj pokojni otac. Ne biste nas mogli raspoznati.

" Pravi gorštak! " rekao sam da je oraspoložim.

Nije odgovorila. Bila je tiha i neprijateljski raspoložena, baš kako je se sjećam iz Kilburna.

Nije imala nikakvu obavezu odgovarati na moja pitanja. Naravno da nije. Oboje smo odrasli ljudi. Nije ni bilo važno, Kilburn pripada prošlosti. Samo je jedno mjesto sad bilo važno. Jer, kao što sam rekao, bilo je suđeno da se spoje dva puta koja se nikad nisu ni smjela razdvojiti.

Dok sam se približavao tvornici, preplavile su me apsolutno prekrasne misli o "domu" i "ognjištu", a jedna riječ neprestano mi je bila na umu i tvrdoglavo je odbijala nestati: *Tatica. Stari Tatica.*

" Tatica, " ponavljao sam, namještajući zrcalo, praveći grimase i zabacujući bakrenaste kovrče.

Želio sam biti najbolji mogući otac. Želio sam biti najobožavaniji otac na svijetu.

Što je, svakako, čudno, jer upravo je Ned Strange to oduvijek želio. Duboko u duši, sada mi je to bilo jasno. I ponovno sam osjetio sažaljenje prema tom čovjeku. Jer, sada je bilo očito da jednostavno nije kriv za mnoge stvari koje su se dogodile. Uglavnom se radilo jednostavno o lošoj sreći. Moglo se to svakome dogoditi. Osobito onome tko je imao teško djetinjstvo. Kao što je, nažalost, bio slučaj s mnogima od nas u planini.

Ono što su mu činili u zatvoru bilo je gnusno. Mokrili su mu u hranu, a netko je na vrata njegove ćelije sprejem napisao pervertit. Čitao sam da si je tri puta pokušao oduzeti život. Na kraju je uspio u samotnoj hladnoći zatvorske tuš-kabine.

Što sam više o tome razmišljao, to mi je jasnije postajalo zašto je katkad toliko *brinuo* za mene. Nije želio da i ja, gorštak poput njega, skončam ponižen na takav način i da patim zbog žena koje me nisu voljele.

Približavali smo se snježnoj šumi i ja sam pokušao objasniti Catherine kako su se stvari promijenile. Kako se sada više nema zbog čega brinuti.

" Naučio sam lekciju, " rekao sam, " saznao sam. Pitaš li bilo koga od mojih kolega na poslu tko je od nas najpredaniji otac, jamčim ti da bi se sjetili mene. "

Zapalio sam cigaretu i odlučio potražiti neku glazbu na radiju. Nekako sam se nadao da ću naići na Johna Martyna. To se nije dogodilo, što me poprilično iznenadilo.

" Dat ću ti jedan primjer, Catherine, " nastavio sam. " Prošli tjedan, za božićnih blagdana, djevojke iz bordela kraj našeg ureda posjetile su nas nakrcane bocama šampanjca. I da vidiš strku! Larryju Kennedyju oči ispale! "

Tresao sam se od smijeha prestrojavajući se u srednju traku.

" Hm, dobro izgledaš, rekla mi je jedna od kurvi, a ti znaš da nisam vulgaran, ali prije nego sam snašao kleknula je i - Catherine, živa istina! - dala sve od sebe da me napali! "

Zahihotao sam sjetivši se toga.

" Ali nisam to mogao dopustiti. Ustani, čuješ me?, gotovo sam joj rekao. Ustani, rekao sam ti! Šta ti je, kurvetino?! Bilo mi je na vrhu jezika, Catherine! Jer zbilja se počela preslobodno ponašati. Bilo je to stvarno nepotrebno i tako jebeno vulgarno, razumiješ? Užasno neugodna situacija, i mogla je svakako završiti. Ali tada je stigao Tatica, dobri, pouzdani stari Tatica. Dok je kurva klečala preda mnom, nasmijao sam se sam sebi i pomislio na Taticu, na onaj njegov široki, iskreni osmijeh. Ah, Tatica, pomislio sam, čovjek s više životnog iskustva. Čovjek koji posjeduje taj trun osobite mudrosti. Tu toliko važnu mrvicu. Blago sam joj dotaknuo rame, nasmijao se i rekao: Budi dobra djevojčica i ustani. "

I na kraju se nitko nije uvrijedio. Apsolutno nitko. Čak je i prostitutka to veselo primila, i otišla je mašući torbicom. "Oprosti, faco. Nisam znala da si tako vjeran suprug! Ha, ha!"

Ispalo je savršeno. " Da sam barem ranije imao to znanje i pribranost, " pomislio sam, a zatim me je netko zazvao i ja sam krenuo prema vratima pokupiti svoju mušteriju.

No s druge strane, tko je uopće u stanju u mladosti ovladati makar i osnovama takve mudrosti? Što uopće znate kad započinjete živjeti? Ne znate ništa, zaboga. Mislite da ćete se jednog dana oženiti i da će tako ostati zauvijek. Vjerujete na riječ onima koji vam govore kako postoji bračno blaženstvo. Ushićeni ste kad čujete clii vas u životu očekuje uzbuđenje, pustolovina i prekrasna čarolija srca.

" Ali nikad ne pomisliš da su sve to samo laži, " glasno sam promrmljao, obraćajući se napola Catherine, napola samome sebi, a zatim sam usporio i skrenuo s ceste prema mjestu na kojem su se visoki, oholi borovi veličanstveno uzdizali prema nebu.

Dvanaesto poglavlje: Pločica čokolade

I tako me sada zovu Tatica Tiernan. To ime mi savršeno pristaje, potpuno sam srastao s njim.

"Evo starog Tatice!" uzvikuju. "Vidi ga, opet je uranio! Želiš nas sve posramiti, je li, Tatice?"

Stalno im pokazujem fotografije svoje djece.

"Troši svaki cent na te klinge," govore, "zbilja je lud za njima."

Iako bi možda primjerenije bilo da, poput Floriana, upotrijebim pojam "prikaze", jer iz razumljivih razloga ne mogu javno pokazivati svoju obitelj.

"Ovo je Cara, moja najstarija kći," govorim im.

Ovih dana osjećam se doista blaženo. Vozeći se kroz grad nikad ne propustim prigodu da se podsjetim koliko sam sretan. Kakav sam ja vraški sretnik - nimalo nalik jednom Nedu Strangeu čiji su posljednji dani na zemlji bili uistinu užasni. Jer kako se drukčije može opisati sljedeća situacija: jadnik mirno sjedi u zatvorskom dvorištu, brine svoje brige i na miru čita western romane. Kad iznenada nad sobom ugleda suhonjavo lice zatvorenika koji očito traži kavgu. Prijeteći zuri u njega, a zatim nogom izbija roman iz Nedovih ruku.

"Zar nije - krasno biti pi'dofil, ha?" kaže. "I zlostavljati djecu je prekrasno. Ukrasti im nevinost, a onda glumiti nevinog starca. Znamo te, pizdo. Uvlačiš se u dupe svojim pričama. Lažeš u facu. Dijeliš duhan i sviraš kurčevu violinu. A sada ćeš dobiti svoje, smrade! Nećeš odavde živ!"

Mali gad je ispod kaputa imao odvijlač. Zabio ga je u Neda, a stražari su samo stajali kao da se ništa ne događa.

Sve to sam pročitao u časopisu *Irish Crime*. Iskreno govoreći, bio je to vrlo odmjeren i nepristran opis događaja. Za razliku od tabloida koji su od svega pravili senzaciju. Ismijavali su Neda jer je tobože pokušao pridobiti zatvorenike uvjeravajući ih da je zapravo obožavao Michaela Gallaghera. I da mu nije naumio učiniti nikakvo zlo.

Kako me je uopće dječak mogao seksualno privlačiti?, neprestano je ponavljao dok su mu se gorke suze cijedile niz obraze. Pa ja sam starac, zaboga, ustrajavao je. Sve što sam ikada želio je supruga i malo djeteta. Nikad, ama baš nikad ne bih mogao nauditi malom Michaelu.

"Volio sam ga, kako to ne razumijete?" navodno im je govorio. "On je bio zvijezda moga ceilidha. Hranio je moje kokoši! Obožavao sam Michaela Gallaghera! Ne bih bio u stanju ni vlas skinuti s te slatke glavice!"

Međutim, nisu mu povjerovali. Rekli su mu da je lažov. Da laže kao pas. A zatim je krenula glasina da je potpuno izgubio razum. Da samo sjedi u kutu, mrmlja nešto sebi u bradu, jede komadiće papira i čupa si kosu. Ali tada se ispostavilo da je i to samo gluma. Da ih je zapravo ismijavao. Da nije mario što oni govore ili čine. Da ih se nije čak ni bojao. Da je cijelo vrijeme od njih pravio budale.

"Smijao mi se u lice," rekao je časopisu jedan od čuvara, "stajao bi tu, smijao se i nudio mi čokoladu, govoreći *Znate, Michael je obožavao čokoladu*. Od pogleda tog prljavog, odvratnog gada prolazili bi me trnci."

Šteta što je čuvar to vidio na takav način, pomislio sam. Ja sam to, naprotiv, mogao razumjeti jer sam nekad i ja razmišljao potpuno jednako. I bez sumnje bih smatrao da su Nedove namjere cijelo vrijeme bile da ubije Michaela Gallaghera bez ikakva posebnog razloga.

No u nekome poput Neda Strangea takav način razmišljanja izazvao bi najdublje gađenje. On je bez sumnje godinama žudio za obitelji, a osobito, kako mi je u mnogim prigodama spomenuo, za sinom. Ali nikada ne bi oteo djeteta samo zato da iskusi što znači imati obitelj, pa makar na trenutak.

Ne, uopće se nije radilo o tome. U redu, Michael Gallagher doista je bio žrtva Strangeova seksualnog zlostavljanja, baš kao i jedna druga osoba, u sobi u Portobellu, jedne davne noći koju je najbolje što prije zaboraviti.

"Jadni mali Michael," rekao je tada, a meni se naježila koža. "Kako je mogo vjerovat nekome ko što sam ja? Valjda zbog čokolade, Redmonde, ha, ha. Ti mali Nedovi najdobriji prijatelji naprosto ne mogu reći ne čokoladi!"

Trinaesto poglavlje: Ovo su moje planine

Sada sam bio vrlo zadovoljan svijetom i sobom. I stoga, kad mi je jedan od taksista u uredu jednog dana rekao: "Pitali smo se, Tatice, hoćeš li doći na jednu od naših skupnih molitvi, ako nisi previše zauzet?" bez problema sam prihvatio poziv.

Mjesecima kasnije već sam ih redovito pohađao, dodajući svoj glas njihovoj uspješnoj maloj kongregaciji. Svi su mi govorili kako su presretni što me imaju. Skromno sam ih uvjerio da je meni zadovoljstvo biti s njima i da ću jednog dana dovesti i svoju obitelj. Caru, naravno, i sinčića Owena.

Rekao sam im da se veselim danu Carine prve pričesti.

"Navršit će sedam godina," rekao sam. Složili su se da će to biti jako poseban dan.

Svake nedjelje nakon molitve popili bismo čaj u maloj dvorani. I razgovarali o stanju u svijetu.

"Čini mi se da nam je propast nad glavom," primijetio je starac tužnih očiju grickajući keks te žalosno dodao:

"Proživio sam dva svjetska rata i nikad nisam mislio da ću vidjeti ovakve stvari. Božji ljudi na ovom nekad nedužnom otoku. Pogledajte stvari za koje ih se optužuje."

Ti požudni stari svećenici i njihovi razuzdani pjetlići, mislio sam u sebi.

"Strašno," složio sam se s njim, "apsolutno strašno."

"Jest, Tatice," složio se. "Čak i gore od toga, kažem ti. Daleko gore."

Kimnuo sam i žalosno se osmjehnuo, na onaj uvjerljiv, dobro uvježban Tatičin način.

Uvijek sam pazio da kleknem naprijed, gdje su me svi mogli dobro vidjeti, izbacujući prsa dok sam pjevao *Daj da ležim u Isusovu naručju*. Fotografirali su me kako sa žarom slavim našeg Spasitelja. I zaista sam izgledao kao najsimpatičniji djedica kojeg ste ikad vidjeli. Kojem je u srcu samo dobrota i uljudnost, nepomućena ljubav prema svijetu i bližnjemu.

Stajao sam u uredu jednog dana, listajući *Album Homera Simpsona* - nisam uspio naći ništa o *Sweet Valley High*, koju sam upravo kupio za Imogen - kad sam našao jednog od vozača kako govori:

"Teško ga je nagovoriti da izađe makar na pivo."

Shvatio sam to kao kompliment. Ali nisam mu zahvalio. Samo sam se toplo nasmiješio, od uha do uha. Ali zatim sam čuo:

"Nisam baš tako siguran. Uopće nisam siguran u tog tipa."

Smjesta sam se smrznuo, ali nisam morao pogledati. Odmah sam znao tko je komentator - vozač kojeg sam ulovio da kopa po mojim stvarima. Teško je bilo ne reagirati, neću se pretvarati da nije.

Ali sada sam bio drugačiji čovjek. Tatica nije reagirao na impulzivan, bezuman način.

"Ha, ha," nasmijao sam se. I nastavio gledati svoja posla.

Ali što je više vremena prolazilo, sve više sam razmišljao o tom incidentu. Postao sam razdražljiv i nervozan, i sve je teže bilo nositi se s ulogom Tatice. Na primjer u slučaju pametnjakovića kojeg sam vozio neku večer. Drsko je blebetao ne bi li impresionirao svoju pijanu prijateljicu, tako drvenu da je jedva znala kako se zove. Ja sam puštao neku glazbu i znate li što mi je rekao?

" Šta ti je to na kazeti, deda? Kakav to drek svira? "

Djevojka se počela smijati. Izbacio sam kazetu i našao nešto moderno ne bih li usrećio kretenčine. Ali vjerujte, to nije bilo lako. Mislim, bolje mi je bilo da zaustavim auto kraj ceste i kažem malim gadovima da izađu iz taksija.

" Čisti se van iz auta, smeće! "

Mogao sam to reći. Ili nešto slično. Ali nisam. Kao što kažem, tiho i jednostavno sam izvadio kazetu.

" Mi volimo Britney Spears, " slinili su.

" Dakle, uopće ne volite country i western glazbu! " nasmijao sam se. " To ostavljate starcima kao što sam ja! "

Nisu odgovorili. Bili su prezaposleni štrcanjem sjemena po stražnjem sjedištu.

Pjesma koju sam puštao bila je *Nobody's Child*. Meni je značila mnogo, zbog očiglednih razloga. Često sam je sam sebi pjevao u taksiju. To su starinske budalaštine, reći će vam o toj pjesmi - hrpa sramotnog, sentimentalnog blebetanja. Reći će da je kao *The Snakes Crawl At Night**. Sigurno ne možeš uzimati takve pjesme ozbiljno. Mislim, normalne supruge jednostavno ne čine takve stvari - ne napuštaju te da bi vodile ljubav sa zmijama. Netko poput Catherine Courtney bi to mogao. Ali ne i Casey Breslin.

Sasvim sigurno ne Casey Breslin, profinjena gradska dama. Ali moram reći, druga godina koju smo proveli živeći zajedno, Casey i ja, bila je među najljepšima u mojem životu.

Opet sam bio izvan sebe od veselja. Jednostavno nisam mogao vjerovati. Život je bio tako dobar da su svi koji su me promatrali tog jutra u vlaku za Slievenageehu morali ovako razmišljati:

" Rijetko u životu imaš sreće svjedočiti tako smirenom i mirnom izrazu na čovjekovom licu. Sigurno je zaljubljen. Taj zaključak se nameće. "

I bila je istina - bio sam zaljubljen. Jako. Kao i Casey. Slala je poljupce za vlakom suprugu kojega je voljela i poštovala i obožavala.

Tema dokumentarca *Ovo su moje planine*, koji sam krenuo snimati, bile su ubrzane promjene lica moderne Irske, istraživanje kako stari, gotovo drevni način života nestaje pred našim očima. U svojoj konačnoj verziji film je prikazivao slike živahne nove doline, u prvom planu Gold Club, ogroman noćni klub sa staklenim pročeljem na pet katova, okupan plavom svjetlošću, smješten u podnožje brežuljaka usred mnoštva poslovnih i stambenih kompleksa, visokotehnoloških postrojenja i njemačkih hipermarketa - cijelo mjesto brujalo je dvadeset i četiri sata dnevno. Slijedile su crno-bijele snimke koje je u pozadini pratila srce drapajuća glazba gudačkog orkestra. Završni prizor, toniran sepija nijansom da se stvori dojam patine, prikazivao je oštre, dostojanstvene planinske vrhunce kako se lagano gube u magli, kao da se vraćaju u neki raskošan i blaženi raj, kratkotrajan, iskonski Eden, a zajedno s njima i ruševnu kamenu kućicu u kojoj je Florian kockao duboko u noć, i lascivno se smiješio svojem nećaku posežući za gudalom te svirao solo dionice na violini, nalik zavijanju neukrotivog vjetra.

* * *

Nitko od nas nije očekivao izvanredan uspjeh koji će taj mali dokumentarne polučiti, jer već smo se bili usredotočili na druge stvari. Ja sam to na neki način vidio kao podvlačenje crte iza prošlosti.

* *Nobody's Child* - Ničije dijete; *The Snakes Crawl At Night* - Zmije izlaze noću

Slievenageeho, rekao sam u sebi, slatka i mirna planino: *zbogom* zauvijek.

Čak i nakon što su stigle prve povoljne kritike - njegovo prvo prikazivanje jednoglasno je pohvaljeno u novinama - nisam tome pridavao veliku važnost. A onda, jednog dana dok sam radio kod kuće, neočekivano me nazvala Casey. Uzbuđeno me obavijestila da je *Ovo su moje planine* u užem izboru za Irsku televizijsku i filmsku nagradu, a u Montroseu ga već navode kao vjerojatnog pobjednika.

To se i dogodilo.

Primanje je održano u hotelu Westbury. Jedva sam smogao snage ustati kad sam čuo da su prozvali moje ime.

" A pobjednik je... Dominic Tiernan za *Ovo su moje planine*, u kategoriji dokumentarnih i televizijskih filmova. "

Kad sam podigao pogled, kao kroz izmaglicu vidio sam je kako plješće, odjevena u dugu haljinu od sukna s utkanim metalnim nitima, s plavom kosom vezanom otraga.

" Dominic! " čuo sam kako viče.

Zatim je stala kraj mene, uhvatila me za ruku i poljubila u obraz.

" Tako sam *ponosna!* " rekla mi je.

Obgrlio sam je oko struka: sve moje kolege uživale su u trenutku. Pljesak me se doimao poput pobjedonosne, okrepljujuće oluje. Bilo je predivno. Toliko da mi je trebala minuta ili dvije da spazim Martina Ingrama. Martin je bio visok oko 190 centimetara. Rođeni Londonac. Obavijestio nas je - a da ga nitko to nije pitao - da je u zadnje vrijeme prilično smanjio svoja putovanja u inozemstvo.

" U stvari, ozbiljno razmišljam o preseljenju iz stranog dopisništva, " rekao je i dodao: " postajem prestar za to, bojim se, o tome se radi. "

Zatim se nasmijao i još jednom mi čestitao. "Tako mi je drago zbog tebe, Dominic! Stvarno sam iskreno sretan! "

Martin Ingram bio je vrlo dostojanstven: imao je srebrnu, uredno počešljanu kosu, izražen naglasak - i one nepopustljive, nepokolebljive oči koje su odražavale jedinstveni saksonski osjećaj samopoštovanja.

" O, dragi, " povikala je Casey, " tako sam oduševljena zbog svega ovoga. Kao tinejdžerica, kunem se. Ne znam što bih rekla! "

Nasmiješio sam se i uzeo čašu šampanjca s pladnja koji je nosio konobar. Ako je itko ikada dobio drugu priliku, mislio sam, to sam ja: Dominic Tiernan.

Otpio sam gutljaj šampanjca i nasmiješio se.

I, najbolje od svega, nitko nikada nije saznao za snježnu šumu, mislio sam u sebi, naš sretni dom ostaje neoskvrnut.

Odvojio sam intiman trenutak da čestitam samome sebi, a zatim mi je na um pala ona prazna plaža u Bournemouthu i moja odjeća, tako bolno složena na pijesku. Ni nakon iscrpne istrage policija nije ništa doznala.

Na moje čuđenje, međutim, unatoč tim utješnim i ohrabrujućim mislima, čaša šampanjca počela mi je podrhtavati u ruci. Ruci koja je, uspješno sam se uvjerio, to mogla činiti samo zbog jednog razloga. Ne zato što sam, u djeliću sekunde, pomislio da čujem:

" Tatice, hladno mi je. Tatice, molim te, ne sviđa mi se ovdje. Molim te, Tatice, mogu li sada ići kući? "

Ne zato, već zato što sam bio sretan. Sjetio sam se Catherine. Sjetio sam se nagrade. Sjetio sam se Imogen, mojeg malog zlata koje čvrsto spava, a grimizna vrpca joj nježno vijori nad glavom.

Samo na sekundu ili dvije činilo se da je Casey uznemirena. Zabacila je kosu i pozorno me pogledala.

" Dominic? " rekla je.

" Da, draga? " odgovorio sam.

" Jesi li dobro? "

" Izvrsno sam, " pokušao sam je uvjeriti.

" Jesi li siguran? "

" Kažem da sam dobro! Jesi li gluha, Casey?! "

To nije bio odgovor koji sam trebao dati. Znao sam to.

" Da je barem Catherine vjerovala u mene, " nisam prestajao misliti.

Ali nisam previše razmišljao o tome. Jer ti dani su iza mene. To je prošlost. Sada je bilo vrijeme da se krene naprijed, nije bilo mjesta za nikakvo ugađanje samom sebi. Jednostavno je bilo previše vrhunaca na koje se trebalo popeti: zahvaljujući mojoj čarobnoj, uistinu blaženoj drugoj prilici.

" Casey, " rekao sam uzimajući ruku svoje supruge.

" Da, ljubavi? "

" Želim ti zahvaliti na tome što si mi supruga. Želim ti zahvaliti na svemu što si učinila. "

" Moj Dominic Tiernan. Toliko te volim. "

Casey je bila prekrasna. Predivan, živi, hodajući san.

Četrnaesto poglavlje: Zlatne dveri raja

Prošli četvrtak imao sam slobodan dan, pa sam odlučio ići piti. Završio sam u striptiz klubu nedaleko od Temple Bara, u kojem sam proveo čitav dan ispijajući vino, tamo gdje je nekad bio restoran Rudyard's.

Striptiz klub bio je osvjetljen u maglovitoj akvamarin nijansi, s nizovima ultraljubičastih lampica i vijugavim kromiranim stepenicama. Sjedio sam u separeu u kutu i pio viski kad je došla plavuša odjevena u bikini s resama, vrteći stražnjicom. Bila je groteskna, s ružem koji je izgledao kao da je nanesen zidarskom žlicom. "Erotska" predstava trajala je nekoliko minuta. Zatim se nagnula i poljubila me u usta, podižući grudi i žonglirajući njima kao voćem. Par puta se pogladila po spolovilu, pa se nagnula nad mene i zatražila novac. Upitala me bi li me zanimao još uzbudljiviji, intimniji ples. Bio sam na rubu da je upitam bi li nju zanimala mogućnost da zadobije ozljede, i to vrlo ozbiljne ozljede, kad sam, iznenada, začuo glas koji sam odmah prepoznao; pripadao je Larryju Kennedyju, kolegi iz ureda.

Njegov dolazak bio je sretna okolnost jer nisam bio raspoložen za razgovor sa striptizetama, posebno ne s anemičnim jadnicama iz istočne Europe ili tko zna otkud. Dao mi je do znanja da mi se žele pridružiti. Pozvao sam ih rukom i odmah naručio piće. Njegove pratilje bile su dvije sredovječne žene, prilično pijane i vidno uzbuđene egzotičnim okruženjem. Nikada prije nisu bile u striptiz klubu, rekle su mi. Jednu od njih uživanje je toliko ponijelo da je plesačica zataknula deset eura za pojas, pa se smjestila na stolicu do mene. Plesačica mi je uputila sumnjičav, prijekoran pogled, a potom nestala u maglovito osvjetljenoj niši, vodeći za ruku debelog muškarca koji se jedva držao na nogama.

Larry Kennedy bio je u odličnoj formi. Zapalio je cigaru i rekao ženama:

" Pozdravite Taticu! On je strašan lik! Sjajan pripovjedač. I moram reći, sigurno ne tip kojeg biste očekivale na ovakvom mjestu! A opet, svi trebamo zabavu, čak i radišni obiteljski ljudi! Jel tako, Tatice? Kažem vam, dame, pristojnijeg čovjeka od ovog nećete sresti. Lud je za svojim klicima! Ne smeta ti što to kažem, ha, Tatice? "

Nasmijao sam se i rekao: " ne, naravno da ne, Larry, poznaješ me ".

" Naravno da te poznajem, prijatelju. I sve što mogu reći je da si ti sretan čovjek. Ona kuja od moje žene očistila me, uzela mi sve. Samo zato što sam malo šarao sa strane. Jebeš nju, kažem ja. " Jedna od žena zakolutala je očima i zahihotala. Druga se nagnula unazad i izbacila pete u zrak.

" Eh, djevojke, možete se smijati. Ali to nije šala. Nije kad prolazite kroz to. Odbacila me zbog avanture za jednu noć. Ja sam idiot što sam to učinio, eto to sam. Ali ona je još veći, da tako nešto učini svojem suprugu. Nego, tko je za još jedno piće? "

Žene su naručile bacardi kolu i trudile se zapodjenuti razgovor sa mnom. Ali ja sam previše popio i postao sam pomalo - ne, pretjerano - mrzovoljan i zamišljen. Unatoč najboljem trudu, nisam se mogao riješiti tuge, pa su na kraju njih dvije izgubile zanimanje za mene. Čuo sam kako jedna od njih šapće:

" Prestar je. Nema više municije u pištolju, Jackie. "

" Znaš da o njemu kruže glasine? Moj muž kaže da nije kakvim se čini. "

Ukočio sam se i potonuo u turobnost kad je to izrekla. Jer mi je upravo sinulo tko je njezin suprug - nitko drugi do onog vozača koji mi je kopao po stvarima. Osjetio sam kako mi se šaka stišće, ali sam se izvrsno obuzdao:

" Tatice, " rekao sam si, " sad budi dobar Tatica. "

Dok sam se vozio kući iz kluba u ranim jutarnjim satima, razveselila me misao kako je bilo apsolutno savršeno što je Ronan Collins pustio Johna Martyna tog dana kad je moja potraga završila i kad sam napokon našao Catherine. Iznenada, njegov prigušen glas, hrapav kao da je zagroban, ispunio je automobil.

*" Nemoj nikad pognuti glavu,
ako ti nema tko pružiti ruku. "*

Bilo je to daleko od potištenog, tajnovitog ozračja onog odvratnog noćnog kluba s pohlepnim, pijanim, tankonogim plesačicama. I sumnjivim suprugama taksista koje mrmljaju optužbe na vaš račun. Svi oni nastanjivali su jedno nimalo privlačno mjesto, mrtvo, suvišno, okoštalo. Jer tako mi je sad sve to izgledalo - kao svijet pepela. U usporedbi s našim kristalnim dvorcem srca, našim domom u snježnoj šumi gdje bismo izdržali zauvijek i još dulje od toga.

Kao što bi Ned rekao:

*Sve do posljednje kapi krvi
Sve dok i zadnji anđeo ne prođe kroz zlatne dveri raja.*

Petnaesto poglavlje: Neka počivam na vjetrovitaj planini

Kad sam najavio svoju, priznajem, pomalo dramatičnu odluku da napuštam Aungier Cabs i zauvijek se vraćam kući u planinu Slievenageeha, svi na poslu bili su doslovno zaprepašteni. Svi osim Larryja Kennedyja, koji je viknuo iz ureda:

" Znao sam cijelo vrijeme! Tatica je u srcu gorštak! O da, možda želi misliti da je gradski Dublinac kao mi, ali duboko u srcu on je prostodušni seljak! To im je u krvi, znate. Prije ili kasnije svi se tamo vrate. Ali da ti kažem, Tatice, svima ćeš nam nedostajati, stari prdonjo seljački! "

Ostali su se zabrinuli da bih se mogao uvrijediti. Ali nisu me dovoljno poznavali. Larry mi je bio previše drag da bih se uvrijedio. Osim toga, čovjek je rekao istinu. Predugo sam živio u laži. Istina je da u dubini duše nikad nisam volio grad. Nikad, ni u jednom trenutku, nisam se ovdje *istinski* udomaćio. Premda sam se uporno pokušavao uvjeriti u suprotno.

Posebno kad sam radio na RTE-u. Da ste me tada čuli, mislili biste da sam profinjen poput njih: govorio sam o vinima i putovanjima u inozemstvo. Prihvatili biste me spremno za pravog, pravcatog čovjeka iz susjedstva, Dublinca kojem obitelj već naraštajima živi u gradu. Naravno, dok me ne biste upoznali, i možda ulili bocu ili dvije vina u mene.

Možda bisto tada osjetili određene sumnje, pa čak i u potpunosti promijenili mišljenje. Ali tek nakon što biste proveli sat slušajući me kako nepovezano blebećem o "pradavnom zakonu planine" i o tome što Slievenageeha meni osobno znači. Možda bih čak spomenuo i nekoliko "čarobnih dana", na tren ugledanih kroz gustu maglu sjećanja, dana koji se vjerojatno nikad nisu ni dogodili, u ono vrijeme dok je moja majka još bila živa. Ali nisam prestajao o njima razmišljati, toliko sam čeznuo za njima, sve do trenutka - eto, sve do trenutka kada sam uistinu *izdahnuo*.

To sam učinio, bojim se da u ovom trenutku nemam što nego otkriti, pretkraj prošle godine, ujesen 2005., ostavivši zajedno s novcem upute da me pokopaju u starom zavičaju Slievenageehi, na Vjetrovitoj Planini. Što se nekima može činiti ciničnim, kad se sjetite stvari koje sam o njoj govorio u prošlosti.

Ali tamo se još uvijek može naći mir i osjećaj pripadanja koje nisam uspio naći niti na jednom drugom mjestu. Blaženi mir i doživljaj mjesta koji nijedan grad na svijetu nikada neće moći pružiti, sasvim sigurno nijedan grad koji sam ikad posjetio, ili ću posjetiti.

Sada kad sam obučen u svoje fino izrezbareno odijelo od dasaka, kako je Ned jednom primijetio za nekog susjeda nakon sprovoda.

Sada kad sam napustio ovaj svijet boli.

Ležao sam u naslonjaču više od dva dana dok policija nije provalila vrata stana u Suttonu u kojem sam nastavio živjeti nakon što se Casey odselila. U novinama se već naveliko govorilo o "novom razvoju događaja" u slučaju "nestale djevojke". Ponegdje se pričalo i da je uhićenje neminovno. To mi se uopće nije činilo nevjerojatnim, posebno ne nakon što sam jednog dana zatekao našeg nadzornika u ozbiljnom razgovoru s detektivom u civilu.

Ostao sam im izvan vidokruga, slušajući što govore. Po svemu sudeći, odlučili su ispitati sve taksiste u bazi. Zadrhtao sam kad sam začuo ime Karen Venner, Amerikanke kojoj je toliko zasmetalo moje ponašanje onog dana u hotelu Royal Dublin. Bilo mi je mučno i osjećao sam se glupo kad sam se prisjetio svoje nepotrebne grubosti. Postao sam nestabilan na nogama kad sam začuo da je detektiv, ne trepnuvši, rekao: potražite je preko interneta.

Sjetio sam se načina na koji me Karen Venner pogledala: kao da je nagoniski osjetila da nešto uistinu nije u redu sa mnom.

Dok sam stajao u uredu, grčevito se držeći za dovratnik, bojao sam se da ću se svakog trena onesvijestiti. Ali tko je prošao u tom trenutku? Jezičavi Larry Kennedy.

" Vidi kakav dan, Larry! " zacvrkutao sam. " Ako ne bude kiše, nemamo se razloga žaliti! "

"Tako treba, Tatice! " nasmijao se.

Kao što se moglo i pretpostaviti, nitko nije došao na sprovod koji se održao samo dva dana prije "Božića u snježnoj šumi".

Veselio sam se tome mjesecima: kupio sam im poklone još prije Noći vještica - komplet CD-ova Johna Martyna za Catherine i komplet kozmetike za Immy, sada kad je konačno postala djevojka.

U skladu s raspoloženjem, vjetar olujne snage nastavio je zavijati cijelo vrijeme, a kiša je lijevala visoko iznad oštih planinskih vrhunaca. Istina, tako je bilo samotno, i postojali su bolji načini da čovjek ode. Ali barem sam se vratio u Slievenageehu, u svoj stari planinski dom.

Ako sam već ovako bačen u doista mračnu i tužnu tamnicu, suđeno mi je da tu kaznu izdržim bez pogovora. Koljena čvrsto pribijenih uz prsa, požutjelih kostiju, ovaj sanduk dječeačke veličine dijelim s ostalim jednako usamljenim dušama, u ovoj jalovoj zemlji na kojoj ne cvatu ruže.

Planina je, kao što je i red, neizbježno nastavila putem bučnog napretka, a Suzuki džipovi, koji noću dolaz pred Gola Club, kao da predstavljaju pobjedonosno klicanje živih,

usmjerenih prema svome cilju, bez imalo suosjećanja s prestrašenim, pobijedenim, nevažnim mrtvima.

* * *

Slievenageeha, ponosna, vjetrovita planina. Visoravan na kojoj sam rođen prije otprilike šezdeset i pet godina, i gdje sam nekoć šetao s ocem uz žuboreći potok. Stajali bismo ondje zajedno, on bi pogladio crvenu bradu i položio svoju snažnu, zaštitničku ruku na moje rame. A zatim bi rekao:

" U jedno možemo biti sigurni, mali Rede. *Fanann na cnoic i' bhfad uainn*. Planine će nas nadživjeti, Redmonde, sine. "

A zatim bismo se zajedno vratili na staro gospodarstvo i sjedili u tišini naše skromne planinske kolibe. On bi malo pjevušio pa zapalio cigaru, naginjući se po svoju bocu "suze". Na stari brđanski način.

Crvena brada. Ispucana ruka. Cigara.

Poznati, doista nimalo iznenađujući detalji - jer kažu da je ovdje svaki čovjek vlastita *baka!* Ili, kako je to Casey voljela reći:

" Tamo je svaki kujin sin podlo kopile! "

Naše crvenokose seljačke glave i naši stari brđanski običaji. Moj tata je još jedan odličan primjer. Stari Tata Hatch bio je pun starih brđanskih priča. U tren oka mogao vas je zabaviti. Na drevni, domaći, priprost način. Sjedili biste kraj njega dok je blebetao, ispijajući šalicu za šalicom "suze", sa zakrpama na hlačama i starom kariranom košuljom, pljujući u vatru i naklapajući o onom danu kad su otišli u grad "na provod". Kad se "cijelo jebeno pleme napilo ko stoka!"

Znao je pripovijedati maštovite priče. A da i ne spominjem pjesme i živahne melodije proizašle iz njegove violine. Stotine hornpipeova, polki i jigova. Ali ni to, naravno, nije trebalo čuditi.

Nije li on bio Florianov brat?

Brat poznatog zabavljača Floriana Hacha?

Koji je volio plesati hornpipe na livadi iza drveća?

I fotografirati aparatom koji je kupio u Americi?

A kad bi završio, prijeteći bi vam šapnuo u uho:

" Samo riječ pisni i ubit ću te, mali Rede. Ubit ću te ko što sam i nju. "

Djevojku za koju je tvrdio da ju je razrezao, i to gadno, a onda zaklao i zakopao njezino tijelo. Negdje u Americi, navodno.

Naravno da to možda uopće nije učinio.

Ali tko bi riskirao? Tko bi se usudio vjerovati da je to samo još jedan primjer "brđanske lovačke priče"?

Sigurno ne osmogodišnji dječak. Koji je samo grickao čokoladu dok je violina divlje cvilila.

Nastojeći ne vrištati dok je gudalo skakutalo gore-dolje.

Sadašnjost

Šesnaesto poglavlje: Živi se kočopere, mrtvi gmižu

Hevenageeha Lidl ime je novog trgovačkog centra u gradu, a Liebhraus je građevinska tvrtka. Američka tvornica mikročipova Intel zapošljava više od dvije tisuće ljudi i već je na pomolu daljnje širenje, u smjeru stvaranja mini silikonske doline u kalifornijskom stilu. Poput špageta, s planine se spuštaju ulazi na autocestu. To je zato da bi ovuda mogli prolaziti snažni dizelaši s osamnaest kotača, trubiti i ispuštati oblake guste čađave prašine. Gold Club je doista spektakularan. Na pet katova od čelika i stakla možete dobiti sve što poželite. Do pet sati ulaz je besplatan. Kao da su ponovno oživjeli dani zlatne groznice, tamo ćete naći sve što vam srce želi, bez ikakvih ograničenja dok god imate novca i pravi stav o njegovu trošenju. Prošavši kroz njegova vrata, srest ćete stjuardese i odgajateljice iz vrtića, izvršne direktore pomiješane s programskim inženjerima, kako ispijaju najnovije koktele, netremice zure u non-stop plesanje na stolu ili neizbježni kontingent diskretnih djevojaka za opuštanje. Nećete čuti puno country glazbe.

" Ovdje nema seljačina, " reći će vam, " ovdje nema mjesta za seljačke prdonje, prijatelju! "

Živi se kočopere, a mrtve duše gmižu.

Pretpostavljam da tako mora biti. Tako je uvijek bilo, od samog početka, još u vrijeme Drevnoga Boga.

" Dok je svijet još bio u povojima i ova jebena budala još nije bila rođena, " kako je Ned običavao reći.

Katkad, kad poželim sve to ostaviti, izgmižem, jer moram, iz ove vlažne rupe, i pođem u šetnju dolinom, pokraj industrijskog parka, sve do starog žuborećeg potoka. Buka iz Liebhrausa katkad je nepodnošljiva, to tutnjanje kopača, bušilica i brusilica kao neka svjetovna, prozaična, ali suludo tvrdoglava anti-simfonija. Lijepo je sjediti ovdje i slušati vodu kako žubori - točno na mjestu na kojem je, prije toliko godina, još u vrijeme Drevnoga Boga, Ned Strange prvi put ugledao Annamarie Gordon.

Annamarie Gordon koja je obećala da će mu biti žena. Ne samo da će mu postati supruga već i dati mu sina. Željela je da se to dogodi, rekla mu je. Željela je da se to dogodi više od svega. Tako da mogu zajedno biti obitelj Strange. A on je mogao biti njihov ponosan i brižan otac. Njihov Tatica.

" Bit će lijepo, " rekla je, " naš sin će te zvati Tatica Strange. A ti ćeš biti divan otac. Volim te, Nede, i uvijek ću te voljeti. Znaš koliko? Voljet ću te dok mora ne presuše. Dok mora ne presuše i anđeli ne napuste raj. Toliko, ljubavi moja, i više. "

U čast sjećanja na tog nikad rođenog dječaka, sjedeći jednog dana kraj potoka, dao sam si zadatak da oblikujem mali komemorativni križ. Gledao sam svoju majku kako ih je izrađuje od rogoza, jako davno, dok sam još bio vrlo malen. Prije nego što je umrla kao anđeo u kapelici...

Ali nisam više mogao podnijeti razmišljanje o tome. Samo sam želio postaviti svoj križ na travu na groblju, u čast malenog nikad rođenog. Kleknuti na tu travu i prošapta ti tihi molitvu... Pa sam izradio svoj spomenik i krenuo u misiju.

Snježilo je dok sam prolazio dolinu. Vjetar je puhao u naletima kad sam stavljao križ na hladno kamenito tlo. Da označim mjesto gdje će zauvijek ostati *ništa*.

Jer, naravno, Ned Strange nikada nije imao sina. Ne, nikakvog "malog Owena" nije Annamarie Gordon rodila, ni Nedu Strangeu niti ikome drugome.

Ni Catherine Courtney Redmondu Hatchu. Bez djece su ostali parovi čija ljubav se pretvorila u prašinu.

Zato sam rukom napisao u središte križa:

Mala ružo s pustopoljine, toliko bismo te voljeli.

R I P 00 AD - 00 AD

" Najželjenija od svih stvari koje nikad nisu trebale postojati: ljubav koja je umrla prije nego je doista živjela. Mali Owen. Redmond Hatch i Catherine Courtney. "

Noćima šapćem te riječi sam sebi. Dok ležim slušajući njegovu napeto, požudno disanje. Čije disanje?

Pa, Njegove uzvišenosti, Neda Strangea: Sina Prokletstva, Kralja Zraka. Koji je sada - i izgleda da će to zauvijek biti - moj najbliži susjed. To nikoga ne bi trebalo iznenaditi. Ne bi u zajednici koja slavi bliskost. Ne bi na mjestu koje se naziva Planina incesta.

A pokazalo se da je to doista najprikladniji naziv. Budući da smo Ned i ja sada toliko blizu da je on svjestan gotovo svake moje misli. Uglavnom prije nego to i sam postanem. Naposljetku, on je vrlo moćan čovjek. Pa on čak može, znate, predviđati budućnost.

" Što si točno očekivao? " kaže mi. " Ne možeš reći da te nisam upozorio. Nešto strašno sam obećao, nešto strašno si i dobio. Ništa više nego što si trebao očekivati. "

Vječnost

Sedamnaesto poglavlje: Mali Red, ruža s pustopoljine

Bilo je to 22. studenog 2003. godine i nije moglo biti sumnje - Redmond Hatch bio je najsretniji čovjek na svijetu. Sav je sjao od sreće kad se ukrcao na vlak podzemne željeznice koji će ga odvesti u Kilburn, četvrt u sjevernom Londonu. I nastavio hodati ulicama tamo gdje je jednom davno stanovao, tri prekrasne, sretne i plodne godine. Odsutno je zviždao dok je □etao duž glavne ceste Kilburn High Road i sjeo na drvenu klupu u Queen's Parku da nahrani golubove. Upravo kao što je nekoć činio sa svojom voljenom kćeri Imogen.

" Pričaj mi o snježnoj šumi, " čuo je kako govori, " ispričaj mi još jednom, tatice. "

I Redmond Hatch je detaljno opisivao. Sve do Snježne princeze u bijeloj, satenskoj haljini. I crvendaća koji su stražarili na snijegom posutim vratima šume.

" Jesi li kad vidio crvendaća kako plače? " pitala ga je kći.

" Ne, " odgovorio je, " jer oni su sretni u snježnoj šumi. "

Ali čim je to izgovorio, Redmond Hatch je zadrhtao, zbog idiotskog razloga - zamislio je da bradati skitnica koji je prolazio izgleda kao, dakle od svih ljudi, baš kao Ned Strange. Istog trena ga je zabrinulo što je pomislio takvo što. U ovom trenutku, sada – nakon toliko vremena. Ali uspio se uvjeriti da je ta ideja suluda. Da spada u daleko, davno zaboravljeno vrijeme. Vrijeme iracionalnog straha i napetosti. Kada je bio zaglavljen u borbi s nekim tko, što je najvažnije, nije ni postojao. Otvorio je oči i, naravno, kao što se moglo predvidjeti, skitnica je netragom nestao. Redmond je pretresao glavom, i oraspoločio se razmislivši o apsurdnosti svega toga.

Bilo je to dugačko putovanje, rekao je sam sebi kad se vraćao na stanicu u Kilburnu, a bučni vlak podzemne željeznice jurio je kroz sjeverni London. I, katkad, prilično teško putovanje. Ali, unatoč svemu, vrijedilo ga je proći. Odjednom, pozornost mu je zaokupio

iskrivljeni odraz lica u prozoru nasuprot njemu, u trenutku kad je vlak naglo izletio iz tunela na svjetlost dana. Gotovo agresivno, podigao je glavu i zagledao se izravno u njega, razabravši iscrpljeno i vremenom izjedeno lice starije ženske skitnice, koja je škrgutala zubima ispod plastične kapuljače. Blago i zadovoljno se nasmijao, razmišljajući kako bi takvoj usputnoj banalnosti jednom davno bio sklon pridati velik značaj, što bi imalo uznemirujuće i vjerojatno čak opasne posljedice. Položio je dlanove na bedra i zapiljio se u staru gospođu, i još jednom ga je prožeo val ushićenja i smirenosti, baš kad je vlak počeo usporavati približavajući se Oxford Circusu.

Jer bilo je to vrijeme velike osobne pobjede Redmonda Hacha, vrijeme stvarno zavidnog postignuća i uspjeha. Tako je kanio nastaviti i te večeri, budući da je njegov dokumentarni film *Ovo su moje planine* nominiran u četiri različite kategorije za Keltske filmske i TV nagrade koje su se te večeri dodjeljivale na velikoj gala priredbi u hotelu Crosvenor House. Bio bi presretan da je Casey mogla ići s njim. Ali u posljednje vrijeme ponašala se pomalo čudno. Pritisak na poslu, objasnila je kad ju je pitao.

" I, naravno, " nasmijala se, " ćudljiva sam zbog našeg malog. " Pogladiła si je trbuh govoreći to, a on je osjetio kako ga prožima toplina po cijelom tijelu.

" Owen, " šapnula je, i Redmondov želudac poskočio je od nečega sličnog ekstazi.

" *Ovo su moje planine*, " čuo je obrazloženje sudaca, " je anatomija društva koje se neprestano mijenja, sjajan, detaljan pogled na putovanje od gotovo srednjovjekovne atmosfere ruralne Irske 1930-ih godina do vesele postmoderne europske zemlje kakva je danas, i jedinstveno je plodan i strastven rad. "

Redmond je bio duboko dirnut ovom pohvalom i analizom sudaca, te ju smatrao pronicavom koliko i sadržajnom. No potom ga je, na povratku iz muškog zahoda, uhvatio paničan napadaj takve jačine da mu se zamutio vid, a udovi su toliko oslabili da mu nije ostalo ništa nego da se vrati do zahodske kabine. Sjedeći tamo, dok mu je hladan znoj oblijevao kožu, začuo je dobro poznati glas: " Redmonde, ja sam, Edmund. Čekam te, Redmonde. Uskoro ćemo biti zajedno. "

Žarko se molio da napadaj prođe. Ali tada je do njegovih ušiju dolepršao najnježniji šapat, što je bilo još okrutnije:

" *Ljubavi moja iskrena i prava,
mogu li za te učiniti više
nego te zakloniti od vjetra i kiše. "*

Zubi su mu se stisnuli, a srce mu je lupalo. Shvatio je da mu je i košulja mokra. Pokušao je ustati, ali ostao je u kabini još dosta vremena, rukama stišćući glavu. Prestrašio se, ne samo zbog toga što je postojala mogućnost da ovi osjećaji ne prođu ni nakon dosta vremena, nego zato što možda, doista, *nikada* neće nestati! Na svu sreću, ipak, ovo se nije pokazalo točnim - napadaj je konačno popustio i postupno mu se počelo vraćati samopouzdanje.

I kada se ponovno pojavio u prekrasnoj dvorani, nitko nije ni posumnjao da se dogodilo išta loše. Poslužio se čašom šampanjca i, kad je srknuo, u trenutku je odlučio nazvati kući, Casey. Na njegovo iznenađenje, nije bilo odgovora. A ponovni pokušaji pokazali su se jednako nezadovoljavajućima. Nema veze, objasnio je sam sebi, vjerojatno je samo zaspala i ostavila podignutu slušalicu. Ušetao je natrag u sredinu dvorane i posvetio se potpunom uživanju u ostatku posebne večeri.

" Mogu je nazvati kasnije iz hotela, " rekao je.

Ipak, izvor njegove uznemirenosti odbijao je nestati, te je još jednom osjetio da postaje razdražljiv, kritizirao je prvo pića pa hranu, ozlojeđujući poslužitelje. Koliko god se trudio, nikako mu nije bilo jasno kako ona može već spavati. Još je jednom pogledao na sat. Nije bilo kasno, jedva je prošlo jedanaest. Casey je rijetko išla spavati prije ponoći. Podigao je pogled i ugledao jednog od sudaca kako žuri prema njemu.

" Ovo je Sinclair Evans, " rekli su mu, " on jednostavno obožava vaš rad. I sam je Kelt, naravno, g. Tiernan. "

Bio je to dodir sreće, upoznati nekoga kao što je Sinclair Evans: jedan od najposebnijih i najobrazovanijih ljudi koje je Redmond susreo. Njegovo znanje, ne samo o filmovima nego i o svijetu umjetnosti općenito, bilo je izuzetno dojmljivo. Redmond ga je mogao slušati cijelu noć. I jest. Obojica su bila prilično pripita kad se večer, konačno, počela približavati završetku. Ali bilo je odlično. Apsolutno predivna večer, mislio je Redmond u sebi. Jedva se još sjećao "napadaja panike", ili kako god opisali iritantnu neugodnost, to je sve što je od nje ostalo.

Posljedica toga bila je da, unatoč jakoj kiši, jednostavno nije mogao biti zadovoljniji dok je stajao sa svojom nagradom u plastičnoj vrećici ispred Metropole hotela u Edgware Roadu, nakon što je dao velikodušnu napojnicu taksistu Afrikancu. Na trenutak je stao da stavi sitniš u džep. Udar groma sumorno je zatutnjao u daljini, praćen oštrim odjekom koraka. Mladić s kapuljačom koji se iznenada pojavio na trenutak je oklijevao pa se dao u bijeg.

" Jel baš moraš tu stajati?! " Redmond ga je čuo kako viče, nakon što se nespretno spotaknuo, a iz ruke su mu ispale kovanice i zakotrljale se. Viknuo je za njim:

" U čemu je tvoj problem? Pitam u čemu je tvoj jebeni problem! "

Bio je iznenađen kad je mladić zastao, s prijetnjom u očima zureći u njega. Tada se niotkuda pojavio još jedan mladić.

" Zajebava te? " pitao je svog prijatelja. " Ova pizda te zajebava? "

Mladić se okrenuo i pljunuo na njega, glasno psujući prije nego što je nestao. Pokraj njih projurio je kamion i smočio Redmondovo odijelo.

Prošao je kroz rotirajuća vrata. Noćni portir utješno mu se nasmiješio.

" Gadna noć, " rekao je. " Strašno grmi. "

" Strašno grmi, " složio se Redmond, u šaci još uvijek stišćući mokre kovanice. Vjerojatno preuveličavam moguću prijetnju, rekao je sam sebi, zadovoljno uzdahnuvši dok je prolazio kroz predvorje. Vjerojatno uznemirenost zbog dodjele nagrada, i onog nesretnog događaja u kabini u toaletu. U svakom slučaju, shvatio je, nije bitno jer će za koju minutu razgovarati s Casey, i to je sve što ga je sada zanimalo. Vidio je sama sebe kako sjedi na krevetu i kaže:

" Stvarno im se svidio. Svidio im se film, Casey. " Pritisnuo je tipku dizala. Na trećem katu pridružila mu se još jedna kasna noćna ptica, i pokazalo se da je u pitanju zemljak.

" Što to imaš u torbi? Batmana? " Irac se nasmijao, lagano teturajući dok je zurio u Redmondovu nagradu koja je virila iz svojeg plastičnog kaveza. Bila je to brončana figura s raširenim krilima.

" *Smrt Nuade*, hrabrog keltskog ratnika, " rekao mu je, " jedinstven odljev. "

" Oh, " rekao je Irac pomalo razočarano, " ja sam mislio da je jebeni Batman! "

Podrignuo je i rekao:

" Opet previše Kronenburga! "

Redmond se nasmiješio i suosjećajno kimnuo.

" I ja sam se večeras solidno natankao! " nasmijao se.

I dalje se čula grmljavina, ali sada slabije. Irac ga je glupo pogledao i oteturao na jednoj nozi, tko zna zbog čega podignuvši palac. Unatoč svemu, Redmond nije mogao prestati razmišljati o onom događaju vani. Koliko god događaj bio glup, misli su mu se neprestano vraćale na njega.

" Zajebava te? Ova pizda te zajebava? "

Vrata dizala razmaknula su se i on je ušao. Irac je nešto za njim vikao, ali ga nije mogao čuti. Gurnuo je karticu za otključavanje u otvor. Čim je ušao, strgnuo je natopljene hlače i krenuo ravno prema telefonu. Podigao je slušalicu i otipkao broj. Upravo u tom trenutku čuo je tih šapat - krhak, žalostan, gotovo bolan glas. Zvučao je prenježno da bi ga uzbunio. Ali uzbunio ga je, toliko da ne postoje riječi koje bi to makar donekle opisale.

" Molim te pomozmi mi, tata. Ja sam, Pinkie Pie. "

Na trenutak se poželio nasmijati. Ponovno pripisujući ovaj apsurdan tok događaja svojoj preaktivnoj, mahnitoj mašti, te još jednoj nesretnoj i strašno stresnoj noći. Malo se opustio kako se počela vraćati tišina. Zatim, još nježnije nego prije, čuo je svoju kćer - jer bila je to bez sumnje ona - kako ga ponovno moli:

" Tata? Molim te, tata. Čuješ li me? "

Skočio je i neko vrijeme tako stajao, napet. Glas je dolazio iz kupaonice.

" Tata, hoćeš li doći? "

Srce mu je žestoko tuklo dok je prilazio vratima kupaonice. Stajao je pred njima u boksericama, i najgori strah koji je upoznao odrvenio mu je cijelo tijelo.

" Hladno je ovdje u snježnoj šumi, tata. "

" Isuse! " uzviknuo je.

"Tata, jesi li to ti? Tata, hoćeš li ući? "

Stajao je na vratima kupaonice, bespomoćno trljajući zglobove prstiju. Mogao ju je jasno vidjeti iza zavjese za tuš, njezinu malu bespomoćnu siluetu kako se pruža prema njemu.

" Imogen draga! Immy, u redu je! "

Bacio se naprijed i mahnito strgnuo plastičnu zavjesu, a limeni prstenovi disonantno su zazveckali kad je zagrlio - ne svoju kćer, nego hladnu, krutu figuru prekrivenu izmetom, vrata zavezanog u čvor, usnica iskeženih u zloćudnu, okrutnu grimasu.

" Kao što sam rekao, " prošaptao je Ned, " kad se dogodi, Redmonde, *znat ćeš.*"

* * *

Ništa mi ne bi predstavljalo veće zadovoljstvo nego prepustiti Redmondu Hatchu da zaključi vlastitu priču. Nažalost, to je nemoguće. Postoje trenuci, mora se priznati, kad on doista daje sve od sebe. Ali nekako nikad ne prijeđe određenu točku. Na primjer, kad se nađe u hotelskoj kupaonici, ostane nijemo stajati kraj stremite zavjese tuša.

Bojim se da nakon toga izgubi moć govora, samo sjedi i zuri, proizvodeći nerazumljive zvukove. Koji sasvim sigurno nemaju smisla. Jadan momak. To je doista strašno. Vjerojatno se jako muči.

I zato ja moram završiti njegovu priču, ja, njegov najstariji prijatelj i susjed u planini. Nadam se da sam dorastao zadatku. Trebao bih biti. Iako, s obzirom na ono što se zna o meni, postoji opasnost da ću si uzeti određene slobode u pripovijedanju. Možda umetnuti kakav pomalo "maštovit" ukras. Kao što je običaj u nas, starih gorštačkih svirača.

Ali ovoga puta ne. Jer za to i nema potrebe. Moglo bi se reći da u Redovoj maloju "melodrami" već ima dovoljno drame.

Vrativši se iz Londona prije očekivanog vremena, Redmond Hatch je proveo nekoliko sati čekajući s druge strane ulice svog doma u Suttonu, četvrti u sjevernom Dublinu. Ubrzo su se otvorila vrata i vidio je kako se pojavljuje dopisnik Martin Ingram. Navlačio je jaknu i smijao se. Razgovarao je s Casey trenutak prije nego ju je poljubio, zatim se još jednom okrenuo da joj mahne.

" Volim te, " viknuo je.

" I ja tebe, " odgovorila je Casey, šaljući mu poljubac i, znakovito si, jasno ukazujući na njihovu prisnost, pomilovala trbuh. Imala je na sebi kućni ogrtač preko negližea. Duž cijele njegove prednje strane bile su male plave vrpce. Redmond joj ga je kupio. Našao ga je sasvim slučajno, u londonskom Harrod'su, na istom onom mjestu gdje su Catherine i on kupili kaput za Immy. Sada je gledao Casey kako pribire skute ogrtača.

" Volim te, " viknuo je Martin Ingram, nagnjući se kroz prozor automobila. "Nazvat ću te kasnije, može? Ciao! "

A zatim je zavorio prozor i odvezao se, sretan, kakav bi bio svaki muškarac.

Svaki muškarac dovoljno sretan da bude zaljubljen, a da ne spominjemo veselje zbog djeteta koje će zapečatiti tu divnu vezu.

Uslijedio je njegov nagao odlazak s RTE-a, koji je objasnio jedino nečim spektakularno nerazgovjetnim, što je promrmljao zaprepaštenom Direktor programu, u vezi s određenom "ponudom za posao u BBC-u".

Doista lovačka priča, maštovita. Nevjerojatnošću je nadmašuje jedino ona u kojoj se odrastao muškarac svake noći vozi automobilom do borovog šumarka na rubu grada kako bi svojoj obožavanoj ženi i dragom djetetu nadugo čitao Raymonda Briggsa, autora *Snjegovića* i Skandinavca Mauricea Sendaka, *U divljini*.

I ni na koji način usporedivu s jadnim načinom na koji je skončao, okružen policajcima koji su sjekirom probili njegova vrata i našli ga s praznom bocom "suze" u krilu, a na podu kraj njega *The Sunday Independent*, s naslovom ZEMLJA OPLAKUJE NEDUŽNE ŽRTVE, iznad fotografije Catherine Courtney i njezine kćeri.

Ostatak je povijest, kao što vole reći pripovjedači.

Kad su posmrtni ostaci Redmonda Hacha prevezeni na groblje u Slievenageehi - mora se reći da je pohvalno što je pomno poštovana njegova posljednja želja da pogreb bude skroman - konačno je prepušten, čijim neobično strpljivim i nježnim rukama, što mislite?

Mojima, naravno, produljenim udovima starog Neda Strangea, kojem su obećane jednom davno, i koji je zauzvrat obećao štititi svoj teret od hirova vjetrova i kiše. Pokraj crkve jednog inače ni po čemu posebnog dana, na Harold's Cross Roadu, u južnom predgrađu Dublina.

Redmondove oči, kad su se otvorile, ugledale su najugodnije moguće iznenađenje - kad je shvatio, na svoje oduševljenje, da se ne radi o nekoj nezamislivoj strahoti kakvu je mogao očekivati, nego da mu smrznuta svjetlost koja se lomi kroz isprepletene grane drveća donosi blistavu viziju žene koju je volio, odjevene u najljepšu dugu haljinu od najbjeljeg satena, sa svjetlucavom srebrnom tijarom na glavi, kako razmiče čipkani veo dok se probija između borova. Dok mu je prilazila nježno je promrmljala: "Nemoj nikad pognuti glavu, ako ti nema tko pružiti ruku", zatim se neizmerno nježno spustila na njega, slatko mu šapćući u uho. Zvala ga je "dragi" milujući mu kosu, pa mu dodirnula vrat svojim "medenim" usnama.

U tom trenu krv mu je počela naglo otjecati iz obraza, i ispustio je prvi žaloban, jadan krik. U trenu kada je shvatio tko je s njim, kada su zasjali moji očajnici i kad sam ga privio uza se i rekao: "mali Rede".

Stavio sam mu pločicu čokolade u ruku, i tako smo zajedno ležali pod visokim borovima, a zatim smo pogledali uvis i vidjeli ih kako padaju: prve pahulje prekrasnog snijega.

Patrick McCabe, jedan od trenutno najčitanijih irskih pisaca, rođen je 1955. u Clonesu, County Monaghan. Njegovi turobni i napeti romani, naturalističke fakture, oslikavaju mračnu stranu gradića ili sela suvremene Irske. Kod nas prevedeni *Mali mesar* (The Butcher Boy, 1992) te *Doručak na Plutonu* (Breakfast on Pluto, 1998) bili su u najužem izboru za Bookerovu nagradu, i oba je ekranizirao redatelj Neil Jordan. List *Irish Independent* proglasio je McCabeov najnoviji roman *Snježna šuma* (Winterwood) irskim romanom godine 2007.

Novinar Redmond Hatch vraća se u rodni gradić Slievenageehu kako bi za svoj list napisao članak o negdašnjoj, pastoralnoj i romantičnoj Irskoj. Njezin duh i običaje utjelovljuje slatkorječivi starac Ned Strange, omiljen u kraju. Međutim, protagonistova istraživanja vode do sve jezovitijih otkrića o Nedu, o "plemenu" kojem obojica pripadaju, a i o vlastitoj psihi...